

1. Məhsulun enerjitutumu necə hesablanır?

- istehlak edilən enerjinin dəyərini işçilərin ümumi sayına nisbəti kimi;
- ümumi məhsulun dəyərini istehlak edilən elektrik enerjisinin dəyərinə nisbəti kimi;
- istehlak edilən elektrik enerjisinin dəyərini satışdan əldə edilən mənfəətin həcminə nisbəti kimi;
- ✓ istehlak edilən elektrik enerjisinin dəyərini ümumi məhsulun dəyərinə nisbəti kimi;
- ümumi məhsulun dəyərini istehlak edilən elektrik enerjisinin dəyərinə nisbəti kimi.

2. Material resurslarına tələbatın örtülmə mənbələri ilə tam təmin olunması necə müəyyən olunur?

- hər növ material qalığının orta material sərfinə nisbəti kimi;
- ✓ tələbatın xarici və daxili örtülmə mənbələrinin cəmi kimi;
- orta günlük material sərfinin dövr ərzində təqvim günlərin sayına nisbəti kimi.
- dövr ərzində təqvim günlərin sayının istehsal ehtiyaclarına məcmu material məsrəflərinə nisbəti kimi;
- istehsal ehtiyaclarına məcmu material məsrəflərinin dövr ərzində təqvim günlərin sayına nisbəti kimi;

3. Materialverimi necə hesablanır?

- material məsrəflərinin istehsal olunmuş məhsulun həcminə nisbəti kimi;
- material məsrəflərinin satılmış məhsulun dəyərində nisbəti kimi.
- əsas material məsrəflərinin məhsulun maya dəyərində nisbəti kimi;
- materialların qiymətinin material sərfi normasına nisbəti kimi;
- ✓ istehsal olunmuş məhsulun həcmində material məsrəflərinə nisbəti kimi;

4. Material məsrəflərinin hər manatına məhsul satışından mənfəət necə hesablanır?

- material məsrəflərinin ümumi mənfəətə nisbəti kimi;
- material məsrəflərinin xalis mənfəətə nisbəti kimi;
- ✓ məhsul satışından mənfəətin material məsrəflərinə nisbəti kimi;
- material məsrəflərinin məhsul satışından mənfəətə nisbəti kimi;
- material məsrəflərinin satışın maya dəyərində nisbəti kimi;

5. Məhsulun metaltutumu necə hesablanır?

- məhsulun tam maya dəyərində istifadə edilən metalın dəyərində nisbəti kimi;
- daxil olmuş metalların dəyərində istifadə edilən metalın dəyərində nisbəti kimi;
- məhsulun dəyərində istifadə edilən metalın dəyərində nisbəti kimi;
- ✓ istifadə edilən metalın dəyərində məhsulun dəyərində nisbəti kimi;
- istifadə edilən metalın dəyərində məhsulun tam maya dəyərində nisbəti kimi;

6. Məhsulun maya dəyərində material xərclərinin xüsusi çəkisi necə hesablanır?

- faiz ifadəsində məhsulun maya dəyərində faktiki və plan material xərcinin nisbəti kimi;
- faiz ifadəsində məhsulun maya dəyərində plan material məsrəflərinə nisbəti kimi;
- faiz ifadəsində məhsulun maya dəyərində faktiki material məsrəflərinə nisbəti kimi;
- ✓ faiz ifadəsində material məsrəflərinin məhsulun maya dəyərində nisbəti kimi;
- faiz ifadəsində məhsulun maya dəyərində plan və faktiki material xərcinin nisbəti kimi;

7. Gün hesabı ilə müəssisənin materiallarla təmin olunması necə müəyyən olunur?

- ortagünlük material sərfinin təhlil olunan dövrdəki təqvim günlərinin sayına nisbəti kimi.
- təhlil olunan dövrdəki təqvim günlərinin sayının istehsal ehtiyacları üzrə məcmu material məsrəflərinə nisbəti kimi;
- istehsal ehtiyacları üzrə məcmu material məsrəflərinin təhlil olunan dövrdəki təqvim günlərinin sayına nisbəti kimi;
- ✓ material resursu növü üzrə qalıq günlük material sərfinə nisbəti kimi;
- ortagünlük material sərfinin həmin növ material resursunun qalıqna nisbəti kimi;

8. Məhsulun materialtutumu göstəricisi necə hesablanır?

- √ xammal-materialın dəyərinin istehsal olunan məhsulun həcminə nisbəti kimi;
- xalis mənfəətin istehlak olunmuş materialın həcminə nisbəti kimi;
- ümumi məhsulun həcmninə sərf olunan xammal-materialın həcminə nisbəti kimi;
- satıqdan mənfəətin istehlak olunmuş materialın həcminə nisbəti kimi;
- daxil olmuş xammal-materialın dəyərinin istehlak olunmuş materialın həcminə nisbəti kimi.

9. Məhsulun maya dəyərində material məsrəflərinin payı necə müəyyən olunur?

- məhsulun həcmninə material xərclərinə nisbəti kimi;
- material xərclərinin məhsulun həcminə nisbəti kimi;
- faktiki material məsrəflərinin məhsulun faktiki həcminə görə düzəliş edilmiş plan material məsrəflərinə nisbəti kimi.
- √ material xərclərinin məhsulun maya dəyərində nisbəti kimi;
- əmtəəlik məhsul indeksinin material məsrəfləri indeksinə nisbəti kimi;

10. Material məsrəfləri əmsalı necə müəyyən olunur?

- material xərclərinin məhsulun maya dəyərində nisbəti kimi;
- √ faktiki material məsrəflərinin məhsulun faktiki həcminə görə düzəliş edilmiş plan material məsrəflərinə nisbəti kimi.
- məhsulun həcmninə material xərclərinə nisbəti kimi;
- material xərclərinin məhsulun həcminə nisbəti kimi;
- əmtəəlik məhsul indeksinin material məsrəfləri indeksinə nisbəti kimi;

11. Məhsulun həcmninə və material məsrəflərinin artım templərinin nisbəti necə hesablanır?

- məhsulun həcmninə material xərclərinə nisbəti kimi;
- faktiki material məsrəflərinin məhsulun faktiki həcminə görə düzəliş edilmiş plan material məsrəflərinə nisbəti kimi.
- material xərclərinin məhsulun maya dəyərində nisbəti kimi;
- √ əmtəəlik məhsul indeksinin material məsrəfləri indeksinə nisbəti kimi;
- material xərclərinin məhsulun həcminə nisbəti kimi;

12. Məhsulun materialverimi necə müəyyən olunur?

- √ məhsulun həcmninə material xərclərinə nisbəti kimi;
- faktiki material məsrəflərinin məhsulun faktiki həcminə görə düzəliş edilmiş plan material məsrəflərinə nisbəti kimi.
- material xərclərinin məhsulun maya dəyərində nisbəti kimi;
- əmtəəlik məhsul indeksinin material məsrəfləri indeksinə nisbəti kimi;
- material xərclərinin məhsulun həcminə nisbəti kimi;

13. Məhsulun materialtutumu necə müəyyən olunur?

- material xərclərinin məhsulun maya dəyərində nisbəti kimi;
- faktiki material məsrəflərinin məhsulun faktiki həcminə görə düzəliş edilmiş plan material məsrəflərinə nisbəti kimi.
- məhsulun həcmninə material xərclərinə nisbəti kimi;
- √ material xərclərinin məhsulun həcminə nisbəti kimi;
- əmtəəlik məhsul indeksinin material məsrəfləri indeksinə nisbəti kimi;

14. Məhsul istehsalı həcmninə material xərcləri məbləğinə nisbəti neçə adlanır ?

- Material tullantısı
- Material qoyuluşu
- Material qalıqı
- Material qiymətliləri
- √ Materialverimi

15. Satışın həcmindən asılı olan əsas göstəricilər :

- Dövriyyə vəsaiti, dövriyyə vəsaitinin dövr sürəti
- Qeyri istehsal xərcləri, köməkçi istehsal xərcləri
- İstehsalın həcmi , qeyri-istehsal xərcləri, köməkçi istehsal xərcləri
- Maya dəyəri, əmək haqqı xərcləri, ezamiyyət xərcləri

✓ Maliyyə vəziyyəti, maliyyə nəticələri, ödəmə qabiliyyəti

16. Material xərclərinin bir manatına düşən mənfəət nədir ?

- Məhsul satışından əldə olunan mənfəət göstəricisi
- Yardımcı təsərrüfatdan gələn gəlir.
- Materialların satışından əldə olunan gəlir
- Gəlirdən xərclər çıxıldıqdan sonra qalan hissə
- ✓ Material ehtiyatlarından istifadənin səmərəliliyi göstəricisi

17. əmtəlik məhsul nəyə deyilir ?

- İstehsalda olan məhsullar
- Köməkçi istehsalda olan məhsullar
- Malgöndərənlərdən alınan məhsullar
- Yardımcı istehsal məhsulu
- ✓ Satış məqsədi ilə hazırlanan məhsulun həcmi

18. Ümumi məhsul nəyə deyilir?

- Satışa çıxarılan məhsul
- Anbarda olan ümumi məhsul qalığı
- ✓ Müəyyən dövr ərzində sənaye istehsalının ümumi həcmi
- Köməkçi istehsal məhsulları
- İstehsalda olan məhsul

19. Ümumi material tutumuna təsir edən amillər ?

- Köməkçi materialların artması
- Anbarda material qalığının artması
- ✓ Məhsul buraxılışı həcmi, məhsul vahidinə material xərclərinin dəyişməsi
- Maşın və avadanlıqların artması
- Tullantıların artması

20. əsas fondların texniki vəziyyətinin keyfiyyəti göstəriciləri:

- əsas fondların işə salınması əmsalı, dövriyyədən çıxarılması əmsalı, artım əmsalı;
- fondla silahlanma.
- avadanlıqların yaş tərkibi;
- ✓ yararlılıq əmsalı, köhnəlmə əmsalı, təzələnmə əmsalı;
- texniki silahlanma;

21. Yararlılıq əmsalı aşağıdakı kimi hesablanır:

- ✓ əsas vəsaitlərin qalıq dəyərinin onların ilkin dəyərinə nisbəti;
- hesabat dövründə daxil olmuş və dövriyyədən çıxarılmış əsas vəsaitlərin dəyərinin nisbəti;
- dövriyyədən çıxarılmış əsas vəsaitlərin dəyərinin hesabat dövründə daxil olmuş vəsaitlərin dəyərinə nisbəti;
- əsas vəsaitlərin ilkin dəyərinin əsas vəsaitlərin qalıq dəyərinə nisbəti;
- hesabat ilində dövriyyədən çıxarılmış əsas vəsaitlərin dəyərinin əsas vəsaitlərin orta illik dəyərinə nisbəti.

22. əsas fondların icarəsi nə deməkdir ?

- əsas fondların satılması müəyyən məbləği
- əsas fondların alınması
- ✓ əsas fondların müəyyən haqq müqavilində başqa şəxsə verilməsi
- əsas vəsaitlərin qeydə alınması
- əsas fondların təzələnməsi

23. Amortizasiya ayırmaları nədir ?

- Azqiymətli tezköhnələndən əşyaların siyahıya alınması
- Əsas fondların mənavi köhnəlməsi
- Əmlakın köhnəlməsidir, istehsaldan silinib çıxmasıdır.
- ✓ Əmlakın köhnəlməsi həcmnin pulla ifadəsidir və o differensiallaşdırılmış normalarla istehsal olunan məhsula keçir.
- Əsas fondların maddi köhnəlməsi

24. Yararlılıq və köhnəlmə əmsalları məcmu halda olmalıdır:

- ✓ 1-ə bərabər;
- 1-dən az;
- 2-yə bərabər;
- 2-dən çox.
- 1-dən çox;

25. əsas fondların vəziyyətinin keyfiyyəti göstəriciləri:

- əsas fondların işə salınması əmsalı, dövriyyədən çıxarılması əmsalı, artım əmsalı;
- avadanlıqların yaş tərkibi;
- texniki silahlanma;
- fondla silahlanma.
- ✓ yararlılıq əmsalı, köhnəlmə əmsalı, təzələnmə əmsalı;

26. Müəssisənin istehsal gücü aşağıdakı amillərdən asılıdır:

- müəssisədə işləyən əsas fəhlələrin sayından;
- müəssisədə işləyən köməkçi fəhlələrin sayından;
- əmək məhsuldarlığının azalmasından;
- məhsulun materialtutumunun artmasından
- ✓ fəaliyyətdə olan, işləməyən və ehtiyat avadanlıqlarının miqdarından;

27. Fondveriminə təsir edən birinci dərəcəli amillər aşağıdakılardır:

- ✓ əsas fondların aktiv hissəsinin payı və onların fondverimi;
- əsas fondların aktiv hissəsinin payı, avadanlıqların əvəz olunması, texnologiyanın təkmilləşdirilməsi üzrə elmi-texniki tərəqqi tədbirlərinin tətbiqi;
- əsas fondların tərkibində aktiv hissənin xüsusi çəkisi, günlük boşdayanmalar, növbəlik əmsalı, fondların aktiv hissəsində fəaliyyətdə olan avadanlıqların payı ;
- əsas fondların aktiv hissəsinin payı, avadanlıqların əvəz olunması, avadanlıq vahidinin orta dəyəri, fəaliyyətdə olan avadanlıqların fondverimi.
- əsas fondların aktiv hissəsinin payı, avadanlıq vahidinin orta dəyəri, növbədəxili boşdayanmalar, fondların aktiv hissəsində fəaliyyətdə olan avadanlıqların payı;

28. Fondveriminə təsir edən ikinci dərəcəli amillər:

- ✓ avadanlıq vahidinin orta dəyəri, günlük boşdayanmalar, növbəlik əmsalı, növbədəxili boşdayanmalar, 1 maşın-saat hesabı ilə orta hasilat;
- avadanlıq vahidinin orta dəyəri, növbədəxili boşdayanmalar. Fondların aktiv hissəsində fəaliyyətdə olan avadanlıqların payı
- avadanlıqların əvəz olunması, ETT – üzrə tədbirlərin tətbiqi, fəaliyyətdə olan avadanlıqların payı
- avadanlıq vahidinin orta dəyəri, növbəlik əmsalı, fəaliyyətdə olan avadanlıqların fondverimi, avadanlıqların əvəz olunması, 1 maşın – saat hesabı ilə hasilat
- əsas fondların aktiv hissəsinin payı, fondların aktiv hissəsində fəaliyyətdə olan avadanlıqların payı, fəaliyyətdə olan avadanlıqların fondverimi;

29. Fondların aktiv hissəsinin fondveriminə üçüncü səviyyəli amillər aşağıdakılardır:

- ✓ avadanlıqların əvəz olunması, ETT – tədbirlərinin tətbiqi, sosial amillər;
- avadanlıqların əvəz olunması avadanlıq vahidinin orta dəyəri, növbəlik əmsalı, sosial amillər, fondların dəyərində aktiv hissəsinin payı;
- avadanlıq vahidinin orta dəyəri, ETT tədbirlərinin payı
- avadanlıq vahidinin orta dəyəri, növbədəxili boşdayanmalar, fondların aktiv hissəsində fəaliyyətdə olan avadanlıqların payı.
- avadanlıqların əvəz olunması avadanlıq vahidinin orta dəyəri, növbəlik əmsalı, sosial amillər, fəaliyyətdə olan avadanlıqların payı;

- 30.** Fondveriminin çoxamillli modeli üzrə ona aşağıdakı amillər təsir göstərir:
- işlənmiş avadanlıqların sayı, növbəlik əmsalı, növbənin orta uzunluğu, bir m aşın-saat hesabı ilə məhsul istehsalı, texnoloji avadanlıq vahidinin orta illik qiyməti ;
  - işlənmiş maşın - günlərin miqdarı, növbəlik əmsalı, bir maşın-saat hesabı ilə orta hasilat;
  - texnoloji avadanlıqların orta illik miqdarı, növbəlik əmsalı, bir maşın-saat hesabı ilə orta hasilat;
  - √ əsas fondların aktiv hissəsinin payı, aktiv hissədə fəaliyyətdə olan avadanlıqların payı, növbəlik əmsalı, yüklənmə əmsalı, işlənmiş avadanlıq – günlərin miqdarı, növbənin uzunluğu, orta-saatlıq hasilat; avadanlıq vahidinin orta dəyəri.
  - texnoloji avadanlıq vahidinə işlənmiş maşın-saatların miqdarı, fondların aktiv hissəsinin orta illik dəyəri;
- 31.** əsas fondların təmiri üzrə planının yerinə yetirilməsinin təhlili nəzərdə tutur:
- √ təmir üzrə plan və faktiki xərcləri arasında kənarlaşmanın, təmirin nəzərdə tutulmuş qrafikə uyğun aparılmasının təmirin keyfiyyətinin müəyyən edilməsi;
  - aparılmış təmirlərin sayı və onların keyfiyyətinin müəyyən edilməsi;
  - təmirin keyfiyyəti və onların aparılması üzrə xərclərə işçilərin məsuliyyətinin müəyyən edilməsi;
  - son illərdə aparılmış təmirlərin miqdarının müəyyən edilməsi, onların aparılması üzrə planların tərtib olunması və zəruri xərclərin hesablanması
  - təmir xərclərinin plan və faktiki məbləği arasında fərqi müəyyən edilməsi;
- 32.** əsas vəsaitlərin orta illik dəyərinin işçilərin orta illik sayına nisbəti xarakterizə edir:
- əsas fondların fondverimini ;
  - √ əməyin fondla silahlanmasını;
  - əsas fondların yararlılıq əmsalını;
  - əsas fondların köhnəlməsi əmsalını
  - əsas fondların fondtutumunu;
- 33.** İstehsal olunmuş məhsulun həcmində əsas istehsal fondlarının orta illik dəyərinə nisbəti xarakterizə edir:
- √ əsas fondların fondverimini;
  - əməyin fondla silahlanmasını;
  - əsas fondların yararlılıq əmsalını;
  - əsas fondların köhnəlməsi əmsalını
  - əsas fondların fondtutumunu;
- 34.** əsas fondların orta illik dəyərinin məhsulun həcmində nisbəti xarakterizə edir:
- əsas fondların fondverimini ;
  - əməyin fondla silahlanmasını;
  - əsas fondların yararlılıq əmsalını;
  - əsas fondların köhnəlməsi əmsalını
  - √ əsas fondların fondtutumunu;
- 35.** əsas vəsaitlərin dövrüyyədən çıxması, daxil olması, əvəz olunma, artım əmsalları xarakterizə edir:
- √ əsas fondların hərəkətini;
  - əsas fondlardan istifadənin səmərəliliyini ;
  - maşın və avadanlıqların yüklənməsi dərəcəsinə;
  - avadanlıqların yaş tərkibini.
  - əsas fondların texniki vəziyyətini;
- 36.** İstehsal sahəsinin hər kvadratına məhsul buraxılışı göstəricisi aşağıdakı kimi hesablanır:
- istehsal sahəsinin məhsul istehsalı həcmində nisbəti;
  - istehsal sahəsinin ümumi həcmində istehsal sexlərinin sahəsinə nisbəti.
  - istehsal sexlərinin sahəsinin istehsal sahəsinin ümumi həcmində nisbəti;
  - √ istehsal olunmuş məhsulun həcmində istehsal sahəsinə nisbəti;
  - istehsal olunmuş məhsulun həcmində maşın və avadanlıqların orta illik dəyərinə nisbəti;

37. Fondverimi, fondtutumu, fondların rentabelliği xarakterizə edir:
- əsas fondların hərəkətini;
  - √ əsas fondlardan istifadənin səmərəliliğini ;
  - maşın və avadanlıqların yüklənməsi dərəcəsinə;
  - avadanlıqların yaş tərkibini.
  - əsas fondların texniki vəziyyətini;
38. Növbəlik əmsalının yüksəldilməsi hesabına avadanlıqlardan istifadənin yaxşılaşdırılması imkanları müəyyən etmək üçün:
- avadanlıqların işinin rejim və mümkün vaxt fondu müqayisə olunur;
  - avadanlıqların işinin təqvim və mümkün vaxt fondu müqayisə olunur
  - avadanlıqların işinin təqvim və faktiki vaxt fondu müqayisə olunur
  - √ avadanlıqların işinin rejim və faktiki vaxt fondu müqayisə olunur
  - avadanlıqların işinin təqvim və rejim vaxt fondu müqayisə olunur
39. Avadanlıqlardan intensiv istifadəni əks etdirən göstəricilərə aiddir:
- avadanlıqların işinin növbəlik əmsalı, maşın və dəzgahların strukturu;
  - 1 maşın – saat hesabı ilə orta hasilat, avadanlıqların miqdarı;
  - avadanlıq vahidinin orta dəyəri;
  - növbədəxili boşdayanmalar.
  - √ vaxt vahidi ərzində məhsul buraxılışının həcmi;
40. Avadanlıqlardan ekstensiv istifadəni əks etdirən göstəricilərə aiddir:
- √ avadanlıqların işinin növbəlik əmsalı;
  - 1 maşın – saat hesabı ilə orta hasilat, avadanlıqların miqdarı;
  - avadanlıq vahidinin orta dəyəri;
  - növbədəxili boşdayanmalar.
  - vaxt vahidi ərzində məhsul buraxılışının həcmi;
41. Avadanlıqlardan istifadənin səmərəliliyinin yüksəldilməsi təmin olunur:
- ekstensiv yolla;
  - √ ekstensiv və intensiv yolla;
  - məhsuldarlığının yüksəldilməsi yolu ilə;
  - fondveriminin yüksəldilməsi yolu ilə.
  - intensiv yolla;
42. əsas fondların fondveriminə təsirin edən I dərəcəli amillərin təsiri təhlilin aşağıdakı üsulu ilə müəyyən olunur:
- müqayisə;
  - indeks
  - inteqral
  - orta kəmiyyət;
  - √ zəncirvari yerdəyişmə.
43. Lizinq nədir ?
- Lizinq avadanlığın alınması
  - Lizinq bağışlanması
  - √ Lizinq avadanlığın müqavilə əsasında bir neçə illiyə icarəyə verilməsi
  - Lizinq ikitərəfli müqavilə şərtidir.
  - Lizinq avadanlığın satılması
44. İstehsalın səmərəliliyinin yüksəldilməsində əsas fondların rolu hansı göstəricilərin yaxşılaşmasında öz əksini tapır ?
- Məhsulun həcmində artmasında
  - √ Texniki-iqtisadi göstəricilərə maya dəyərinə, mənfəətin artmasında

- Materiallara qənaətə, material veriminə və material tutumunda
- əmlakın vəziyyətinin yaxşılaşmasında , pul vəsaitlərinin artmasında
- İstehsalın keyfiyyətinin və quruluşunun yaxşılaşmasında

45. Müəssisədə fondveriminin artması ehtiyatları nədən asılıdır ?

- əsas fondların sayının artmasından
- √ əsas fondların ümumi dəyərində maşın və avadanlığın payının artmasından
- əsas fondların fondtutumu əmsalından
- əsas fondların istehsaldan silinməsindən
- əsas fondların təzələnməsindən

46. əsas istehsal fondlarının orta dəyərində istehsal edilmiş məhsulun dəyərinə nisbəti hansı göstəricidir ?

- Fondların köhnəlməsi əmsalı
- Fondların texniki vəziyyəti əmsalı
- √ Fondtutumu əmsalı
- Fondların nisbi qənaəti əmsalı
- Fondla silahlanma əmsalı

47. Hansı icarə növləri var ?

- Birdəfəlik icarə, bağışlama
- Qısa müddətli icarə növü
- İcarə müqaviləsi , protokol maliyyə
- √ 1 illik icarə və ya qismən icarə müqaviləsi
- Uzun müddətli icarə növü

48. İstehsal edilmiş məhsulun dəyərində əsas istehsal fondlarının orta dəyərinə nisbəti hansı göstəricidir ?

- Fondla silahlanma əmsalı
- Fondtutumu əmsalı
- √ Fondverimi əmsalı
- Fondların nisbi qənaəti əmsalı
- Fondların təzələnməsi əmsalı

49. əsas fondlardan istifadənin səmərəlilik göstəriciləri :

- əsas fondların tərkibi və strukturu
- əsas fondların texniki göstəriciləri
- √ əsas fondların fondverimi və fondtutumu əmsalları
- əsas fondların yenilənməsi əmsalları
- əsas fondların istismarı göstəricisi

50. əsas fondların aktiv hissəsinin əsasını təşkil edir :

- Maşınlar, mexanizmlər
- √ avadanlıqlar
- qurğular
- cihazlar və alətlər
- dəzgahlar

51. İşçilərin əsas fondlarla təmin olunma səviyyəsini əks etdirən göstərici :

- Fondların ümumi sayı
- Qeyri əsas istehsal fondları
- Fondverimi, fondtutumu
- √ Fondsilahlanma
- Əsas istehsal fondlarının miqdarı

52. əsas vəsaitlər məhsulun maya dəyərində hansı formada əksini tapır ?

- Pul formasında
- İlk dəyəriylə
- r.dəyəri formasında
- ✓ amortizasiya ayırmaları formasında
- Natural formada

53. İstehsal gücündən aslı olan əsas göstəricilər :

- İstehsalın həcmi, keyfiyyəti
- İstehsalda çalışan işçilərin sayı, tərkibi
- ✓ İstehsalın həcmi, maya dəyəri, maliyyə nəticələri
- Materialverimi və materialtutumu
- Əsas fondların sayı, vəziyyəti

54. əmlak vergisinin artması əsas fondların texniki vəziyyətinə neçə təsir edir .

- Yeni sənaye istehsal fondlarının alınmasına səbəb ola bilər.
- Köhnəlmiş sənaye istehsal fondlarının təmiri xərclərini artırır
- Köhnəlmiş sənaye istehsal fondlarının təmiri xərclərini azaldır
- Köhnəlmiş avadanlıq, maşın və mexanizm əvəzinə müasir texnologiyanın istehsala cəlb olunmasına səbəb ola bilər.
- ✓ Köhnəlmiş sənaye istehsal fondlarının istehsaldan silinməsinə sürətləndirir

55. əsas vəsaitlər üzrə nisbi qənaət aşağıdakı kimi hesablanır:

- ✓ əsas vəsaitlərin orta illik dəyərinin faktiki və plan göstəricisi arasında fərqin məhsulun həcmi indeksinə hasilini;
- əsas vəsaitlər orta illik dəyərinin məhsul istehsalı həcminə nisbəti;
- əsas vəsaitlərin orta illik dəyərinin işçilərin orta illik sayına nisbəti.
- mənfəətin əsas vəsaitlərin orta illik dəyərinə nisbəti;
- məhsul istehsalı həcmi əsas vəsaitlər orta illik dəyərinə nisbəti;

56. Aşağıdakı əlamət üzrə əsas fondlar aktiv və passiv fond-lar üzrə qruplaşdırılır:

- texniki yararlılığı üzrə;
- funksional təyinatı üzrə;
- amortizasiya ayırmaları üzrə;
- vaxt vahidi ərzində məhsul istehsalı üzrə,
- ✓ istehsal prosesində iştirak dərəcəsi üzrə;

57. Aşağıdakı əlamət üzrə əsas fondlar istehsal və qeyri istehsal təyinatlı əsas fondlara bölünür:

- texniki yararlılığı üzrə;
- ✓ funksional təyinatı üzrə ;
- amortizasiya ayırmaları üzrə;
- vaxt vahidi ərzində məhsul istehsalı üzrə.
- istehsal prosesində iştirak dərəcəsi üzrə;

58. Yaş tərkibi və köhnəlmənin xarakteristikası üçün əsas fondlar aşağıdakı əlamət üzrə qruplaşdırılır:

- texniki yararlılığı üzrə;
- funksional təyinatı üzrə;
- ✓ istismar müddəti üzrə;
- vaxt vahidi ərzində məhsul istehsalı üzrə.
- istehsal prosesində iştirak dərəcəsi üzrə;

59. Maşın və avadanlıqların vəziyyətinin xarakteristikası üçün qruplaşdırma aşağıdakı əlamət üzrə aparılır:

- ✓ texniki yararlılığı üzrə;
- funksional təyinatı üzrə;

- amortizasiya ayırmaları üzrə;
- vaxt vahidi ərzində məhsul istehsalı üzrə,
- istehsal prosesində iştirak dərəcəsi üzrə;

60. Aşağıdakı göstərici ilk növbədə əsas fondların texniki səviyyəsini səciyyələndirir:

- ✓ avadanlıqların yaş tərkibi;
- fondverimi;
- əsas fondların hərəkəti əmsalları;
- əməyin fondla silahlanması.
- kompensasiya əmsalı;

61. Avadanlıqlardan istifadənin effektivliyinin yüksəldilməsi neçə təmin olunur ?

- Avadanlıqların sayının artması
- Avadanlıqların qiymətinin aşağı düşməsi
- ✓ Avadanlıqların gücünün artması
- Avadanlıqların ekstensiv və intensiv yüklənməsi
- Avadanlıqların iş vaxtının artması

62. İstehsal gücünün dəyişməsinin amilləri təhlili hansı amillər hesabına aparılır ?

- Təşkilati texniki amillər .
- ✓ Məhsul istehsalının həcmi, orta illik istehsal gücü, avadanlıqların modernləşməsi, yenidən qurulması
- Avadanlıqların və resursların işdən çıxarılması ilə əlaqədar gücün azalması
- Faliyyətdə olan müəssisənin yenidən qurulması hesabına gücün artması
- Ümumi məhsulata görə istehsal gücünün dəyişməsi

63. Amortizasiya norması nədir ?

- ✓ Təyin olunmuş dövrdə əsas fondların balans dəyərində nisbətən faizlə ifadə etməklə təyin olunan amortizasiya ayırmalarının həcmidir.
- Qeyri maddi aktivlərin dəyərinin bərpası norması
- Başqa aktivlərin dəyərinin hesablanması qəbul edilmiş norma
- Müəssisə üzrə bütün əsas vəsaitlərin istismar olunma ölçüsü
- Konkret növdə fondların yararlılıq dərəcəsinin hesablanması

64. Avadanlıqların orta saatlıq hasilatının artması hesabına məhsul buraxılışının artırılması ehtiyatı neçə hesablanır

- Orta hasilatın mümkün artımını avadanlığın iş gününün miqdarına vurmaqla
- Orta hasilatın miqdarını bir ayda olan iş günlərinin sayına vurmaqla
- ✓ Bir maşın saatına düşən orta hasilatın artımını avadanlıqların iş saatlarının miqdarına vurmaqla
- Bir avadanlığa düşən günlük hasilat miqdarını iş günlərinin sayına vurmaqla
- Orta hasilatın artımını iş saatlarının miqdarına vurmaqla

65. Növbəlik əmsalının yüksəlməsi hesabına məhsul buraxılışının artımı ehtiyatı neçə müəyyən olunur ?

- Növbəlik əmsalının artımını bütün avadanlıqların planlaşdırılan maşın günlərinin sayına vurmaqla
- Növbəlik əmsalının artımını maşın saatların miqdarına vurmaqla
- Növbəlik əmsalının artımını gündəlik hasilatın miqdarına vurmaqla
- ✓ Növbəlik əmsalının artımını bütün avadanlıqların planlaşdırılan maşın günlərinin sayına və növbəlik hasilatın cari səviyyəsinə vurmaqla
- Növbəlik əmsalının artan hissəsini növbəlik hasilatın cari səviyyəsinə vurmaqla

66. Avadanlıqların gün ərzində başlayamalarının azaldılması hesabına məhsul buraxılışını neçə artırmaq olar ?

- ✓ İl ərzində orta hesabla avadanlıq vahidinə işlənmiş maşın günlərinin artım miqdarını avadanlıq vahidinin mümkün sayına və cari dövrdə avadanlıq vahidinə düşər. Orta günlük hasilata vurmaqla
- Gün ərzində işlənmiş avadanlıq vahidinin mümkün sayına və orta günlük hasilata bölməklə
- Gün ərzində başlayan avadanlıq sayının işlənmiş maşın günlərinin artım miqdarına və orta günlük hasilata vurmaqla lazımdır.

- İl ərzində boş dayanmış avadanlıq sayına düşən işlənmiş maşın günlərinin artım miqdarını avadanlıq vahidinə düşən orta günlük hasilata vurmaq lazımdır.
- Gün ərzində işlənmiş avadanlıq vahidinin mümkün sayına və cari dövrdə avadanlıq vahidinə düşən orta günlük hasilata vurmaqla

67. Yeni avadanlıqların işə salınması hesabına məhsul buraxılışının artımı neçə müəyyən olunur ?

- Avadanlıqların artım miqdarının ümumi məhsulun həcminə nisbəti kimi
- Avadanlıqların artımı miqdarını orta saatlıq hasilata nisbəti kimi
- ✓ Avadanlıqların artımı miqdarını orta illik hasilata nisbəti kimi
- Avadanlıqların artımının miqdarını orta aylıq hasilata nisbəti kimi
- Avadanlıqların artımı miqdarının orta günlük hasilata nisbəti kimi

68. əsas fondların bərpası əmsalı hesablanır:

- hesabat dövründə daxil olmuş əsas vəsaitlərin dəyərinin dövrün sonuna onların dəyərinə nisbəti;
- ✓ kapital qoyuluşunun işə salınmış əsas fondların dəyərinə nisbəti.
- hesabat dövründə daxil olmuş əsas vəsaitlərin daxil olmuş əsas vəsaitlərin dəyərinə nisbəti;
- dövriyyədən çıxmış əsas fondların dəyərinin daxil olmuş əsas vəsaitlərin dəyərinə nisbəti;
- hesabat dövründə çıxmış əsas vəsaitlərin dəyərinin dövrün əvvəlinə onların dəyərinə nisbəti;

69. Satışdan mənfəətin əsas vəsaitlərin orta illik dəyərinə nisbəti hansı əmsalı xarakterizə edir?

- əsas fondların köhnəlməsi;
- ✓ əsas vəsaitlərin rentabelliği.
- əsas vəsaitlərin daxil olması;
- əsas vəsaitlərin dövriyyədən çıxması;
- əməyin fondla silahlanması;

70. Sənaye – istehsal təyinatlı əsas fondların ortaillik dəyərinin sənaye – istehsal təyinatlı heyətin sayına nisbəti hansı əmsalı xarakterizə edir?

- fondverimi;
- ✓ əməyin fondla silahlanması;
- əsas vəsaitlərin dövriyyədən çıxması.
- əsas fondların köhnəlməsi;
- fondtutumu;

71. əsas vəsaitlərin orta illik dəyərinin istehsal olunmuş məhsulun həcminə nisbəti hansı əmsalı xarakterizə edir?

- ✓ fondtutumu;
- əsas vəsaitlərin dövriyyədən çıxması.
- əsas vəsaitlərin daxil olması;
- əsas fondların köhnəlməsi;
- fondverimi;

72. İstehsal olunmuş məhsulun həcmində əsas vəsaitlərin orta illik dəyərinə nisbəti hansı əmsalı xarakterizə edir?

- ✓ fondverimi;
- əsas vəsaitlərin dövriyyədən çıxması.
- əsas vəsaitlərin daxil olması;
- əsas fondların köhnəlməsi;
- fondtutumu;

73. əsas vəsaitlərin qalıq dəyərinin onların ilkin dəyərinə nisbəti hansı əmsalı xarakterizə edir?

- əsas fondların köhnəlməsi;
- fondverimi;
- əsas vəsaitlərin dövriyyədən çıxması.
- əsas vəsaitlərin daxil olması;
- ✓ yararlılıq;

74. əsas vəsaitlərin istismarı dövründə toplanmış amortizasiyanın onların ilkin dəyərinə nisbəti hansı əmsalı xarakterizə edir?
- fondtutumu;
  - √ əsas fondların köhnəlməsi;
  - əsas vəsaitlərin daxil olması;
  - əsas vəsaitlərin dövriyyədən çıxması.
  - fondverimi;
75. Hesabat ilində daxil olmuş və çıxmış əsas vəsaitlərin dəyərləri üzrə fərqlin ilin əvvəlinə əsas vəsaitlərin dəyirinə nisbəti hansı əmsalı xarakterizə edir?
- fondtutumu;
  - √ əsas fondların artımı;
  - əsas vəsaitlərin daxil olması;
  - əsas vəsaitlərin dövriyyədən çıxması.
  - fondverimi;
76. Dövriyyədən çıxarılmış əsas vəsaitlərin dəyərini ilin əvvəlinə əsas vəsaitlərin dəyirinə nisbəti hansı əmsalı xarakterizə edir?
- fondtutumu;
  - fondların rentabelliği;
  - əsas vəsaitlərin daxil olması;
  - √ əsas vəsaitlərin dövriyyədən çıxması.
  - fondverimi;
77. Hesabat dövründə daxil olmuş əsas vəsaitlərin ilin sonuna əsas vəsaitlərin dəyirinə nisbəti hansı əmsalı xarakterizə edir?
- fondtutumu;
  - fondların rentabelliği;
  - √ əsas vəsaitlərin daxil olması;
  - əsas vəsaitlərin dövriyyədən çıxması
  - fondverimi;
78. əsas fondların artım məbləğinin onların ilin əvvəlinə əsas vəsaitlərin dəyirinə nisbəti əks etdirir:
- əmək məhsuldarlığının artırılması ehtiyatlarını;
  - vaxta və istehsal gücünə görə əsas fondlardan istifadəsini;
  - əmək resurslarından səmərəli istifadə yollarını;
  - √ əsas vəsaitlərin artımı əmsalını.
  - məhsulun material tutumunun azaldılmasını;
79. Ekstensiv yükləmə əmsalı aşağıdakı kimi hesablanır:
- ortaqünlük məhsul buraxılışının ortaqünlük istehsal gücünə nisbəti;
  - məhsulun həcmi əsas vəsaitlərin ortaqünlük dəyirinə nisbəti;
  - əsas vəsaitlərin ortaqünlük dəyərini məhsulun həcmi əsas vəsaitlərin ortaqünlük dəyirinə nisbəti;
  - məhsulun həcmi avadanlıqların faktiki ortaqünlük dəyirinə nisbəti
  - √ faktiki (plan) iş vaxtı fondunun istehsal gücü müəyyən olunarkən götürülmüş iş vaxtı fonduna nisbəti ;
80. İntensiv yüklənmə əmsalı aşağıdakı kimi hesablanır:
- √ ortaqünlük məhsul buraxılışının ortaqünlük istehsal gücünə nisbəti ;
  - məhsulun həcmi əsas vəsaitlərin ortaqünlük dəyirinə nisbəti;
  - əsas vəsaitlərin ortaqünlük dəyərini məhsulun həcmi əsas vəsaitlərin ortaqünlük dəyirinə nisbəti;
  - məhsulun həcmi avadanlıqların faktiki ortaqünlük dəyirinə nisbəti.
  - faktiki (plan) iş vaxtı fondunun istehsal gücü müəyyən olunarkən hesablama iş vaxtı fondu;
81. İllik köhnəlmə məbləğinin əsas vəsaitlərin ilkin dəyirinə nisbəti xarakterizə edir:

- əsas fondların fondverimini ;
- əməyin fondla silahlanmasını;
- əsas fondların yararlılıq əmsalını;
- ✓ əsas fondların köhnəlməsi əmsalını
- əsas fondların fondtutumunu;

82. əsas vəsaitlərin əvəz olunma əmsalı aşağıdakı kimi hesablanır:

- ✓ dövriyyədən çıxarılmış və yeni daxil olmuş əsas vəsaitlərin dəyərlərinin nisbəti;
- hesabat ilində daxil olmuş və çıxmış əsas vəsaitlərin dəyərləri üzrə fərqin ilin əvvəlinə əsas vəsaitlərin dəyirinə nisbəti;
- ilin əvvəlinə əsas vəsaitlərin dəyirinin hesabat ilində daxil olmuş və çıxmış əsas vəsaitlərin dəyərləri üzrə fərqinə nisbəti;
- hesabat ilində daxil olmuş və çıxmış əsas vəsaitlərin dəyərləri üzrə fərqin ilin sonuna əsas vəsaitlərin dəyirinə nisbəti.
- yeni daxil olmuş əsas vəsaitlərin dəyərlərinin dövriyyədən çıxarılmış dəyərlərə nisbəti;

83. Dövriyyədən çıxarılmış əsas vəsaitlərin dəyirinin onların ilin əvvəlinə olan dəyirinə nisbəti adlanır:

- ✓ dövriyyədən çıxma əmsalı;
- yararlılıq əmsalı;
- köhnəlmə əmsalı;
- artım əmsalı.
- təzələnmə əmsalı;

84. əsas fondların təzələnməsi əmsalı hesablanır:

- ✓ hesabat dövründə daxil olmuş əsas vəsaitlərin həmin dövrün sonuna onların dəyirinə nisbəti;
- əsas vəsaitlərin artım məbləğinin həmin dövrün əvvəlinə onların dəyirinə nisbəti;
- dövriyyədən çıxmış və daxil olmuş əsas vəsaitlərin dəyərlərinin nisbəti;
- kapital qoyuluşlarının işə salınmış əsas fondların dəyirinə nisbəti.
- dövriyyədən çıxmış əsas vəsaitlərin dövrün əvvəlinə onların dəyirinə nisbəti;

85. Avadanlıqların təqvim iş vaxt fondundan istifadə əmsalı hesablanır:

- avadanlıqların faktiki iş vaxtı fondunun işlənmiş ümumi adam-saatların miqdarına nisbəti;
- ✓ avadanlıqların faktiki və təqvim iş vaxtı fondarının nisbəti;
- avadanlıqların faktiki iş vaxtı fondunun idarəetmə işlərinin ümumi həcminə nisbəti
- sənaye-istehsal heyətinin orta sayının ən böyük növbədə fəhlələrin sayına nisbəti.
- avadanlıqların faktiki iş vaxtı fondunun avadanlıqların ümumi miqdarına nisbəti;

86. Qurulmuş avadanlıq parkından istifadə əmsalı hesablanır:

- faktiki təmirdə olan avadanlıqların miqdarının qurulmuş avadanlıqların miqdarına nisbəti;
- faktiki ehtiyatda olan avadanlıqların miqdarının qurulmuş avadanlıqların miqdarına nisbəti;
- faktiki modernləşdirmədə olan avadanlıqların miqdarının qurulmuş avadanlıqların miqdarına nisbəti
- faktiki isnormativ avadanlıqların miqdarının qurulmuş avadanlıqların miqdarına nisbəti
- ✓ faktiki istifadə olunan avadanlıqların miqdarının qurulmuş avadanlıqların miqdarına nisbəti;

87. Avadanlıqların inteqral yüklənməsi aşağıdakı əmsalların hasili kimi hesablanır:

- avadanlıqların işinin növbəlik əmsalı və faktiki günlük hasilat;
- avadanlıqların təqvim və rejim iş vaxtı fondu;
- avadanlıqların faktiki və plan iş vaxtı fondu;
- ✓ avadanlıqların intensiv və ekstensiv istifadə əmsalı
- avadanlıqların səmərəli və plan iş vaxtı fondu

88. Avadanlıqlardan intensiv istifadə əmsalı aşağıdakı kimi hesablanır:

- avadanlıqların təqvim və rejim iş vaxtı fondlarının nisbəti;
- faydalı iş vaxtı və rejim iş vaxtı fondlarının nisbəti;
- avadanlıqların faktiki iş vaxtının onun plan üzrə kəmiyyətinə nisbəti;
- ✓ avadanlıqların saatlıq orta hasilatının plan üzrə həmin göstəriciyə nisbəti.

- iş vaxtı fondlarının avadanlıqların təqvim və rejimə nisbəti;

89. Avadanlıqlardan ekstensiv istifadə əmsalı aşağıdakı kimi hesablanır:

- avadanlıqların təqvim və rejim iş vaxtı fondlarının nisbəti;
- faydalı iş vaxtı və rejim iş vaxtı fondlarının nisbəti;
- ✓ avadanlıqların faktiki iş vaxtının onun plan üzrə kəmiyyətinə nisbəti;
- avadanlıqların saatlıq orta hasilatının plan üzrə həmin göstəriciyə nisbəti.
- iş vaxtı fondlarının avadanlıqların təqvim və rejimə nisbəti;

90. Avadanlıqların işinin növbəlik əmsalı hesablanır:

- ən böyük növbədə işləyən avadanlıqların miqdarının qurulmuş avadanlıqların ümumi miqdarına nisbəti;
- ən böyük işləyən avadanlıqların miqdarının ehtiyatlarda qalan avadanlıqların miqdarına nisbəti;
- ✓ bütүн növbədə işləyən avadanlıqların miqdarının qurulmuş avadanlıqların miqdarına nisbəti;
- qurulmuş avadanlıqların ümumi miqdarının qurulmuş avadanlıqların miqdarına nisbəti.
- kiçik növbədə işləyən avadanlıqların miqdarının qurulmuş avadanlıqların ümumi miqdarına nisbəti;

91. Avadanlıqlardan istifadənin səmərəliliyinin təhlilində aşağıdakı göstəricilərdən istifadə edilir:

- əmtəlik məhsulun 1 manatına xərc;
- məhsulun quruluşunun dəyişməsi;
- ayrı-ayrı növ məhsula xərc səviyyəsinin dəyişməsi;
- materialların qiymətinin və tariflərin dəyişməsi.
- ✓ avadanlıqların işinin növbəlik əmsalı;

92. Fondverimi göstəricisinin artımına hansı əsas amillər təsir göstərir?

- ✓ məhsulun quruluşu, məhsulun satış qiymətinin dəyişməsi;
- debitor borclarının azalması;
- əmlakın və onun ayrı-ayrı növlərinin rentabelliği;
- kapitalın ümumi məbləği.
- dövrüyyə kapitalının artımı;

93. Avadanlıqların intensiv yüklənməsi əmsalı aşağıdakı kimi hesablanır:

- ✓ vaxt vahidi ərzində faktiki istehsal olunmuş məhsulun həcmninə onun plan üzrə həcminə nisbəti;
- avadanlıqların faktiki iş vaxtının onların plan üzrə iş vaxtına nisbəti;
- avadanlıqların plan üzrə iş vaxtının faktiki iş vaxtına nisbəti ;
- maşın və avadanlıqların ortaillik dəyərinin onların iş vaxtına nisbəti.
- vaxt vahidi ərzində plan üzrə istehsal olunmuş məhsulun faktiki həcminə nisbəti;

94. Müəssisənin istehsal potensialının tərkibinə daxildir:

- ✓ sənaye istehsal fondları, sənaye-istehsal heyəti, enerji, texnologiya, materiallar, informasiya, maliyyə resursları;
- heyət, materiallar, əsas vəsaitlər, dövrüyyə vəsaitləri, informasiya, maliyyə, satılm iş məhsul xalis mənfəət;
- materiallar, əsas fondlar, heyət, istehsal olunmuş və satılmış məhsulun həcmi, məhsul satışından pul gəliri;
- sənaye-istehsal fondları, heyət, materiallar, əmtəlik məhsul, texnologiya, informasiya, ümumi məhsul.
- əsas fondlar, heyət, materiallar, maliyyə resursları, texnologiya informasiya, hazır məhsul, mənfəət;

95. Sənaye – istehsal fondlarının passiv hissəsindən istifadəni xarakterizə edən göstərici hesablanır:

- ✓ ümumi məhsulun həcmninə müəssisənin istehsal meydançasının həcminə nisbəti;
- satılmış məhsulun həcmninə müəssisənin istehsal meydançasının həcminə nisbəti;
- bitməmiş istehsalın həcmninə müəssisənin istehsal meydançasının həcminə nisbəti;
- istehsal olunmuş məhsulun maya dəyərinin həcmninə müəssisənin istehsal meydançasının həcminə nisbəti;
- əmtəlik məhsulun həcmninə müəssisənin istehsal meydançasının həcminə nisbəti;

96. İstehsal gücündən faktiki istifadə əmsalı hesablanır:

- √ məhsulun faktiki həcmnin orta illik istehsal gücünə nisbəti;
- məhsul istehsalının plan həcmnin hesabət dövrünün faktiki istehsal gücünə nisbəti;
- faktiki illik məhsul istehsalının hesabət dövrünün plan üzrə istehsal gücünə nisbəti;
- plan üzrə illik məhsul istehsalının hesabət dövrünün plan istehsal gücünə nisbəti
- ötən ilin istehsal gücünün hesabət ilində faktiki məhsul istehsalı həcmninə nisbəti;

97. İstehsal güclərindən istifadənin plan əmsalı hesablanır:

- √ plan üzrə illik məhsul istehsalının müəssisənin orta illik istehsal güclərinə nisbəti;
- faktiki istehsal gücünün plan üzrə istehsalın həcminə nisbəti;
- planlaşdırılmış istehsal gücünün illik faktiki məhsul istehsalı həcminə nisbəti;
- faktiki istehsal gücünün illik faktiki istehsalın həcminə nisbəti.
- planlaşdırılmış istehsal gücünün plan üzrə illik məhsul istehsalına nisbəti

98. Rejim iş vaxtı fondundan istifadə əmsalı aşağıdakı kimi hesablanır:

- √ avadanlıqların faktiki iş vaxtı fondunun onların rejim iş vaxtı fonduna nisbəti ;
- təqvim iş vaxtı fondunun avadanlıqların rejim iş vaxtı fonduna onların nisbəti
- avadanlıqların rejimi iş vaxtı fondunun onların təqvim iş vaxtı fonduna nisbəti ;
- avadanlıqların faktiki iş vaxtı fondunun onların plan üzrə iş vaxtı fonduna nisbəti
- rejim iş vaxtı fondunun avadanlıqların faktiki iş vaxtı fonduna onların nisbəti

99. Avadanlıqların təqvim vaxt fondundan istifadə əmsalı aşağıdakı kimi hesablanır:

- √ avadanlıqların faktiki iş vaxtı fondunun onların təqvim iş vaxtı fonduna nisbəti ;
- avadanlıqların faktiki iş vaxtı fondunun onların plan üzrə iş vaxtı iş vaxtı fonduna nisbəti;
- rejim iş vaxtı fondunun avadanlıqların faktiki iş vaxtı fonduna onların nisbəti
- avadanlıqların faktiki iş vaxtı fondunun onların rejim iş vaxtı fonduna nisbəti ;
- təqvim iş vaxtı fondunun avadanlıqların faktiki iş vaxtı fonduna onların nisbəti

100. Qurulmuş avadanlıqlardan istifadə əmsalı aşağıdakı kimi hesablanır:

- istifadə olunan avadanlıqların sayının qurulmuş avadanlıqların sayına nisbəti;
- mövcud avadanlıqların sayının istifadə olunan avadanlıqların sayına nisbəti;
- √ qurulmuş avadanlıqların sayının mövcud avadanlıqların sayına nisbəti;
- mövcud avadanlıqların sayının qurulmuş avadanlıqların sayına nisbəti;
- qurulmuş avadanlıqların sayının istifadə olunan avadanlıqların sayına nisbəti

101. Mövcud avadanlıq parkından istifadə əmsalı aşağıdakı kimi hesablanır:

- √ istifadə olunan avadanlıqların sayının mövcud avadanlıqların sayına nisbəti;
- qurulmuş avadanlıqların sayının mövcud avadanlıqların sayına nisbəti;
- mövcud avadanlıqların sayının qurulmuş avadanlıqların sayına nisbəti;
- qurulmuş avadanlıqların sayının istifadə olunan avadanlıqların sayına nisbəti.
- mövcud avadanlıqların sayının istifadə olunan avadanlıqların sayına nisbəti;

102. Fondların rentabelliği aşağıdakı kimi hesablanır:

- əsas vəsaitlərinə qalıq dəyərinin satışdan mənfəətə nisbəti
- √ satışdan mənfəətin əsas vəsaitlərin orta illik dəyərinə nisbəti;
- satışdan mənfəətin əsas vəsaitlərin qalıq dəyərinə nisbəti;
- satışdan mənfəətin əsas vəsaitlərin bərpa dəyərinə nisbəti.
- əsas vəsaitlərin orta illik dəyərinin satışdan mənfəətinə nisbəti;

103. Fondtutumu göstəricisi aşağıdakı kimi hesablanır:

- √ əsas vəsaitlərin orta illik dəyərinin istehsal olunmuş məhsulun həcminə nisbəti;
- əsas vəsaitlərin ilkin dəyərinin istehsal olunmuş məhsulun həcminə nisbəti;
- istehsal olunmuş məhsulun həcmnin əsas vəsaitlərin ilkin dəyərinə nisbəti;
- istehsal olunmuş məhsulun həcmnin əsas vəsaitlərin qalıq dəyərinə nisbəti;

- istehsal olunmuş məhsulun həcmninin əsas vəsaitlərin orta illik dəyərində nisbəti

104. Fondverimi hesablanır:

- √ istehsal olunmuş məhsulun həcmninin əsas vəsaitlərin orta illik dəyərində nisbəti;
- əsas vəsaitlərin ilkin dəyərində istehsal olunmuş məhsulun həcmində nisbəti;
- istehsal olunmuş məhsulun həcmninin əsas vəsaitlərin ilkin dəyərində nisbəti;
- istehsal olunmuş məhsulun həcmninin əsas vəsaitlərin bərpa dəyərində nisbəti
- əsas vəsaitlərin orta illik dəyərində məhsulun həcmində nisbəti;

105. Bir fəhlə üzrə orta illik hasilat hesablanır:

- əmtəəlik məhsulun həcmninin fəhlələrin orta illik sayına nisbəti;
- əmtəəlik məhsulun həcmninin heyətin orta illik sayına nisbəti;
- əmtəəlik məhsulun həcmninin təqvim vaxt fonduna nisbəti;
- əmtəəlik məhsulun həcmninin faktiki vaxt fonduna nisbəti;
- √ əmtəəlik məhsulun həcmninin ən böyük növbədə fəhlələrin sayına nisbəti;

106. Hesabat dövründə əsas fondların fondverimi hesablanır:

- əsas vəsaitlərin orta kəmiyyətinin satışdan pul gəlirində nisbəti;
- √ məhsulun həcmninin əsas vəsaitlərin orta kəmiyyətinə nisbəti;
- satışdan pul gəlirinin aktivlərin orta kəmiyyətinə nisbəti;
- xalis mənfəətin cari aktivlərin orta kəmiyyətinə nisbəti.
- əsas vəsaitlərin orta kəmiyyətinin balansın valyutasına nisbəti

107. Bir fəhlə üzrə əməyin texniki silahlanması hesablanır:

- √ iş maşınları və avadanlıqların orta illik dəyərində ən böyük növbədə fəhlələrin sayına nisbəti;
- fondların orta illik dəyərində ən böyük növbədə fəhlələrin sayına nisbəti;
- əsas fondların ilkin dəyərində ən böyük növbədə
- əsas fondların qalıq dəyərində ən böyük növbədə fəhlələrin sayına nisbəti.
- sənaye-istehsal təyi natlı fondların orta illik dəyərində ən böyük növbədə fəhlələrin sayına nisbəti;

108. Bir fəhlə üzrə əməyin fondla silahlanması hesablanır:

- sənaye – istehsal təyinatlı əsas fondların ortailik dəyərində sənaye – istehsal təyinatlı heyətin sayına nisbəti
- əsas fondların ilkin dəyərində fəhlələrin ümumi sayına nisbəti
- əsas fondların qalıq dəyərində fəhlələrin sayına nisbəti
- əsas fondların bərpa dəyərində fəhlələrin orta illik sayına nisbəti
- √ sənaye – istehsal təyinatlı əsas fondların ən böyük növbədə fəhlələrin sayına nisbəti;

109. Bir işçi hesabı ilə əməyin fondla silahlanması hesablanır:

- √ sənaye – istehsal təyinatlı əsas fondların ortailik dəyərində sənaye – istehsal təyinatlı heyətin sayına nisbəti;
- əsas fondların qalıq dəyərində fəhlələrin sayına nisbəti;
- əsas fondların bərpa dəyərində heyətin orta illik sayına nisbəti;
- sənaye – istehsal təyinatlı əsas fondların ən böyük növbədə fəhlələrin sayına nisbəti.
- əsas fondların ilkin dəyərində heyətin ümumi sayına nisbəti;

110. əsas vəsaitlərin köhnəlməsi əmsalı aşağıdakı kimi hesablanır:

- əsas vəsaitlərin istismarı dövründə toplanmış amortizasiyanın onların qalıq dəyərində nisbəti;
- √ əsas vəsaitlərin istismarı dövründə toplanmış amortizasiyanın onların ilkin dəyərində nisbəti ;
- əsas vəsaitlərin istismarı dövründə toplanmış amortizasiyanın onların orta illik dəyərində nisbəti;
- dövrüydən çıxarılmış əsas vəsaitlərin onların orta illik dəyərində nisbəti.
- əsas vəsaitlərin istismarı dövründə toplanmış amortizasiyanın onların bərpa dəyərində nisbəti ;

111. əsas vəsaitlərin artımı əmsalı aşağıdakı kimi hesablanır:

- ilin əvvəlinə əsas vəsaitlərin dəyərini hesabat ilində daxil olmuş və çıxmış əsas vəsaitlərin dəyərləri üzrə fərqi nisbəti;
- hesabat ilində daxil olmuş və çıxmış əsas vəsaitlərin dəyərləri üzrə fərqi ilin sonuna əsas vəsaitlərin dəyərində nisbəti;
- ilin sonuna əsas vəsaitlərin dəyərini hesabat ilində çıxmış əsas vəsaitlərin dəyərlərinə nisbəti;
- ilin sonuna əsas vəsaitlərin dəyərini hesabat ilində daxil olmuş əsas vəsaitlərin orta illik dəyərində nisbəti.
- ✓ hesabat ilində daxil olmuş və çıxmış əsas vəsaitlərin dəyərləri üzrə fərqi ilin əvvəlinə əsas vəsaitlərin dəyərində nisbəti;

112. əsas fondların döviyyədən çıxma əmsalı aşağıdakı kimi hesablanır:

- döviyyədən çıxarılmış əsas vəsaitlərin dəyərini ilin sonuna əsas vəsaitlərin dəyərində nisbəti;
- ✓ döviyyədən çıxarılmış əsas vəsaitlərin dəyərini ilin əvvəlinə əsas vəsaitlərin dəyərində nisbəti ;
- döviyyədən çıxarılmış əsas vəsaitlərin dəyərini hesabat dövründə daxil olmuş əsas vəsaitlərin dəyərində nisbəti ;
- hesabat ilində döviyyədən çıxarılmış əsas vəsaitlərin dəyərini əsas vəsaitlərin orta illik dəyərində nisbəti.
- hesabat dövründə daxil olmuş və döviyyədən çıxarılmış əsas vəsaitlərin dəyərini nisbəti;

113. əsas fondların təzələnməsi əmsalı aşağıdakı kimi hesablanır:

- hesabat dövründə daxil olmuş əsas vəsaitlərin ilin əvvəlinə əsas vəsaitlərin dəyərində nisbəti kimi;
- daxil olmuş əsas vəsaitlərin dəyərini hesabat dövründə döviyyədən çıxarılmış əsas vəsaitlərin dəyərində nisbəti kimi;
- hesabat ilində daxil olmuş əsas vəsaitlərin dəyərini əsas vəsaitlərin orta illik dəyərində nisbəti .
- ✓ hesabat dövründə daxil olmuş əsas vəsaitlərin ilin sonuna əsas vəsaitlərin dəyərində nisbəti kimi;
- hesabat dövründə döviyyədən çıxarılmış əsas vəsaitlərin dəyərini daxil olmuş əsas vəsaitlərin dəyərində nisbəti kimi;

114. Verilən məlumatlara əsasən müəssisədə əsas istehsal fondlarına qənaət edildiyini yaxud artıq xərclərə yol verildiyini təyin edin: satırdan pul gəliri hesabat ilində 5200 min manat, keçən 4800 min manat, əsas istehsal fondlarının dəyəri keçən ildəki 1100 min manat olmuş və hesabat ilində 15 faiz artmışdır. əsas istehsal fondlarına qənaət neçə min manat olmuşdur?

- 52,76 min manat;
- ✓ 73,33 min manat;
- 210 min manat;
- 88,88 min manat.
- 44,56 min manat;

115. əsas istehsal fondlarının dəyəri 8000 min man, fəhlələrin sayı 4000 nəfər təşkil edirsə əməyin fondla silahlanmasını hesablayın:

- ✓ 2 min man;
- 3,2 min man.
- 0,5 min man;
- 3 min man;
- 0,05 min man;

116. İstehsal olunmuş məhsulun həcmi 300 min man, əsas fondların orta illik dəyəri 400 min manatdır. əsas fondların fondtutumu:

- ✓ 1,33 man;
- 0,75 man;
- 0,95 man.
- 350 man;
- 300 man;

117. Mövcud avadanlıqlar bölünür:

- ✓ qurulmuş və qurulmamış;
- fəaliyyətdə olan və fəaliyyətdə olmayan
- işləməyən və boşdayanan;
- qurulacaq və artıq;
- faktiki işləyən və plan üzrə işləyən;

118. Fondveriminə təsir edən əsas amillərə aiddir:

- ✓ avadanlıqların strukturunun və iş vaxtının dəyişməsi, hasilatın dəyişməsi;

- məhsulun strukturunun, keyfiyyətinin, maya dəyərinin dəyişməsi;
- əsas istehsal fondlarının orta illik dəyərinin dəyişməsi, fəhlələrin orta illik hasilatının dəyişməsi;
- avadanlıqların iş vaxtının dəyişməsi, fəhlələrin əmək məhsuldarlığının dəyişməsi;
- məhsulun həcmnin və strukturunun dəyişməsi, işçilərin sayının dəyişməsi;

119. Fondveriminin yüksəlməsi üçün aşağıdakı şərt gözlənilməlidir:

- əməyin fondla silahlanmasının artım tempi əmək məhsuldarlığının artım tempindən yüksək olmalıdır;
- fondveriminin artım tempi əmək məhsuldarlığının artım tempindən yüksək olmalıdır;
- fondveriminin artım tempi əmək məhsuldarlığının artım tempinə bərabər olmalıdır.
- əmək məhsuldarlığının və əməyin fondla silahlanmasının artım templəri eyni olmalıdır;
- ✓ əmək məhsuldarlığının artım tempi əməyin fondla silahlanmasının artım tempindən yüksək olmalıdır;

120. əsas fondların fondverimi göstəricilərinin dinamikası xarakterizə edir:

- məhsulun fondtutumunun artmasını;
- əməyin fondlasilahlanmasının artmasını;
- ✓ məhsul buraxılışının artırılması baxımından əsas fondlara kapital qoyuluşunun məqsədəuyğunluğunu;
- məhsulun həcmnin dəyişməsini.
- əsas fondlar ilə təminat üzrə biznes planın yerinə yetirilməsini;

121. əsas fondların rentabelliği hesablanır:

- əmtəlik məhsulun dəyərinin əsas vəsaitlərin ortaillik dəyərinə nisbəti;
- ✓ mənfəətin əsas vəsaitlərin ortaillik dəyərinə nisbəti.
- istehsal avadanlıqlarının dəyərinin ən böyük növbədə fəhlələrin orta siyahı sayına nisbəti;
- sənaye – istehsal təyinatlı əsas fondların dəyərinin ən böyük növbədə fəhlələrin orta siyahı sayına nisbəti;
- əsas vəsaitlərin ortaillik dəyərinin əmtəlik məhsulun həcminə nisbəti;

122. Sənaye-istehsal təyinatlı əsas fondların orta illik dəyərinin ən böyük növbədə işləyən fəhlələrin sayına nisbəti adlanır:

- fondverimi;
- ✓ fondlasilahlanma;
- köhnəlmə əmsali
- fondların rentabelliği;
- fondtutumu;

123. əsas fondların fondtutumu hesablanır:

- əmtəlik məhsulun dəyərinin əsas vəsaitlərin ortaillik dəyərinə nisbəti;
- mənfəətin əsas vəsaitlərin ortaillik dəyərinə nisbəti.
- istehsal avadanlıqlarının dəyərinin ən böyük növbədə fəhlələrin orta siyahı sayına nisbəti;
- sənaye – istehsal təyinatlı əsas fondların dəyərinin ən böyük növbədə fəhlələrin orta siyahı sayına nisbəti;
- ✓ əsas vəsaitlərin ortaillik dəyərinin əmtəlik məhsulun həcminə nisbəti;

124. əsas fondların fondverimi hesablanır:

- əsas vəsaitlərin ortaillik dəyərinin əmtəlik məhsulun həcminə nisbəti;
- mənfəətin əsas vəsaitlərin ortaillik dəyərinə nisbəti.
- istehsal avadanlıqlarının dəyərinin ən böyük növbədə fəhlələrin orta siyahı sayına nisbəti;
- sənaye – istehsal təyinatlı əsas fondların dəyərinin ən böyük növbədə fəhlələrin orta siyahı sayına nisbəti;
- ✓ əmtəlik məhsulun dəyərinin əsas vəsaitlərin ortaillik dəyərinə nisbəti;

125. Məhsulun maya dəyərini təşkil edən elementlərə aid edilir:

- material xərcləri, yarımfabrikat və enerji xərcləri, əsas əmək haqqı, inzibati xərclər;
- ✓ material xərcləri, əmək haqqı xərcləri, sosial sığortaya ayırmalar, əsas vəsaitlərin amortizasiyası, sair xərclər;
- material xərcləri, maşın və avadanlıqların saxlanması və istismarı xərcləri, əmək haqqı xərcləri;
- material xərcləri, ümumi istehsal xərcləri.
- əsas vəsaitlərin amortizasiyası, kommərşiya xərcləri, azqiyətli əşya-la-rın və alətlərin köhnəlməsi;

126. Maya dəyərinin maddəsi deyildir
- ümumistehsal xərcləri.
  - material xərcləri;
  - əmək haqqı xərcləri;
  - əsas vəsaitlərin amortizasiyası;
  - ✓ sosial ehtiyaclara ayırmalar;
127. Əmək haqqı xərclərinə formalaşmasının təhlilinə hansı amillər təsir göstərin:
- ✓ Mütləq və nisbi amillər
  - İşçilərin sayı
  - İş gününün uzunluğu
  - Əmək amilləri
  - İş vaxtından istifadə
128. Məhsulun həcmindən asılı olaraq məhsul vahidinin maya dəyərində şərti-sabit xərclərin davranışı necədir?
- istehsalın həcmi artdıqda məhsul vahidinin maya dəyərində artır;
  - məhsul vahidinin maya dəyərində sabitdir;
  - məhsul vahidinin maya dəyəri ilə məhsulun həcmi arasında korrelyasiya əlaqəsi mövcuddur.
  - ✓ istehsalın həcmi artdıqda məhsul vahidinin maya dəyərində azalır;
  - istehsalın həcmi artdıqda məhsul vahidinin maya dəyərində qeyri bərabər dəyişir;
129. Məhsulun həcmindən asılı olaraq məhsul vahidinin maya dəyərində dəyişən xərclərin davranışı necədir?
- ✓ məhsul vahidinin maya dəyərində sabitdir;
  - məhsul vahidinin maya dəyərində qeyri bərabər dəyişir;
  - məhsul vahidinin maya dəyəri ilə məhsulun həcmi arasında korrelyasiya əlaqəsi mövcuddur.
  - məhsul vahidinin maya dəyərində artır;
  - məhsul vahidinin maya dəyərində azalır;
130. İstehsala xidmət və onun idarəedilməsi xərclərinin təhlilinin ilkin mərhələsində hansı göstəricilər təhlil olunur ?
- İstehsal xərcləri göstəricisi
  - əlavə xərc maddələri göstəriciləri
  - İdarəetmə xərclərinin tərkibi
  - ✓ Xərclərin mütləq məbləği və istehsal edilmiş məhsulun bir manatına hesablanan səviyyənin dinamikası
  - Maya dəyəri göstəricisi
131. İnvestisiya və innovasiya tədbirlərinin həyata keçirilməsi nəticəsində bütövlükdə məhsulun maya dəyəri və hər bir kolkulyasiya maddəsi üzrə maya dəyərinin aşağı salınması hansı amillər vasitəsilə mümkündür ?
- İstehsalın həcminin dəyişməsi
  - ✓ Təşkilati-texniki tədbirlərin təkmilləşdirilməsi
  - İnsan faktorunun, yəni işçilərin sayı və onlardan səmərəli istifadə
  - Qeyri-istehsal xərclərini azaltmaq
  - Investisiya və innovasiya tədbirlərinin həyata keçirilməsinə vəsaitlərin
132. Yükləmə, boşaltma, məhsulun daşınması və alıcılara çatdırılması və qablaşdırma xərcləri hansı xərclərə aid edilir ?
- Satışla əlaqədar xərclərə
  - Qeyri-istehsal xərclərinə
  - ✓ Kommersiya xərclərinə
  - Köməkçi istehsal xərclərinə
  - İstehsal xərclərinə
133. Məhsulun bir manatına xərc səviyyəsinin dəyişməsinə təsir edən amillər hansılardır ?

- Məhsul buraxılışı, növləri və çeşidi
- Materialların qiyməti, növü, sayı
- √ Məhsulun strukturu, ayrı-ayrı məmumat istehsalına məsrəflər, resursların qiyməti, tarifi
- Materialların çeşidi, qiyməti, quruluşu, keyfiyyəti
- İstehsalın həcmi, qiyməti, dəyəri , strukturu

134. Məhsulun rəqabət qabiliyyətinin qiymətləndirilməsində əsas göstəricilər hansılardır ?

- Satış qiymətinin , bazarın seçilməsinin və məhsul göndərilməsi
- √ Məhsulun keyfiyyətinin, istehlak qiymətinin və təşkilati kommersiya göstəriciləri
- Bazarda məhsulun istehlak dəyərinin və tələbatının artması
- Bazar konyukturasi, mövsümü göstəricilər, qiymətlərin dəyişməsi
- Kəmiyyət göstəriciləri , məhsulun çeşidi və komenklaturası

135. Göstəricilər nəyi ifadə edir ?

- Təsərrüfat proseslərini
- İqtisadi proseslərin mahiyyətini
- Baş vermiş hadisə və proseslər
- √ Məzmununda öyrənilən prosesin iqtisadi mahiyyətini, rəqəmli qiymətində onların dəqiq ölçüsünü
- İstehsalın həcmi

136. İstehsalın zərərsizliyinin təhlili neçə aparılır ?

- Əsas göstəricilərin təhlili vasitəsilə
- Kompleks təhlil vasitəsilə
- √ “ Direkt- kəstinq ” sisteminin köməyi ilə
- Xərclərin qruplaşdırılması vasitəsilə
- Köməkçi amillərin təhlili ilə

137. Şərti sabit xərclər hansı xərcləri özündə birləşdirir ?

- Xammal- materiallar, yanacaq, enerji, yarım fabrikatlar
- √ Amortizasiya, icarə haqqı, bank kreditindən istifadə faizləri, inzibati idarəçilik xərcləri
- Mühafizə və qoruma xərcləri, reklam xərcləri, poçt, telefon xərcləri
- Satışla əlaqədar xərclər
- Qarışıq xərclər , dolay xərclər

138. Məhsula sərf olunan xammal, material , enerji, yanacaq, əmək haqqı xərcləri hansı xərclərə aiddir ?

- İstehsal xərcləri
- Şərti sabit xərclər
- Kompleks xərclər
- Azalan xərclər
- √ Şərti dəyişən xərclər

139. Təşkilatın bütövlükdə, həm də ayrı –ayrı istiqamətlər üzrə fəaliyyətini yəni istehsal, maliyyə və təsərrüfat proseslərinin həcmi, səviyyəsini və səmərəliliyini əks etdirən göstəriciləri necə adlanır ?

- Ümumi göstəricilər
- √ Analitik göstəricilər
- Kəmiyyət göstəriciləri
- Keyfiyyət göstəriciləri
- Statistik göstəricilər

140. Böhran nöqtəsi anlayışı neçə izah olunur ?

- √ Məhsulun həcmi o halıdır ki, mənfəət 0- a bərabər, mədaxil isə tam maya dəyərinə bərabər olur.
- Mənfəət ən yüksək həddə, maya dəyəri aşağı ola bilər
- Mənfəət ən yüksək həddə, maya dəyəri də yüksək olaraq , mədaxil aşağı

- Mənfəət aşağı, maya dəyəri və mədaxil yüksək olur
- Mənfəət 0-a bərabər, maya dəyəri isə ən yüksək həddə olur.

141. Satış xərclərinin tərkib elementləri hansılardır ?

- Satışın təşkili xərcləri
- Daşınma xərcləri
- Boşaltma xərcləri
- ✓ Məhsulun, iş və xidmətlərin satışı ilə əlaqədar olan kompleks xərclər
- Anbar xərcləri

142. Zay məhsulun yaranmasına səbəb olan nədir ?

- Boşdayanma halları, işçi çatışmazlığı və işçi axınının artması
- İş qrafikinin olmaması, idarəçilik qərarlarının düzgün qəbul edilməməsi
- ✓ Texnologiyaya riayət edilməməsi, fəhlələrin ixtisasının aşağı olması, materialların keyfiyyətsizliyi avadanlığın köhnə olması
- Məhsulun daxil olmalarına nəzarətin olmaması, anbar xidmətinin aşağı olması
- Orta növlük əmsalının pozulması

143. Smetada nəzərdə tutulmuş xərclərin məbləğlərinin realizasiya həcmnin artım indeksinə vurulması hansı xərcləri müəyyən edir ?

- Dəyişən xərclərin hər bir növünü
- Tədavül xərcləri
- Qeyri-istehsal xərclərini
- Daşıma xərclərini
- ✓ Satışın həcmnin dəyişməsinin təsiri

144. Material xərclərinə təsir edən amillər hansıdır?

- «qiymət», «əvəz etmə», «reseptura»;
- ✓ «qiymət», «əvəz etmə», «norma»;
- «əvəz etmə», «struktura»;
- «istehsalın həcmi», «qiymət».
- «əvəz etmə», «tullantı»;

145. Məhsulun maya dəyərində daxil edilməsi qaydasına görə xərclər fərqləndirilir:

- ✓ birbaşa və dolayı;
- repressiv və progressiv;
- dəyişən və sabit;
- istehsal və kommersiya.
- tam və natamam;

146. Maya dəyərində maddəsi hansıdır?

- material xərcləri;
- sosial ehtiyaclara ayırmalar;
- ümumistehsal xərcləri.
- əsas vəsaitlərin amortizasiyası;
- ✓ əmək haqqı xərcləri;

147. Məhsulun maya dəyərini təşkil edən elementlərə aid edilir:

- material xərcləri, yarımfabrikat və enerji xərcləri, əsas əmək haqqı, inzibati xərclər;
- ✓ material xərcləri, əmək haqqı xərcləri, sosial ehtiyaclara ayırmalar, əsas vəsaitlərin amortizasiyası, sair xərclər;
- əsas vəsaitlərin amortizasiyası, kommersiya xərcləri, azqiymətli əşya-ların və alətlərin köhnəlməsi;
- material xərcləri, maşın və avadanlıqların saxlanması və istismarı xərcləri, əmək haqqı xərcləri;
- material xərcləri, ümumistehsal xərcləri.

148. əmtəlik məhsulun bir manatına xərc necə hesablanır?

- məhsulun həcmnin bütün xərclərə nisbəti kimi;
- √ bütün xərclərin məhsulun ümumi dəyərinə nisbəti kimi;
- bütün xərclərin işçilərin sayına nisbəti kimi.
- ümumi məhsulun dəyərinin mənfəətə nisbəti kimi;
- mənfəətin ümumi məhsulun dəyərinə nisbəti kimi;

149. əmtəlik məhsulun bir manatına xərc səviyyəsinə hansı amillər təsir göstərir?

- məhsulun qiyməti, nəqliyyat-tədarük xərcləri, müstəqim material xərcləri;
- elektrik enerjisi, qaz və sudan istifadə üzrə tariflər, işçilərin sayı, ayrı-ayrı məhsulun maya dəyəri.
- material, əmək və qaimə xərcləri, məhsulun qiyməti, əmək məhsuldarlığı;
- material xərcləri, əmək xərcləri, məhsulun çeşidi;
- √ məhsulun həcmi, strukturu, məhsulun və materialların qiyməti, ayrı-ayrı məhsulun maya dəyəri;

150. Müəssisədə istehsal xərclərinin məsuliyyət mərkəzi hesab olunur?

- marketing xidməti;
- √ əsas istehsal sexləri;
- müəssisənin rəhbərliyi.
- müəssisənin menecmenti;
- mərkəzi mühasibatlıq;

151. Məhsulun maya dəyərini səciyyələndirən ümumiləşdirilmiş göstəricilər hansılardır?

- əmtəlik məhsulun bir manatına xərc, natamam maya dəyəri;
- mənfəətin bir manatına xərc, tam maya dəyəri;
- √ məhsulun tam maya dəyəri, ayrı-ayrı növ məhsulun maya dəyəri, əmtəlik məhsulun bir manatına xərc;
- istehsal maya dəyəri, məhsul növlərinin maya dəyəri;
- məhsulun bir manatına dolaylı xərc, tam maya dəyəri.

152. əmtəlik məhsulun bir manatına xərclərin dəyişməsinə təsir göstərən birinci səviyyə amillərə hansılar daxildir?

- bitməmiş istehsala xərclərin dəyişməsi;
- material və əmək məsrəfləri normasının dəyişməsi;
- daimi və dəyişən xərclərin nisbəti.
- √ məhsulun həcmi, strukturu, dəyişən xərc səviyyəsi;
- məhsulun materialtutumunun dəyişməsi;

153. Məhsul istehsalına xərclərin dəyişməsinə təsir göstərən birinci səviyyə amillərə hansılar daxildir?

- material və əmək məsrəfləri normasının gözlənilməsi;
- daimi və dəyişən xərclərin nisbəti.
- √ məhsulun həcmi, strukturu, dəyişən xərc səviyyəsi;
- bitməmiş istehsala xərclər;
- material resursları üzrə xərc normalarının gözlənilməsi;

154. Materialtutumunun dəyişməsində xüsusi rol oynayan amillər

- Bitməmiş istehsal xərcləri, ümumi istehsal xərcləri
- Materialların zay olması göstəriləri, tullantılar
- Material məsrəfləri, xərcləri
- √ Xammal və materiallar, komplektləşdirici məmulatlar, yarım fabrikatlar, yanacaq enerji tutumu
- Materialların adi, komenklaturası

155. Məhsulun əmək tutumu necə müəyyən edilir.

- 1 işçinin aldığı əmək haqqı ilə
- Müəssisədə olan ixtisaslı kadrların sayı ilə, təhsilli işçilərin sayı ilə
- √ Məhsulu vahidinə düşən əmək sərfələri ilə, adam günlərin və adamsaatların miqdarı ilə

- İşçilərin orta siyahı sayı ilə
- doğru cavab yoxdur.

156. Xərclərin səviyyəsinin dəyişməsinə hansı amillər təsir göstərir ?

- Xərclərin məbləğinin dəyişməsi
- Xərclərin qiymətinin dəyişməsi
- ✓ Məhsulun çeşid strukturunun material ehtiyatlarının qiymətlərinin, tariflərinin və satış qiymətinin dəyişməsi
- Planın yerinə yetirilməsinin dəyişməsi, ayrı-ayrı növlər üzrə
- Xərc maddələrinin dəyişməsi, artması və ya azalması

157. Məhsulun ümumi həcmnin bir manatına düşən xərc göstəricisi hansı üstünlüklərə malikdir ?

- ✓ Müqayisə edilən və edilməyən məhsul xərclərinin məcmu səviyyəsini ölçmək, maya dəyərinin və mənfəətin təhlilinin nəticələrini uyğunlaşmasını təmin edir
- Universal göstəricilər və həmdə məcmu məhsul və onun ayrı-ayrı növləri üzrə hesablanı bilər
- Nisbi göstərici olmaqla dinamikada öyrənilir
- Xərclərin məcmu səviyyəsini ölçmək imkanına malikdir .
- Müvafiq amillər üzrə təhlil edilir

158. Maya dəyərinin əsas vəzifəsi :

- Maya dəyərinin əsas göstəricilər üzrə dinamikasının qiymətləndirilməsi
- Xərclərin yaranması yerləri və amillərinin öyrənilməsi
- ✓ İstehsal ehtiyatlarından səmərəli istifadə, maya dəyərinin aşağı salınması ehtiyatlarının aşkar edilib qiymətləndirilməsi
- Məhsulun növləri üzrə öyrənilməsi
- Plandan kənarlaşma səbəblərinin müəyyən edilməsi

159. Şərti-dəyişən material xərcləri ilə əmək haqqı xərcləri nəyi təşkil edir ?

- Ümumi xərclərini
- ✓ Əməliyyat maya dəyərini
- Məhsulun şərti dəyərini
- Maya dəyərini
- İstehsal xərclərini

160. İstehsal edilmiş məhsulun onun satış qiymətlərində həcmə nisbəti nə adlanır?

- ✓ Məhsulun bir manatına düşən xərc
- Qeyri-istehsal xərcləri
- Məhsula çəkilən xərclər
- Köməkçi xərclər
- İstehsal xərcləri

161. Məhsulun maya dəyərinin əsas göstəriciləri hansılardır ?

- Köməkçi istehsalın maya dəyəri
- İstehsal və qeyri - istehsal xərclərinin məcmusu
- Xərc maddələri üzrə vəsaitlər
- Əsas istehsal xərcləri göstəriciləri
- ✓ Məhsulun vahidinin maya dəyəri, bütün məhsulun maya dəyəri və 1 manatına düşən xərc səviyyəsi

162. Maya dəyəri nədir ?

- Qeyri-istehsal xərcləri
- ✓ Məhsul istehsalına və satışına çəkilən xərclərin pul formasında toplusu
- Çəkilən xərclər toplusu
- Satışa çəkilən xərclərin toplusu
- Əsas və köməkçi istehsal xərcləri

163. Məhsulun müvafiq növləri üzrə kəsrlərə daxil edilməyən müəssisənin xüsusi metodları ilə bölüşdürülən xərclər necə adlanır ?
- əsas xərclər
  - √ dolay xərclər
  - sair xərclər
  - birbaşa xərclər
  - köməkçi xərclər

164. Məhsulun konkret növlərinin maya dəyərində birbaşa və ya bilavasitə aid edilən xərclər necə adlanır ?
- əsas xərclər
  - dolay xərclər
  - sair xərclər
  - √ birbaşa xərclər
  - ümumi xərclər

165. Əməyin ödənilməsi üzrə fondun formalaşmasının təhlilinə hansı amillər təsir göstərir:
- Əmək amilləri
  - √ Mütləq və nisbi amillər
  - İş vaxtından istifadə
  - İş gününün uzunluğu
  - İşçilərin sayı

166. Vaxtımızda işləyən işçilərin əmək tutumunun səhv hesablanması hansı nəticələrə gətirə bilər .
- Vaxt normalarının düz olmamasına
  - İşəməz və vaxtımızda əmək tutumunun pozulmasına
  - √ İşçilərin sayının artırılmasına və əmək haqqının israf edilməsi
  - Əmək haqqı üzrə planın kəsrlə yerinə yetirilməsinə
  - İşçilərin işdən çıxarılmasına

167. İşəməz işləyən fəhlələrin əmək haqqı hansı göstəricidən asılıdır ?
- Əməyin normalarından
  - Məhsul satışı planının yerinə yetirilməsindən
  - √ İstehsal planının yerinə yetirilməsindən
  - Əlavə mükafatlardan
  - İş vaxtından

168. İstehsal xərclərinin strukturunda ən böyük xüsusi çəkiyə malik olan xərc maddəsi hansıdır ?
- Texnoloji xərclər
  - √ Material xərcləri
  - Əmək haqqı xərcləri
  - Yanacaq və enerji xərcləri
  - Amortizasiya ayırmaları

169. Xərclərin komple ks və vahid elementli xərclərə bölünməsinin əsasını nə təşkil edir?
- √ xərclərin eyni cinsli olması;
  - məhsulun həcmindən asılılığı;
  - xərclərin yaranmasının vaxtaşırılığı;
  - xərclərin yaranma yeri və vaxtı.
  - istehsal prosesində iştirakı;

170. Xərclərin şərti sabit və dəyişən xərclərə bölünməsinin əsasını nə təşkil edir?
- xərclərin yaranmasının vaxtaşırılığı;
  - iqtisadi elementlərin eyni cinsli olması;

- istehsal prosesində iştirakı;
- ✓ məhsulun həcmindən asılılığı;
- xərclərin yaranma yeri və vaxtı.

171. Mühasibat uçotu və iqtisadi təhlildə xərclər hansı məqsədlə xərc elementləri üzrə bölüşdürülür?

- smeta və faktiki xərclərin müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi üçün;
- heyətin əmək haqqını hesablamaq üçün;
- xərclərin yaranma yerini müəyyən etmək üçün;
- izafi xərclərin səbəblərini müəyyən etmək üçün.
- ✓ idarəetmə qərarının qəbul edilməsi üçün;

172. Məhsul istehsalına xərclərin tərkibində hansı xərc maddəsinin payı yüksəkdir?

- əmək məsrəfləri;
- ✓ material məsrəfləri;
- sosial sığortaya ayırmalar;
- kommersiya xərcləri.
- amortizasiya ayırmaları;

173. Kalkulyasiya maddələri üzrə xərc məbləğini müəyyən edir:

- əmtəlik məhsulun qiymətini formalaşdıran xərclərin məbləği;
- realizə olunan məhsulun qiymətini formalaşdıran xərclərin məbləği;
- material və əmək haqqı xərclərinə normativ üzrə xərc məbləği;
- kommersiya xərclərinin məbləği.
- ✓ istehsal olunan məhsulun, görülən iş, xidmətlərin maya dəyərini

174. Qeyri məhsuldar xərclərə nə daxildir?

- ✓ material və hazır məhsulların xarab olması və çatışmazlığından itgilər, boşdayanma zamanı sərf olunan yanacaq və enerjinin dəyəri;
- vaxtdan artıq işlərə görə fəhlələrə ödəmələr, yanacaq və enerjinin dəyəri, növbə daxili boşdayanmalar;
- rəhbərliyin günahından iş vaxtı itgisi, kommersiya xərclərinin artımı, müəssisənin günahı səbəbindən fəhlələrə əlavə ödəmələr;
- hazır məhsul itgisi, material, yanacaq, enerji xərclərinin artması, vaxtdan artıq işlərə görə fəhlələrə ödəmələr.
- materialların çatışmazlığından itgilər, boşdayanma zamanı sərf olunan yanacaq və enerjinin dəyəri, məhsulun keyfiyyətinin yüksəlməsi, aşağı ixtisas dərəcəli işlərə görə fəhlələrə əlavə ödənişlər;

175. məsrəf-həcm-mənfəət nisbəti təhlilin hansı növünün obyektidir?

- texniki-iqtisadi;
- ✓ marjinal;
- iqtisadi-statistik;
- korrelyasiya.
- funksional-dəyər;

176. Ümumistehsal və ümumtəsərrüfat xərcləri təhlilin hansı növünün obyektidir?

- kompleks;
- ✓ idarəetmə;
- korrelyasiya;
- reqression.
- dispersiya;

177. Müstəqim istehsal xərcləri qiymətləndirilir?

- material resurslarından istifadənin təhlili zamanı;
- əmək resurslarından istifadənin təhlili zamanı;
- məhsul istehsalı və satışının təhlili zamanı;
- istehsalın təşkilati-texniki səviyyəsinin təhlili zamanı;
- ✓ məhsulun maya dəyərini təhlili zamanı;

178. Məhsul istehsalına məsrəflərin ümumi həcminə hansı amillər təsir göstərir?
- məhsulun həcmi, məhsulun qiyməti, əmək məhsuldarlığı, dəyişən xərclər;
  - məhsul istehsalı strukturu, fondverimi, material tutumu, dəyişən xərclər;
  - ✓ məhsulun həcmi, strukturu, sabit və dəyişən xərclər;
  - məhsulun həcmi, material xərcləri, resursların həcmi, avadanlıqların dəyəri.
  - məhsulun həcmi, məhsulun qiyməti, əmək məhsuldarlığı, sabit xərclər;
179. Məhsulun maya dəyərini səciyyələndirən universal göstərici hansıdır?
- müqayisəyə gələn məhsulların maya dəyəri;
  - ✓ əmtəlik məhsulun bir manatına xərc;
  - əmtəlik məhsulun bir manatına düşənşərti-sabit xərc;
  - əmtəlik məhsulun bir manatına düşən xərc;
  - ayrı-ayrı növ məhsulların maya dəyəri;
180. Müstəqim material məsrəflərinə aiddir:
- ✓ xammal və əsas material, yanacaq, enerji, alınmış yarımfabrikatlar, komplektləşdirici məmulatlar;
  - alınmış yarımfabrikatlar, komplektləşdirici məmulatlar, əməyin ödənişi, xammal və əsas material, kommersiya xərcləri;
  - əməyin ödənişi, sosial ehtiyaclara ayırmalar, yarımfabrikatlar, komplektləşdirici məmulatlar, yanacaq, enerji, kommersiya xərcləri;
  - xammal və əsas material xərcləri, əməyin ödənişi xərcləri, amortizasiya ayırmaları, sosial ehtiyaclara ayırmalar, sair xərclər.
  - xammal və əsas material, amortizasiya ayırmaları, yanacaq, enerji, alınmış yarımfabrikatlar, komplektləşdirici məmulatlar;
181. Məhsulun maya dəyərini formalaşdıran xərclər hansı elementlər üzrə qruplaşdırılır?
- material xərcləri, əməyin ödənişi xərcləri, yanacaq, enerji, sosial ehtiyaclara ayırmalar, sair xərclər;
  - əməyin ödənişi xərcləri, alınmış yarımfabrikatlar, komplektləşdirici məmulatlar, əsas vəsaitlərin amortizasiyası, sair xərclər;
  - əsas vəsaitlərin amortizasiyası, alınmış yarımfabrikatlar, material xərcləri, əməyin ödənişi xərcləri;
  - xammal və əsas material xərcləri, əməyin ödənişi xərcləri, əsas vəsaitlərin amortizasiyası, yanacaq, enerji, sosial ehtiyaclara ayırmalar.
  - ✓ material xərcləri, əməyin ödənişi xərcləri, sosial ehtiyaclara ayırmalar, əsas vəsaitlərin amortizasiyası, sair xərclər;
182. Məhsulun həcmindən asılı olaraq məhsul vahidinin maya dəyərində şərti-sabit xərclərin davranışı necədir?
- məhsul vahidinin maya dəyərində sabitdir;
  - istehsalın həcmi artdıqda məhsul vahidinin maya dəyərində artır;
  - istehsalın həcmi artdıqda məhsul vahidinin maya dəyərində qeyri bərabər dəyişir;
  - məhsul vahidinin maya dəyəri ilə məhsulun həcmi arasında korrelyasiya əlaqəsi mövcuddur.
  - ✓ istehsalın həcmi artdıqda məhsul vahidinin maya dəyərində azalır;
183. Məhsulun həcmindən asılı olaraq məhsul vahidinin maya dəyərində dəyişən xərclərin davranışı necədir?
- məhsul vahidinin maya dəyəri ilə məhsulun həcmi arasında korrelyasiya əlaqəsi mövcuddur.
  - məhsul vahidinin maya dəyərində azalır;
  - məhsul vahidinin maya dəyərində artır;
  - məhsul vahidinin maya dəyərində qeyri bərabər dəyişir;
  - ✓ məhsul vahidinin maya dəyərində sabitdir;
184. əmtəlik məhsulun bir manatına xərc təhlilin hansı növünün obyektidir?
- kompleks;
  - ✓ idarəetmə;
  - korrelyasiya
  - regression.
  - dispersiya;
185. İstehsala dolayı xərclər təhlilin hansı növünün obyektidir?

- kompleks;
- √ idarəetmə;
- korrelyasiya;
- reqression.
- dispersiya;

186. Şərti-sabit xərclər necə dəyişir?

- məhsulun həcmnin dəyişməsi məbləğində azalır;
- √ məhsulun həcmnin dəyişməsi zamanı dəyişmir;
- məhsul vahidinə görə dəyişmir;
- xərclərin və məhsulun maya dəyərinin daimi nisbətində görə;
- məhsulun həcmnin dəyişməsi məbləğində artır;

187. Dəyişən xərclər necə dəyişir?

- √ məhsulun həcminə birbaşa proporsional olaraq;
- xərclərin və məhsulun həcmnin daimi nisbətində görə;
- xərclərin və məhsulun maya dəyərinin daimi nisbətində görə;
- şərti- sabit və dəyişən xərclərin nisbətində görə.
- məhsulun həcminə tərs proporsional olaraq ;

188. Məhsulun maya dəyərində material xərclərinin dəyişməsinə təsir göstərən əsas amillər hansılardır?

- istehlak olunan xammal-materialların keyfiyyətinin dəyişməsi;
- texnologiyanın təkmil olmaması səbəbindən artıq material sərfi;
- materialın əvəz edilməsi, materialın keyfiyyəti;
- √ məhsul vahidinə material sərfi norması, materialın qiyməti.
- malsatanlarla bağlanmış müqavilə şəraitlərinə əməl olunmaması;

189. Məhsulun maya dəyərinə daxil edilən enerji xərclərinin dəyişməsinə hansı amillər təsir göstərir?

- √ sərf olunan enerjinin miqdarı, enerji vahidinin qiyməti;
- günlük boşdayanmalar səbəbindən enerji itkiləri;
- istehsal avadanlıqlarının köhnəlməsi hesabına artıq enerji sərfi;
- daxil olan enerjinin normativə uyğun olmaması üzündən enerji israfı.
- sərf olunan enerjinin satın alınması üzrə müqavilələrin pozulması;

190. Məhsulun maya dəyəri tərkibinə daxil edilən amortizasiya xərclərinin dəyişməsinə hansı amillər təsir göstərir?

- müəssisənin istehsal avadanlıqları ilə təmin olunması;
- avadanlıqların miqdarı, amortizasiyanın hesablanması metodu;
- √ avadanlıqların dəyəri, amortizasiya norması;
- istehsal avadanlıqlarının sayı, texniki vəziyyəti.
- avadanlıqların işə yararlılığı və yerinə yetirdiyi işin (məhsulun) keyfiyyəti;

191. Məhsulun maya dəyərinin dəyişməsi istehsalın səmərəliliyinin dəyişilməsinə təsir göstərirmi?

- √ məhsulun maya dəyərinin artması istehsalın səmərəliliyini yüksəldir;
- məhsulun maya dəyərinin azalması istehsalın səmərəliliyini yüksəldir;
- məhsulun maya dəyərinin tərkibində dəyişən xərclərlə sabit xərclərin ni nisbətində pozulması istehsalın səmərəliliyinə mənfi təsir göstərir;
- təsir göstərmir.
- məhsulun maya dəyərinin strukturunda əmələ gələn dəyişikliklər istehsalın səmərəliliyini aşağı salır;

192. Məhsulun maya dəyərinin tərkibində hansı xərclərin xüsusi çəkisi böyükdür?

- Amortizasiya və cari təmir xərclərinin;
- Sosial sığortaya ayırmaların;
- Əməyin ödənişi xərclərinin;

- ✓ Material xərclərinin;
- İnzibati-idarə xərclərinin;

193. Məhsulun maya dəyərinin göstəricilər sistemi hansılardır?

- məhsulun həcmi və ona çəkilən məsrəflər;
- məhsulun maya dəyərində ayrı-ayrı istehsal məsrəflərinin xüsusi çəkilişi, məhsul vahidinin maya dəyəri, material tutumu, resurs verimi;
- ✓ bütün məhsullara məcmu xərc, əsas növ məhsulların maya dəyəri, bir manatlıq məhsula xərc;
- məhsulun maya dəyərinin plan və hesabat göstəriciləri;
- məhsul vahidinin maya dəyəri, material tutumu, resurs verimi, xərclərin strukturu;

194. Məhsulun maya dəyəri təhlilinin informasiya mənbələri hansılardır?

- istehsalat müşavirələrinin materialları;
- ✓ biznes planın, mühasibat uçotu və hesabatı məlumatları;
- anbar müdirlərinin hesabatları;
- istehsalat və anbar təsərrüfatı üzrə müəssisə rəhbərliyinin göstərişləri;
- kütləvi informasiya vasitələrinin və digər qəzetlərin materialları;

195. Məhsulun maya dəyəri təhlilinin vəzifələri hansılardır?

- məhsulun maya dəyəri üzrə planın yerinə yetirilməsini qiymətləndirmək;
- məhsulun maya dəyərinin xərc maddələri üzrə qiymətləndirmək;
- məhsulun maya dəyərinin tərkibində istehsal və qeyri istehsal xərclərinin xüsusi çəkisini müəyyən etmək;
- ✓ maya dəyəri üzrə plandan kənarlaşmanı, ona təsir edən amilləri və həmin amillərin təsirini qiymətləndirmək.
- maya dəyərinin faktiki səviyyəsini plan və keçən illərin faktiki göstəriciləri ilə müqayisə etmək;

196. Aşağıdakı idarəetmə təhlilinin obyektini hesab olunur:

- maliyyə sabitliyi;
- cari likvidlik əmsalı;
- ✓ istehsal xərcləri;
- kapitalın dövr etməsi əmsalı;
- maliyyə riski əmsalı.

197. İşçilərin növbəlik əmsalı necə hesablanır?

- ötən dövrdə işlənmiş adam-növbələrin miqdarının hesabat dövründə işlənmiş adam-növbələrin miqdarına nisbəti kimi;
- ən böyük növbədə işlənmiş işçilərin sayının hesabat dövründə işlənmiş adam-növbələrin məcmu miqdarına nisbəti kimi;
- ✓ hesabat dövründə işlənmiş adam-növbələrin məcmu miqdarının ən böyük növbədə işlənmiş işçilərin sayına nisbəti kimi;
- hesabat dövründə işlənmiş adam-növbələrin məcmu miqdarının ötən dövrdə işlənmiş adam-növbələrin sayına nisbəti kimi;
- hesabat dövründə və ötən ildə ən böyük növbədə işlənmiş işçilərin sayının nisbəti kimi;

198. İstehsal avadanlıqlarının təzələnməsi əmsalı necə hesablanır?

- istismara buraxılmış yeni avadanlıqların dəyərinin ilin əvvəlinə istehsal avadanlıqlarının dəyərinə nisbəti kimi;
- ✓ istismara buraxılmış yeni avadanlıqların dəyərinin ilin sonuna istehsal avadanlıqlarının dəyərinə nisbəti kimi;
- istismara buraxılmış yeni avadanlıqların dəyərinin ilin qurulmuş avadanlıqlarının dəyərinə nisbəti kimi;
- istismara buraxılmış yeni avadanlıqların dəyərinin silinmiş istehsal avadanlıqlarının dəyərinə nisbəti kimi.
- ilin sonuna istehsal avadanlıqlarının dəyərinin istismara buraxılmış yeni avadanlıqların dəyərinə nisbəti kimi;

199. Aşağıdakı idarəetmə təhlilinin obyektini hesab olunur?

- fondverimi;
- məhsulun maya dəyəri;
- ✓ maliyyə riski əmsalı;
- əmək məhsuldarlığı.
- material verimi;

200. Aşağıdakı idarəetmə təhlilinin obyektini hesab olunur:

- kapitalın dövr etməsi əmsalı;
- maliyyə riski əmsalı.
- cari likvidlik əmsalı;
- maliyyə sabitliyi;
- √ istehsal xərcləri;

201. İdarəetmə təhlilinə aiddir:

- idarəetmə uçotu;
- mühasibat uçotu;
- statistik təhlil
- √ təsərrüfatdaxili istehsal təhlili və maliyyə təhlili
- maliyyə təhlili

202. Amilli təhlilin çoxamilli modeli üçün hansı metoddan istifadə məqbul hesab olunur?

- balans.
- mütləq fərq;
- indeks;
- müqayisə;
- √ zəncirvari yerdəyişmə;

203. Bazarın potensialının təhlilində istifadə olunan göstəricilərə daxildir:

- sövdələşmələrin miqdarı və həcmi, onların dinamikası;
- marketing qərarının qəbul edilməsi riski və təsadüfi bazar tərəddüdləri;
- bazarın inhisarlaşmasının miqyası və rəqabət səviyyəsi;
- √ tələb və təklifi şərtləndirən istehsalçı və istehlakçı qiymətlərinin nisbəti;
- məhsul istehsalının fasiləsizliyini şərtləndirən əmək əşyaları və əmək vasitələri.

204. Hansı göstəricilər istehsalın texniki səviyyəsini xarakterizə edir?

- əmək məhsuldarlığı, əmək tutumu, iş vaxtı fondundan istifadənin;
- √ istehsalın robotlaşdırılması, kimyalaşdırılması, kompüterləşdirilməsi göstəriciləri ;
- məhsulun həcmi, strukturu, çeşidi, əməyin mexanikləşdirilməsi və fondla silahlanma.
- fondverimi, fondtutumu, fondla silahlanma göstəriciləri, əsas istehsal fondlarının orta illik dəyəri, avadanlıqdan ekstensiv istifadə;
- materialtutumu, yanacaq tutumu;

205. Hansı göstəricilər istehsal resurslarından intensiv istifadəni əks etdirir?

- işçilərin sayı, iş gününün davamiyyəti, fond verimi;
- maliyyə sabitliyi, fonverimi, məhsulun maya dəyəri.
- satışın həcmi, mənfəətin həcmi, aktivlərin dövrəni əmsalı;
- məhsulun keyfiyyəti, fondların dəyəri, materialtutumu;
- √ əmək məhsuldarlığı, fondtutumu, materialtutumu;

206. Hansı göstəricilər istehsal resurslarından səmərəli istifadəni əks etdirir?

- √ əmək məhsuldarlığı, fondverimi, materialverimi;
- satışın həcmi, mənfəətin həcmi, aktivlərin dövrəni əmsalı;
- işçilərin sayı, iş gününün davamiyyəti, fond verimi;
- maliyyə sabitliyi, fonverimi, məhsulun maya dəyəri
- məhsulun keyfiyyəti, fondların dəyəri, materialtutumu;

207. İdarəetmənin əsas informasiya bazası nədir ?

- Mədxil orderi;
- məxaric orderi;
- Statistik məlumatlar

- ✓ Mühasibat uçotunun illik hesabat göstəriciləri, müəssisənin biznes planı;
  - İntinventarizasiya aktının məlumatları
- 208.** Xarici iqtisadi təhlil hansı informasiya bazası əsasında aparılır.
- Qaimə və fakturalar
  - ✓ Maliyyə hesabatları
  - Qrafik və sxemlər
  - Ödəniş cədvəlləri
  - Müqavilə və kontraktlar
- 209.** Obyektin öyrənilməsinə görə təhlilin növləri hansılardır ?
- daxili və xarici
  - Maliyyə , sosial və iqtisadi
  - ✓ Müqayisəli, amilli və çox amilli
  - kəmiyyət və keyfiyyət;
  - perspektiv və retrospektiv
- 210.** Təşkilatın fəaliyyətinin səmərəlilik göstəricisi
- fondtutumu;
  - materialtutumu;
  - ✓ mənfəət;
  - əməyin fondla silahlanması.
  - pul gəliri;
- 211.** Xarici amillər, müəssisənin təsərrüfat fəaliyyətinə daim təsir edərək :
- müəssisənin daxilində müxtəlif iqtisadi göstəricilərin kəmiyyətini dəyişdirirlər
  - iqtisadi təhlilin məzmunu ilə bağlıdırlar
  - ✓ iqtisadi qanunların təsirlərini əks etdirirlər
  - müəssisənin konkret fəaliyyəti ilə bağlıdırlar və tamfaktorə ondan asılıdırlar
  - zəruri idarə qərarların qəbul olunmasına səbəb olurlar
- 212.** İqtisadi təhlilin tədqiq etdiyi ən əsas, ümumiləşdirən və əhəmiyyətli şey :
- ✓ təsərrüfat proseslərin hərəkəti
  - istehsal prosesin idarə olunması
  - mühasibat hesabatının tərtib edilməsi
  - təsərrüfatdaxili ehtiyatların axtarışı
  - idarəetmə qərarı
- 213.** Müəssisələrin təsərrüfat fəaliyyətinin iqtisadi nəticələri aşağıdakıya aiddir:
- iqtisadi təhlil metodikası elementləri
  - iqtisadi təhlil funksiyaları
  - ✓ iqtisadi təhlil obyektləri
  - iqtisadi təhlil üsulları
  - iqtisadi təhlil subyektləri
- 214.** İqtisadi təhlildə effektivlik prinsipi aşağıdakını ifadə edir :
- hər bir tədqiq olunan obyekt öz arasında və xarici mühit ilə bağlı elementlərdən ibarət olan mürəkkəb sistem kimi qiymətləndirilir
  - o, idrak nəzəriyyəsi müddəalarına əsaslanmalıdır, istehsalat inkişafının iqtisadi qanun tələblərini nəzərə almalıdır
  - təhlil, vaxtılı - vaxtında nöqsanları aşkar edərək və bu haqda müəssisənin rəhbərliyinə məlumat verərək, aktiv olaraq istehsalat gedişinə təsir etməlidir
  - tez və dəqiq təhlili aparmaq, idarə qərarlarını qəbul etmək və onları həyata keçirmək bacarığı
  - ✓ konkret müəssisədə iqtisadi təhlilin keçirilməsi üçün xərclər çoxqat effekt verməlidir

215. İqtisadi təhlildə təsir qüvvəsi prinsipi aşağıdakını ifadə edir :
- √ təhlil, vaxtlı - vaxtında nöqsanları aşkar edərək və bu haqda müəssisənin rəhbərliyinə məlumat verərək, aktiv olaraq istehsalat gedishinə təsir etməlidir
  - o, idrak nəzəriyyəsi müddəalarına əsaslanmalıdır, istehsalat inkişafının iqtisadi qanun tələblərini nəzərə almalıdır
  - hər bir tədqiq olunan obyekt öz arasında və xarici mühit ilə bağlı elementlərdən ibarət olan mürəkkəb sistem kimi qiymətləndirilir
  - konkret müəssisədə iqtisadi təhlilin keçirilməsi üçün xərclər çoxqat effekt verməlidir
  - tez və dəqiq təhlili aparmaq, idarə qərarlarını qəbul etmək və onları həyata keçirmək bacarığı
216. İqtisadi təhlilin prinsiplərindən biri aşağıdakıdır :
- həqiqiqlik
  - dəyər qiyməti
  - münasiblik
  - √ sistemlik
  - retrospektivlik
217. İdarəetmədə müəssisənin maliyyə vəziyyətinin qiymətləndirilməsində təhlil olunan göstəricilər :
- İşgüzar fəaliyyətin qiymətləndirilməsi ;
  - √ Xarici investordan və kreditorlardan asılılığı müəyyən etmək ödəmə qabiliyyəti
  - Təşkilatın qiymətli kağızlar bazarında vəziyyətini əks etdirmək
  - Vergilərin büdcəyə köçürülməsinin tamlığı və vaxtı ;
  - Banklara olan borcların vəziyyəti
218. İdarəetmə təhlilində istifadə olunan informasiyalar :
- Statistik məlumatlar
  - Aylıq əmək haqqı cədvəlləri
  - Banklara olan borcların vəziyyəti
  - √ İdarəetmə uçotunun məlumatları balans əlavə olunan arayışlar
  - İmuntarizasiya aktları
219. Maliyyə hesabatı qarşısında duran ümumi tələblər :
- Operativlik , genişlik, aydınlıq
  - Konkretlik, oxunaqlıq , məxvilik
  - √ Tamlıq , neytrallıq , müqayisə ediləbilmə
  - Genişlik, dəqiqlik, ümumilik
  - Qısa, dəqiq, oxunuqluq
220. Müəssisənin idarəedilməsində istifadə olunan əsas hesabat forması
- Balansa yazılı izahat
  - Mədxil orderi]
  - √ Müəssisə balansı
  - Müqavilə və kontraktlar
  - Aylıq əmək haqqı cədvəli
221. İdarəetmə təhlilinin başlıca məqsədi nədir
- Müəssisələrin mənfəətini artırmaq
  - İstehsal prosesində istifadə olunmamış ehtiyatları istehsala cəlb etmək
  - √ Kommersiya təşkilatının istehsal, təsərrüfat və maliyyə fəaliyyətinin səmərəliliyini yüksəltmək
  - Keyfiyyətli məhsul istehsal etmək
  - Müəssisə və təşkilatların istehsal planlarını artırmaq
222. İqtisadi təhlilin subyektləri ?
- Müəssisədə çalışan işçilər]

- Banklar və kommersiya təşkilatları
- Müəssisə və təşkilatlar
- ✓ Daxili və xarici informasiya istifadəçiləri
- Malsatan və podratçılar

223. Xarici iqtisadi təhlil hansı sənədlər əsasında aparılır.

- Ödəniş cədvəlləri
- Qrafik və sxemlər
- Müqavilə və kontraktlar
- Qaimə və fakturalar
- ✓ Maliyyə hesabatları

224. Daxili təhlilin aparılmasında iştirak edənlər ?

- Köməkçi istehsalın işçiləri
- ✓ İqtisadçılar və müdiriyyət
- Malgöndərənlər və podratçılar
- Qeyri-istehsal işçiləri
- Malalanlar və satıcılar

225. İdarəetmənin əsas informasiya bazası nədir ?

- Müəssisənin biznes planı
- Mədxil məxaric orderi
- Inventarizasiya aktının məlumatları
- ✓ Mühəsibat uçotunun illik hesabat göstəriciləri
- Statistik məlumatlar

226. İdarəetmənin mahiyyəti nə ilə xarakterizə olunur?

- Kommersiya təşkilatını təşkil etməklə illik hesabatları hazırlamaqla
- ✓ İdarəetmənin funksiyaları ilə
- qiymətləndirmə
- İnformasiyanın ötürülməsi ilə
- Məlumatların toplanması ilə

227. Vaxt əlaməti üzrə aparılan təhlil növləri hansılardır ?

- Daxili və xarici
- Retrospektiv, əvvəlcədən və hissə - hissə
- Dövrü , operativ və perspektiv
- Tam və tenrafik
- ✓ Sonradan, qabaqcadan və operativ

228. İdarəetmənin funksiyası kimi təhlilin əsas məqsədi nədir?

- mühasibat uçotunun aparılması;
- məhsul istehsalı planının icrasının qiymətləndirilməsi.
- istehsaldaxili məsələlərinin həlli;
- ✓ idarəetmə qərarlarının əsaslandırılması;
- analitik cədvəllərin tərtib olunması;

229. İstehsalın səmərəliliyinin yüksəldilməsi ehtiyatlarının təsnifləşdirilməsinin əsasını nə təşkil edir?

- müxtəlif əlamətlər üzrə iqtisadi təhlilin amillərinin təsnifləşdirilməsi;
- iqtisadi təhlilin funksiyalarının təsnifləşdirilməsi;
- iqtisadi vəzifələrinin təsnifləşdirilməsi;
- ✓ iqtisadi kateqoriya və göstəriciləri müəyyən edən amillərin təsnifləşdirilməsi;
- iqtisadi təhlilin üsul və qaydalarının təsnifləşdirilməsi;

230. Hansı göstərici istehsal resurslarından səmərəli istifadəni əks etdirir?

- işçilərin sayı, iş gününün davamiyyəti, fond verimi;
- maliyyə sabitliyi, fonverimi, məhsulun maya dəyəri
- məhsulun keyfiyyəti, fondların dəyəri, materialtutumu;
- ✓ əmək məhsuldarlığı, fondverimi, materialverimi;
- satışın həcmi, mənfəətin həcmi, aktivlərin dövrəni əmsalı;

231. Hansı göstərici istehsal resurslarından intensiv istifadəni əks etdirir?

- məhsulun keyfiyyəti, fondların dəyəri, materialtutumu;
- maliyyə sabitliyi, fonverimi, məhsulun maya dəyəri.
- satışın həcmi, mənfəətin həcmi, aktivlərin dövrəni əmsalı;
- işçilərin sayı, iş gününün davamiyyəti, fond verimi;
- ✓ əmək məhsuldarlığı, fondtutumu, materialtutumu;

232. Hansı göstəricilərin dinamikası idarəetmənin səmərəliliyini xarakterizə edir?

- satışın həcmi, mənfəətin həcmi, aktivlərin dövrəni əmsalı;
- məhsulun keyfiyyəti, fondların dəyəri, materialtutumu;
- maliyyə sabitliyi, fonverimi, məhsulun maya dəyəri.
- ✓ əmək məhsuldarlığı, fondverimi, material verimi;
- işçilərin sayı, iş gününün davamiyyəti, fond verimi;

233. Hansı göstərici istehsalın texniki səviyyəsini xarakterizə edir?

- fondverimi, fondtutumu, fondla silahlanma göstəriciləri, əsas istehsal fondlarının orta illik dəyəri, avadanlıqdan ekstensiv istifadə;
- məhsulun həcmi, strukturu, çeşidi, əməyin mexanikləşdirilməsi və fondla silahlanma.
- əmək məhsuldarlığı, əmək tutumu, iş vaxtı fondundan istifadənin;
- materialtutumu, yanacaq tutumu;
- ✓ istehsalın mexanikləşdirilməsi, avtomatlaşdırılması, kimyalaşdırılması, kompüterləşdirilməsi göstəriciləri ;

234. Maddi-texniki təhcizat ilə bağlı hansı amillər istehsalın həcminə təsir göstərir?

- dövrün sonuna malqalığının plandan artıqlığı, materialların səmərəsiz istehlakı, maliyyə vəsaitlərinin çatışmazlığı;
- anbarda material qalıqlarının, anbar tikililərinin, maliyyə vəsaitlərinin, ixtisaslı kadrların çatışmazlığı, materialların qiymətinin dəyişməsi.
- məhsul istehsalı və satış planının əsaslandırılmaması, anbar təsərrüfatında və material-texniki təhcizat işçilərinin işlərində çatışmazlıqlar;
- dövrün əvvəlinə malqalığının plandan artıqlığı, anbar təsərrüfatından tam istifadə olunmaması, yükləmə – boşaltma maşınlarının çatışmazlığı;
- ✓ dövrün əvvəlinə və sonuna anbarda material qalıqları, materialların daxil olması;

235. Ehtiyatların yaradılması hansı məqsədlə qiymətləndirilir?

- materiallardan istifadənin səmərəliliyinin, ehtiyatların maliyyə nəticələrinə təsirinin müəyyən edilməsi.
- material və əmək resurslarını, əsas fondlara tələbatın planlaşdırılması, mal göndərişi qrafikinə tərtib olunması;
- materiallara, əsas və dövriyyə vəsaitlərinə tələbatın müəyyən edilməsi;
- maliyyə resurslarına, məhsul istehsalı həcminə tələbatın müəyyən olunması, məhsul buraxılışı qrafikinə tərtib edilməsi;
- ✓ anbar tikililərinə, dövriyyə vəsaitlərinə tələbatın müəyyən olunması, mal göndərişinin planlaşdırılması və onun icrasına nəzarət;

236. İdarəetmənin təşkilati struktur növləri hansılardır?

- perspektiv, operativ, cari, funksional – dəyəri;
- funksional, dəyişən, cari, təsərrüfatlararası, xətti funksional
- ✓ xətti, funksional, xətti – funksional, matrisa;
- daimi, dəyişən, yarımdeyişən, ənənəvi;
- təsərrüfatarası, təsərrüfatdaxili, iqtisadi-riyazi;

237. İqtisadi göstəricilərin əsasını təşkil edir:

- √ istehsalın təşkilatı – texniki səviyyəsi;
- müəssisə ixtisaslaşması və təmərküzləşməsi səviyyəsi.
- müəssisə mülkiyyət forması;
- müəssisəyə aid olduğu sahə;
- müəssisənin fəaliyyət növü və miqyası;

238. Məmulatın texnoloji proseslərlə təchiz olunması əmsalı necə hesablanır?

- məmulatların ümumi miqdarının nümunəvi texnoloji proseslərlə hazırlanmış məmulatların miqdarına nisbəti;
- dövriyyədən çıxarılmış texnoloji proseslərin miqdarının yeni tətbiq olunan texnoloji proseslərin miqdarına nisbəti.
- yeni tətbiq olunan texnoloji proseslərin miqdarının dövriyyədən çıxarılmış texnoloji proseslərin miqdarına nisbəti;
- bütün əsas texnoloji proseslərin istifadə müddətinin texnoloji proseslərin sayına nisbəti;
- √ nümunəvi texnoloji proseslərlə hazırlanan məmulatların miqdarının məmulatların ümumi miqdarına nisbəti ;

239. İxtisaslaşdırılmış işlər üzrə əmək məsrəflərinin cəminin əmək məsrəflərinə nisbəti hansı əmsal xarakterizə edir?

- əməyin texniki silahlanması əmsalını;
- əməyin səmərəliliyi əmsalını;
- √ əməyin ixtisaslaşdırılması əmsalını;
- əməktutumu əmsalını;
- əməyin kooperasiyalaşdırılması əmsalını;

240. əməyin avtomatlaşdırılması əmsalı necə hesablanır?

- avtomatlaşdırılmış işlər üzrə əmək məsrəflərinin təqvim vaxtı fonduna nisbəti;
- √ avtomatlaşdırılmış işlər üzrə əmək məsrəflərinin cəmi əmək məsrəflərinə nisbəti;
- avtomatlaşdırılmış işlər üzrə əmək məsrəflərinin innovasiya xərclərinə nisbəti.
- avtomatlaşdırılmış işlər üzrə əmək məsrəflərinin rejim vaxtı fonduna nisbəti;
- avtomatlaşdırılmış işlər üzrə əmək məsrəflərinin istehsalının həcminə nisbəti;

241. əməyin mexanikləşdirilməsi əmsalı necə hesablanır?

- mexanikləşdirilmiş işlər üzrə əmək məsrəflərinin istehsalının həcminə nisbəti;
- mexanikləşdirilmiş işlər üzrə əmək məsrəflərinin innovasiya xərclərinə nisbəti.
- mexanikləşdirilmiş işlər üzrə əmək məsrəflərinin rejim vaxtı fonduna nisbəti;
- mexanikləşdirilmiş işlər üzrə əmək məsrəflərinin təqvim vaxtı fonduna nisbəti;
- √ mexanikləşdirilmiş işlər üzrə əmək məsrəflərinin cəmi əmək məsrəflərinə nisbəti;

242. İş növləri üzrə avtomatlaşdırma əmsalı necə hesablanır?

- avtomatlaşdırılmış işlərin həcmnin əmək haqqı fonduna nisbəti
- avtomatlaşdırılmış işlərin həcmnin rejim iş vaxtı fonduna nisbəti;
- avtomatlaşdırılmış işlərin həcmnin əmək məsrəflərinə nisbəti;
- avtomatlaşdırılmış işlərin həcmnin məhsulun maya dəyərinə nisbəti ;
- √ avtomatlaşdırılmış işlərin həcmnin işlərin ümumi həcminə nisbəti;

243. İş növləri üzrə mexanikləşdirilmə əmsalı necə hesablanır?

- işlərin ümumi həcmnin mexaniki yerinə yetirilən işlərin həcminə nisbəti kimi;
- mexaniki yerinə yetirilən işlərin həcmnin əmək məsrəflərinə nisbəti kimi.
- mexaniki yerinə yetirilən işlərin həcmnin rejim iş vaxtı fonduna nisbəti kimi;
- √ mexaniki yerinə yetirilən işlərin həcmnin işlərin ümumi həcminə nisbəti kimi;
- mexaniki yerinə yetirilən işlərin həcmnin məhsulun maya dəyərinə nisbəti kimi;

244. İstehsal proseslərinin avtomatlaşdırılması əmsalı necə hesablanır?

- avtomatlaşdırılmış istehsal proseslərinin həcmnin rejim iş vaxtı fonduna nisbəti;

- avtomatlaşdırılmış istehsal proseslərinin həcmninin əmək məsrəflərinə nisbəti;
- avtomatlaşdırılmış istehsal proseslərinin həcmninin məhsulun maya dəyərinə nisbəti;
- √ avtomatlaşdırılmış istehsal proseslərinin həcmninin işlərin ümumi həcminə nisbəti;
- işlərin ümumi həcmninin avtomatlaşdırılmış istehsal proseslərinin həcminə nisbəti;

245. Gəlir üzrə təklifin effektivliyi əmsalı sıfıra bərabər olduqda:

- təklif elastik deyil;
- təklif elastikdir;
- tələb zəif elastikdir.
- təklifin artım sürəti qiymətin aşağı düşməsi sürətinə bərabərdir;
- √ təklif mütləq elastik deyil ;

246. Gəlir üzrə təklifin elastikliyi əmsalı sıfıra bərabər olduqda:

- tələb zəif elastikdir.
- təklif elastikdir;
- təklif elastik deyil;
- təklif mütləq elastik deyil;
- √ tələbin artım sürəti qiymətin aşağı düşməsi sürətinə bərabərdir;

247. Gəlir üzrə təklifin effektivliyi əmsalı 1-dən az olduqda:

- təklifin artım sürəti qiymətin aşağı düşməsi sürətinə bərabərdir;
- təklif elastikdir;
- tələb zəif elastikdir.
- √ təklif elastik deyil ;
- təklif mütləq elastik deyil;

248. Gəlir üzrə təklifin elastikliyi əmsalı 1-dən böyük olduqda:

- tələb zəif elastikdir.
- təklif elastik deyil;
- √ təklif elastikdir;
- təklif mütləq elastik deyil;
- təklifin artım sürəti qiymətin aşağı düşməsi sürətinə bərabərdir;

249. Qiymət elastikliyi əmsalı 1-ə bərabər olduqda:

- √ təklifin artım sürəti qiymətin aşağı düşməsi sürətinə bərabərdir ;
- təklif elastikdir;
- tələb zəif elastikdir.
- təklif elastik deyil;
- təklif mütləq elastik deyil;

250. Qiymət elastikliyi əmsalı sıfıra bərabər olduqda:

- tələb zəif elastikdir.
- təklif elastikdir;
- təklif elastik deyil;
- √ təklif mütləq elastik deyil ;
- tələbin artım sürəti qiymətin aşağı düşməsi sürətinə bərabərdir;

251. Qiymət elastikliyi əmsalı 1-dən aşağı olduqda:

- təklif elastikdir;
- √ təklif elastik deyil ;
- təklif mütləq elastik deyil;
- təklifin artım sürəti qiymətin aşağı düşməsi sürətinə bərabərdir;
- tələb zəif elastikdir.

252. Qiymət elastikliyi əmsalı 1- dən çox olduqda:

- √ təklif elastikdir.
- tələb zəif elastikdir;
- təklif mütləf elastik deyil;
- təklif elastik deyil;
- tələbin artım sürəti qiymətin aşağı düşməsi sürətinə bərabərdir;

253. Təklifin təhlili üçün aşağıdakı göstəricilərdən istifadə olunur:

- bazarın regional strukturu, sabitliyi və dövrülüyü;
- mal dövriyyəsinə xidmət, bazarın istehsalçılar, əsas və müxtəlif satıcılar arasında bölüşdürülməsi;
- istehsal vasitələri, istehlak malları, xidmət bazarının tutumu;
- √ çeşid dəyişikliyi dərəcəsi, yeni malların əhəmiyyəti, onların texniki – iqtisadi göstəriciləri;
- müəssisənin istehsal gücü və onun yüklənməsi dərəcəsi.

254. Əhalinin alıcılıq qabiliyyəti aşağıdakı göstəricilərin təhlili vasitəsilə qiymətləndirilir:

- rəqabətin inkişafı səviyyəsi, ətraf mühit, bazarda təsərrüfat subyektlərinin davranışı.
- hazır məhsul qalığının səviyyəsi, onların dinamikası, mal dövriyyəsi;
- malların daxil olması mənbələri, ölkə və idxal mallarının nisbəti;
- √ qiymətin səviyyəsi, əmək haqqının səviyyəsi;
- əsas mal göndərənlər üzrə satış bazarının segmentləşdirilməsi;

255. Təklifin qiymət elastikliyi əmsalı necə hesablanır?

- məhsula tələbin faiz kəmiyyətinin istehsalın ümumi həcmnin dəyişməsi faizinə nisbəti kimi;
- məhsula qiymətin dəyişməsi faizinin maya dəyərinin dəyişməsi faizinə nisbəti kimi;
- √ məhsula tələbin faiz kəmiyyətinin məhsula qiymətin dəyişməsinin faiz kəmiyyətinə nisbəti kimi;
- məhsula qiymətin dəyişməsi faizinin əmtəəlik məhsul istehsalının dəyişməsi faizinə nisbəti kimi;
- məhsula tələbin faiz kəmiyyətinin əmtəəlik məhsul istehsalının dəyişməsi faizinə nisbəti kimi.

256. Materialverimi göstəricisinin hesablanması üçün hansı modeldən istifadə olunur?

- additiv;
- düzgün cavab yoxdur.
- qarışıq;
- √ bölünən;
- multiplikativ;

257. Təhlildə informasiyanın məntiqi işlənməsi üsulu hansıdır?

- korrelyasiya.
- balans əlaqələndirmə;
- zəncirvari yerdəyişmə;
- √ evristik;
- xətti proqramlaşdırma;

258. Təşkilatın idarə olunması üçün zəruri olan informasiyanın hazırlanması prosesi kimi təhlil əks etdirir:

- təsisçilərin tələblərini
- mühasibat uçotu haqqında qaydanın tələblərini;
- istehlakçıların tələblərini
- MHBS-nin tələblərini;
- √ idarəetmənin tələblərini;

259. Mütləq fərq üsulunun mahiyyəti nədir?

- təşkilatın və rəqibin iqtisadi göstəricilərinin müqayiməsi
- təhlil olunan göstəriciyə amillərin təsirinin eyni vaxtda əsaslandırılması;
- nəticə göstəricisinin dinamikasının qiymətləndirilməsi;
- bazis və hesabat dövrünün göstəricilərinin müqayiməsi;
- √ ayrı-ayrı amillərin dəyişməsinin nəticə göstəricisinə təsirinin hesablanması;

260. İqtisadi təhlilin qeyri uçot informasiyasına aid edilir:

- xərc smetası;
- √ auditor arayışı;
- mühasibat hesabları üzrə dövriyyə cədvəlləri
- cari planlar;
- ilkin sənədlər;

261. Mühasibat hesabatı hansı məlumatlar əsasında formalaşdırılır?

- √ mühasibat uçotu;
- normativ.
- biznes-plan;
- operativ uçot;
- proqnoz;

262. İqtisadi təhlilin təşəkkül və inkişaf tarixi ayrılmaz surətdə aşağıdakı ilə bağlıdır :

- makroiqtisadiyyat tarixi ilə
- statistik uçot tarixi ilə
- istehsal münabətləri tarixi ilə
- √ mühasibat uçotu tarixi ilə
- menecment tarixi ilə

263. Təşkilatın bazar payı əmsalı necə hesablanır?

- √ konkret məhsul növü və ya çeşid qrupu üzrə satışın həcmnin həmin məhsul bazarının potensial tutumuna nisbəti ;
- məhsul satışının ümumi həcmnin ayrı-ayrı növ məhsul üzrə satışın həcminə nisbəti;
- ayrı-ayrı növ məhsul üzrə satışın həcmnin məhsul satışının ümumi həcminə nisbəti;
- məhsul bazarının potensial tutumunun konkret məhsul növü və ya çeşid qrupu üzrə satışın həcminə nisbəti;
- qiymətin artım tempinin satışdan mənfəətin artım tempinə nisbəti.

264. Təşkilatın idarə olunması üçün zəruri olan informasiyanın hazırlanması prosesi kimi təhlil hansı tələbləri özündə əks etdirir?

- mühasibat uçotu haqqında qaydanın tələblərini;
- MHBS-nin tələblərini;
- istehlakçıların tələblərini;
- təsisçilərin tələblərini.
- √ idarəetmənin tələblərini;

265. Ekstensiv amillərə aid edilmir:

- əmək predmetlərinin miqdarının artması;
- işçilərin sayının artması;
- avadanlıqların miqdarının artması;
- istifadə olunan materialların həcmnin artması.
- √ aktivlərin dövr sürətinin artması;

266. Mühasibat (maliyyə) hesabatlarının təhlilində istifadə olunan informasiyalar hansı tələblərə cavab verməlidir?

- operativlik
- konfidensiallıq;
- proqnozlaşdırma.
- doqru cavab yoxdur

√ əhəmiyyətlik;

267. Mütləq fərq üsulunun mahiyyəti necə başa düşülür?

√ ayrı-ayrı amillərin dəyişməsinin nəticə göstəricisinə təsirinin hesablanması;

- bazis və hesabat dövrünün göstəricilərinin müqayisəsi;
- nəticə göstəricisinin dinamikasının qiymətləndirilməsi;
- təşkilatın və rəqibin iqtisadi göstəricilərinin müqayisəsi
- təhlil olunan göstəriciyə amillərin təsirinin eyni vaxtda əsaslandırılması;

268. Maliyyə hesabatı göstəricilərinin dinamikasının proqnozlaşdırılması hansı təhlil vasitəsilə həyata keçirilir?

√ trend təhlili vasitəsi ilə;

- koorelyasiya təhlili vasitəsi ilə;
- amilli təhlil vasitəsi ilə;
- üfqi təhlil vasitəsi ilə.
- şaquli təhlil vasitəsi ilə;

269. Amilli təhlil vasitəsi ilə nəyin təsiri müəyyən edilir?

- rəqibin iqtisadi göstəricilərinin keyfiyyət dəyişiklikləri;
  - təşkilatın kommersiya sirri;
  - təşkilatın mənfəətinin (zərərinin) strukturu;
  - təşkilatın məcmu xərcləri.
- √ ayrı-ayrı amillərin nəticə göstəricisinə təsiri;

270. Evristik üsullar aid edilir:

√ informasiyanın məntiqi işlənməsi metodlarına;

- stoxastik amilli təhlil üsullarına;
- determinləşdirilmiş amilli təhlil metodlarına;
- iqtisadi riyazi metoduna.
- iqtisadi qərarların optimal həlli metodlarına

271. Mühasibat (maliyyə) hesabatının trend təhlili nəyi səciyyələndirir?

- hesabatın hər bir maddəsinin zaman kəsiyində dəyişməsinin qiymətləndirilməsini
- √ hesabat göstəricilərinin dinamikasının əsas meylinin müəyyən olunmasını;
- təşkilatın əsas göstəricilərinin rəqib təşkilata uyğun göstəriciləri ilə müqayisəsini;
  - maliyyə göstəricilərinin strukturunun müəyyən edilməsini;
  - hesabatın hər bir maddəsinin xüsusi çəkisinin zaman kəsiyində dəyişməsinin qiymətləndirilməsi;

272. Təşkilatın fəaliyyətinin səmərəlilik göstəricisi

- pul gəliri;
  - əməyin fondla silahlanması.
- √ rentabellik
- materialtutumu;
  - fondtutumu;

273. Avadanlıqların modernizə edilməsi əmsalı necə hesablanır?

- məcmu avadanlıqların miqdarının modernizə edilmiş avadanlıqların miqdarına nisbəti kimi;
- √ modernizə edilmiş avadanlıqların miqdarının məcmu avadanlıqların miqdarına nisbəti kimi;
- modernizə edilmiş avadanlıqların miqdarının fəaliyyətdə olan avadanlıqların miqdarına nisbəti kimi;
  - fəaliyyətdə olan avadanlıqların miqdarının modernizə edilmiş avadanlıqların miqdarına nisbəti kimi.
  - modernizə edilmiş avadanlıqların miqdarının quraşdırılmış avadanlıqların miqdarına nisbəti kimi;

274. əməyin enerji ilə təmin olunması əmsalı necə hesablanır?

- √ istehlak olunmuş enerjinin işçilərin orta illik sayına nisbəti kimi;
- istehlak olunmuş enerjinin əsas istehsalat fəhlələrin sayına nisbəti kimi;
- istehsalat fəhlələrin sayının istehlak olunmuş enerjinin miqdarına nisbəti kimi;
- istehlak olunmuş enerjinin idarəetmə işçilərinin sayına nisbəti kimi.
- işçilərin sayının istehlak olunmuş enerjinin miqdarına nisbəti kimi;

275. İstehsal proseslərinin elektriklişdirilməsi əmsalı necə hesablanır?

- elektrik mühərriklərinin istehlak etdiyi enerjinin istehsal olunmuş məhsulun həcminə nisbəti kimi;
- istehsal olunmuş məhsulun həcmində istehlak olunmuş enerjinin miqdarına nisbəti kimi;
- elektrik mühərriklərinin istehlak etdiyi enerjinin onların sayına nisbəti kimi;
- hesabat dövründə və ötən ildə istehlak olunmuş enerjinin miqdarının nisbəti kimi;
- √ istehsal prosesində elektrik mühərriklərinin istehlak etdiyi enerjinin istehlak olunmuş məcmu enerjiyə nisbəti kimi;

276. Avadanlıqların növbəlik əmsalı necə hesablanır?

- işlənmiş dəzgah-növbələrin məcmu miqdarının bütün avadanlıqların miqdarına nisbəti kimi;
- √ işlənmiş dəzgah-növbələrin məcmu miqdarının qurulmuş avadanlıqların miqdarına nisbəti kimi;
- işlənmiş dəzgah-növbələrin məcmu miqdarının fəaliyyətdə olan avadanlıqların miqdarına nisbəti kimi;
- fəaliyyətdə olan avadanlıqların miqdarının işlənmiş dəzgah-növbələrin məcmu miqdarına nisbəti kimi.
- bütün avadanlıqların miqdarının işlənmiş dəzgah-növbələrin məcmu miqdarına nisbəti kimi;

277. İstehsalın ixtisaslaşması əmsalı necə hesablanır?

- √ müəssisə üzrə əsas məhsul buraxılışının istehsalın ümumi həcminə nisbəti;
- istehsalın ümumi həcmində axın üsulu ilə istehsal olunmuş məhsulların həcminə nisbəti;
- ixtisaslaşdırılmış məhsullar üzrə məcmu xərclərin satılmış məhsulların həcminə nisbəti.
- əmtəəlik məhsulun axın üsulu ilə hazırlanmış məhsulların nisbəti;
- əmtəəlik məhsulun axın üsulu ilə hazırlanmış məhsulların nisbəti;
- axın üsulu ilə istehsal olunmuş məhsulların həcmində istehsalın ümumi həcminə nisbəti;

278. İdarəetmənin səmərəlilik əmsalı necə hesablanır?

- istehsal heyətinin idarəetmə işçilərinin sayına nisbəti;
- √ xalis məhsulun həcmində idarəetmə xərclərinin həcminə nisbəti;
- idarəetmə xərclərinin əmtəəlik və ya xalis məhsulun həcminə nisbəti ;
- əmtəəlik məhsulun istehsal fondlarının ortaillik dəyərinə nisbəti
- idarəetmə işçilərinin sayının istehsal heyətinə nisbəti;

279. Müəssisədə istehsal potensialının elementi kimi qəbul edilir :

- Maşın və avadanlıqların sayı
- Maşın və avadanlıqların istehsaldan çıxarılması
- Maşın və avadanlıqların köhnəlməsi
- √ Maşın və avadanlıqların orta illik dəyəri
- Maşın və avadanlıqların modernləşməsi

280. İstehsal potensialının elementlərindən istifadənin effektivliyinin göstəricisi necə hesablanır ?

- Məhsul satışının həcmində 1 məhsulun qiymətinə nisbəti kimi
- Məhsul satışı həcmində anbarda qalan məhsul qalıqna nisbəti kimi ;
- √ Məhsul satışı həcmində müəssisənin istehsal potensialının ümumi həcminə nisbəti kimi;
- Məhsulun həcmində orta növlük əmsalına nisbəti kimi ;
- Məhsulun ümumi həcmində maya dəyərinə nisbəti kimi

281. əməyin dəyərinin qiymətləndirilməsində əsas element :

- İş saatların miqdarı
- İşçilərin işdən çıxması
- İşçilərin ixtisas səviyyəsi

- √ İşçilərin əmək haqqı
- İş gününün uzunluğu

282. Kooperasiyalaşmış təminat əmsalı necə hesablanır?

- √ kooperasiyalaşma qaydasında həyata keçirilən təminatın dəyərinin material məsrəflərinin ümumi məbləğinə nisbəti kimi;
- kooperasiya qaydasında alınmış yarımfabrikatları dəyərinin bütün məhsulun maya dəyərinə nisbəti kimi.
- kooperasiya qaydasında alınmış yarımfabrikatları dəyərinin əmtəlik məhsulun həcminə nisbəti kimi;
- kooperasiya qaydasında alınmış yarımfabrikatları dəyərinin ümumi məhsulun həcminə nisbəti kimi;
- material məsrəflərinin ümumi məbləğinin kooperasiyalaşma qaydasında həyata keçirilən təminatın dəyərinə nisbəti kimi;

283. İdarəetmənin səmərəliliyi əmsalı necə hesablanır?

- məhsul istehsalına xərclərin qulluqçuların sayına nisbəti kimi;
- qulluqçuların əmək haqqının idarəetmə xərclərinə nisbəti kimi.
- √ satılmış məhsulların həcmnin idarəetmə xərclərinə nisbəti kimi;
- məhsulun maya dəyərinin böyük növbədə işçilərin sayına nisbəti kimi;
- idarəetmə xərclərinin qulluqçuların sayına nisbəti kimi;

284. İstehlak qiyməti nəyi səciyyələndirir:

- məhsula xidmət üzrə xərcləri;
- √ məhsulun bütün xidməti dövrü ərzində alıcının onu əldə etməsinə və istehlakına çəkdiyi tam xərcləri;
- məhsulun əldə olunmasına çəkilən xərcləri;
- məhsulun yerləşdirilməsi, quraşdırılması, işləmə vəziyyətinə gətirilməsi xərcləri.
- məhsulun istismarı (istehlakı) üzrə xərcləri;

285. Qiymətqoyma metodları hansılardır ?

- İstehsalçıların sorğusu metodu
- √ İstehsal xərcləri bazarın konyuklurası və psixoloji metodlar
- İstehsal metodu
- Alıcıların təklifi metodu
- Ümumistehsalat və ümumtəsərrüfat metodu

286. İdarəetmə sistemində toplanan bütün informasiya nəyi təşkil edir:

- daxili informasiyanı;
- məsələlərin informasiya ilə müşayət olunmasını;
- doğru cavab yoxdur.
- xarici informasiyanı;
- √ informasiya bazasını;

287. Marketing təhlil hansı məqsədlə tətbiq edilir:

- Maliyyə vəziyyətini qiymətləndirmək üçün;
- istehsal resurslarından istifadə səviyyəsini qiymətləndirmək üçün.
- istehsalın texniki istiqamətini öyrənmək üçün;
- müqavilə öhdəliklərinin icrasını qiymətləndirmək üçün;

288. Determinləşdirilmiş amilli təhlilin aparılması nəyin tətbiq olunmasını nəzərdə tutur?

- hesablamalar üçün kalkulyatorun tətbiq olunması;
- statistik müşahidənin təşkilini;
- √ kütləvi məlumatların işlənməsində xüsusi proqram vasitələrinin tətbiqini;
- tədqiqat proqramlarının hazırlanmasını;
- doğru cavab yoxdur.

289. İdarəetmə sistemində toplanan bütün informasiya nəyi təşkil edir:

- informasiya təminatını;
- ✓ informasiya bazasını;
- doğru cavab yoxdur.
- xarici informasiyanı;
- məsələlərin informasiya ilə müşayət olunmasını;

290. İqtisadi təhlilin məzmununda aşağıdakı hansı tərkib hissələr fərqləndirilir:

- təşkilatın idarə olunması;
- ✓ idarəetmə təhlili;
- iqtisadi təhlilin nəzəriyyəsi;
- mühasibat uçotunun nəzəriyyəsi;
- maliyyə təhlili;

291. Təhlil ümumilikdə nəyi səciyyələndirir?

- keyfiyyətdən kəmiyyətə keçidi;
- göstəricilərin dinamikasının öyrənilməsini..
- ✓ tamın hissələrə bölünməsini;
- hissələrin tamda cəmlənməsini;
- kəmiyyətdən keyfiyyətə keçidi;

292. Səhmdarların, kreditorların, investorların sifarişi ilə aparılan təhlil necə adlanır?

- idarəetmə təhlili;
- marjinal təhlil.
- ekspress təhlil;
- ✓ xarici maliyyə təhlili;
- daxili maliyyə təhlili;

293. Maliyyə (xarici) təhlil nəyi əsaslandırmaq üçün aparılır?

- təşkilatın daxili xidməti üçün;
- proqnozların hazırlanması üçün.
- ✓ maliyyə xarakterli idarəetmə qərarlarının əsaslandırılması üçün;
- nəticə göstəricisinə təsir edən amillərin əsaslandırılması üçün;
- xarici istifadəçiləri məlumatlandırmaq üçün;

294. Mühasibat (maliyyə) hesabatının şaquli təhlili nə ilə xarakterizə olunur?

- maliyyə göstəricilərinin strukturunun müəyyən edilməsini;
- təşkilatın əsas göstəricilərinin rəqib təşkilata uyğun göstəriciləri ilə müqayisəsini;
- ✓ hesabatın hər bir maddəsinin xüsusi çəkisinin zaman kəsiyində dəyişməsinin qiymətləndirilməsi;
- hesabatın hər bir maddəsinin zaman kəsiyində dəyişməsinin qiymətləndirilməsini;
- hesabat göstəricilərinin dinamikasının- əsas meylinin müəyyən olunmasını;

295. Mühasibat (maliyyə) hesabatının üfiqi təhlili nə ilə xarakterizə olunur?

- ✓ hesabatın hər bir maddəsinin ötən dövrün eyni maddəsi ilə müqayisəsini;
- təşkilatın əsas göstəricilərinin rəqib təşkilata uyğun göstəriciləri ilə müqayisəsini;
- hesabatın hər bir maddəsinin ötən dövrlərin eyni maddəsi ilə dinamika əsas meylinin müəyyən edilməsi;
- maliyyə göstəricilərinin strukturunun müəyyən edilməsini;
- nəticə göstəricilərinə ayrı-ayrı amillərin təsirinin hesablanmasını.

296. Təşkilatın maliyyə-iqtisadi təhlilinin əsasını nə təşkil edir?

- biznes planlaşdırmanın məlumatları;
- idarəetmə uçotunun məlumatları;
- operativ uçot məlumatları.
- mühasibat uçotu məlumatları;

✓ maliyyə əmsalları;

297. Mövcud olan alternativlərdən işgüzar qərarların optimal variantlarının seçiminin əsaslandırılması aşağıdakılara aiddir :

- iqtisadi təhlilin ehtiyatlarına
- iqtisadi təhlilin məzmununa
- ✓ iqtisadi təhlilin vəzifələrinə
- iqtisadi təhlilin prinsiplərinə
- iqtisadi təhlilin amillərinə

298. əməyin məhsuldarlığı aşağıdakılara aiddir :

- iqtisadi təhlil üsullarına
- iqtisadi təhlil subyektlərinə
- iqtisadi təhlil ehtiyatlarına
- iqtisadi təhlil amillərinə
- ✓ iqtisadi təhlil obyektlərinə

299. Biznes - planların onların işlənilib hazırlanma prosesində elmi - iqtisadi əsaslandırılmasının artırılması :

- iqtisadi təhlilin funksiyasıdır
- ✓ iqtisadi təhlilin vəzifəsidir
- iqtisadi təhlilin amilidir
- iqtisadi təhlilin prinsipidir
- iqtisadi təhlilin məzmunudur

300. İdarəetmə təhlilin metodikası aşağıdakının informasiya tələblərindən asılı olaraq formalaşır :

- kredit təşkilatlarının
- tədarükçülərin
- vergi orqanlarının
- auditorların
- ✓ təşkilatın rəhbərliyinin

301. İdarəetmə qərarları optimallığının yoxlanılması :

- iqtisadi təhlilin məzmunudur
- iqtisadi təhlilin funksiyasıdır
- iqtisadi təhlilin prinsipidir
- iqtisadi təhlilin amilidir
- ✓ iqtisadi təhlilin vəzifəsidir

302. Verilmiş effektivliyin təmin olunması və sonuncu maliyyə nəticələrinin qiymətləndirilməsi :

- iqtisadi təhlilin funksiyasıdır
- iqtisadi təhlilin məzmunudur
- iqtisadi təhlilin prinsipidir
- iqtisadi təhlilin amilidir
- ✓ iqtisadi təhlilin vəzifəsidir

303. Uçot və hesabatın məlumatlarına görə biznes - planların yerinə yetirilməsinin obyektiv və hərtərəfli tədqiq olunması :

- ✓ iqtisadi təhlilin vəzifəsidir
- iqtisadi təhlilin prinsipidir
- iqtisadi təhlilin məzmunudur
- iqtisadi təhlilin funksiyasıdır
- iqtisadi təhlilin amilidir

304. İqtisadi təhlil prinsiplərin sırasına aşağıdakı aiddir :

- retrospektivlik
- dəyər qiyməti
- ✓ dövlət yanaşması
- etibarlılıq
- münasiblik

305. Məhsulun istehsalı və satışı aşağıdakılara aiddir :

- iqtisadi təhlil subyektlərinə
- iqtisadi təhlil ehtiyatlarına
- iqtisadi təhlil amillərinə
- ✓ iqtisadi təhlil obyektlərinə
- iqtisadi təhlil üsullarına

306. İqtisadi təhlildə operativlik prinsipi aşağıdakını ifadə edir :

- təhlil, vaxtlı - vaxtında nöqsanları aşkar edərək və bu haqda müəssisənin rəhbərliyinə məlumat verərək, aktiv olaraq istehsalat gedisinə təsir etməlidir
- hər bir tədqiq olunan obyekt öz arasında və xarici mühit ilə bağlı elementlərdən ibarət olan mürəkkəb sistem kimi qiymətləndirilir]
- o, idrak nəzəriyyəsi müddəalarına əsaslanmalıdır, istehsalat inkişafının iqtisadi qanun tələblərini nəzərə almalıdır
- konkret müəssisədə iqtisadi təhlilin keçirilməsi üçün xərclər çoxqat efekt verməlidir
- ✓ tez və dəqiq təhlili aparmaq, idarə qərarlarını qəbul etmək və onları həyata keçirmək bacarığı

307. əsas vəsaitlərin istifadəsi aşağıdakılara aiddir :

- iqtisadi təhlil ehtiyatlarına
- iqtisadi təhlil amillərinə
- ✓ iqtisadi təhlil obyektlərinə
- iqtisadi təhlil üsullarına
- iqtisadi təhlil subyektlərinə

308. Qiymətin dəyişməsinə tələbin həssaslığı hansı əmsalla müəyyən olunur ?

- ✓ Tələbin qiymət elastikliyi əmsalı
- Qiymətlərin artırılması əmsalı
- Orta qiymət əmsalı
- Qiymətin aşağı düşmə əmsalı
- Tələbin qiymətlə müqayisə əmsalı

309. Məhsul istehsalı sahəsində müəssisə fəaliyyətini əlaqələndirilməsi nədən asılıdır .

- İstehsalın həcmindən
- Satışın həcmindən
- istehsalın materialla təminatından
- qiymətlərin dəyişdirilməsindən
- ✓ Bağlı olan müqavilələrdən

310. Marketing fəaliyyətində sifariş portfelinin formalaşmasının əsasını təşkil edir :

- Təkliflər
- Biznes planlar
- Qiymətlər
- ✓ Müqavilə və sifarişlər
- Xərclər və gəlirlər

311. Gəlirin dəyişməsi zamanı tələbin həssaslığını neçə müəyyən etmək olar :

- tələbin aşağı düşməsi əmsalı ilə
- məhsulun quruluşunun dəyişməsi ilə
- ✓ Gəlirin elastikliyi əmsalı ilə

- tələbin həssaslığı ilə
- qiymətin dəyişməsi ilə

312. Malların faydalılıq həddi nəyi formalaşdırır :

- Malların keyfiyyətini
- ✓ mallara olan tələb və tələbin həcmi
- istehsalın texniki səviyyəsini
- çeşidlərin sayı ilə növünü
- quruluşu və strukturunu

313. Tələbatı olmayan məhsulların mövcudluğu riski müəssisə üçün hansı vəziyyəti yarada bilər ?

- Müəssisənin biznes planını poza bilər
- ✓ Müəssisənin iqtisadi və maliyyə vəziyyətini dəyişdirə bilər.
- Yeni tərəfdaşların olmamasına bilər
- Kontrakt və müqavilələri poza bilər]
- Anbarda məhsul qalığını artırma bilər

314. İstehsal olunan məhsula qiymətin əsaslandırılması tələb edir :

- düzgün cavab yoxdur
- Məhsulun qiymətinin müəssisənin məsrəflərinə və qeyri istehsal xərclərinə uyğunluğunu
- Qiymətin mövsümü şərtlərə uyğun olaraq dəyişdirilməsini
- Qiymətin bazar tələblərinə uyğun müəyyən olunmasını
- ✓ Qiymətin məsrəflərin səviyyəsinə uyğun olmasını, rəqiblərin qiymətlərinin dəyişməsinə, özünün və rəqiblərin qiymətdoyma siyasəti arasında fərqləri, dövlətin qiymətdoyma siyasətinin təsirini

315. Müəssisənin rəqabət qabiliyyəti dedikdə başa düşülür:

- satışın həcmi dinamikada artması;
- satışdan mənfəətin dinamikada artması;
- təşkilatın bazar payının artması;
- ✓ satışın və mənfəətin əldə edilmiş həcmi, bazar payını saxlamaqla və artırmaqla onun bazar rəqabəti şərtlərinin dəyişməsinə uyğun reaksiya verməsi qabiliyyəti ;
- satışın həcmi sabit saxlanması

316. Marketing təhlil hansı məqsədlə tətbiq edilir:

- Maliyyə vəziyyətini qiymətləndirmək üçün;
- müqavilə öhdəliklərinin icrasını qiymətləndirmək üçün;
- istehsal resurslarından istifadə səviyyəsini qiymətləndirmək üçün.
- istehsalın texniki istiqamətini öyrənmək üçün;
- ✓ daxili və xarici bazarın öyrənilməsi üçün;

317. İstehlak qiyməti nəyi səciyyələndirir:

- məhsula xidmət üzrə xərcləri;
- məhsulun yerləşdirilməsi, quraşdırılması, işləmə vəziyyətinə gətirilməsi xərcləri.
- ✓ məhsulun bütün xidməti dövrü ərzində alıcının onun əldə etməsinə və istehlakına çəkdiyi tam xərcləri;
- məhsulun əldə olunmasına çəkilən xərcləri;
- məhsulun istismarı (istehlakı) üzrə xərcləri;

318. Müəssisənin rəqabət qabiliyyəti nəyi səciyyələndirir?

- ✓ mənfəət və bazar payını saxlamaqla rəqabət şərtlərinin dəyişməsinə uyğun reaksiya vermə qabiliyyətini;
- təşkilatın bazar payının artmasını;
- satışın həcmi və mənfəətin sabit saxlanmasını.
- satışdan mənfəətin və bazar payının dinamikada artmasını;
- satışın həcmi dinamikada artmasını;

319. Məhsulun rəqabət qabiliyyətinin təhlili əsaslanır:

- satış bazarının və müəssisənin fəaliyyətinin tədqiq edilməsinə;
- xərclərin və alınmış nəticələrin nisbətinin tədqiq edilməsi;
- ✓ alıcıların tələbatının və bazarın tələbinin tədqiq edilməsinə ;
- istehsal xərclərinin və bazarın konyukturasının tədqiq edilməsinə;
- satışın həcmi, maya dəyəri və mənfəət arasında qarşılıqlı əlaqənin tədqiq edilməsi.

320. Bazarın tutumunun təhlili nəzərdə tutur:

- ümumi satışın həcmində ayrı-ayrı növ malların payının müəyyən edilməsi;
- mümkün satışın ümumi həcmində mümkün malın strukturunun hesablanması;
- ✓ həmin malın istehsalı, idxalı və ixracı haqqında məlumatlar əsasında istehlak balansının tərtib edilməsi.
- gözlənilən satışın vaxt sırası modelinin tərtibi;
- buraxılmış məhsulun ümumi həcmində daxili mal dövriyyəsinin qiymətləndirilməsi;

321. Marketing təhlili hansı məqsədlə tətbiq edilir:

- istehsalın texniki istiqamətini öyrənmək üçün;
- istehsal resurslarından istifadə səviyyəsini qiymətləndirmək üçün.
- müqavilə öhdəliklərinin icrasını qiymətləndirmək üçün;
- maliyyə vəziyyətini qiymətləndirmək üçün;
- ✓ daxili və xarici bazarın öyrənilməsi üçün;

322. İdarəetmənin effektivliyini səviyyələndirən göstəricilərə aiddir :

- İşçilərin tərkibində ixtisas səviyyəsinin xüsusi çəkisi
- Köməkçi istehsalda çalışanların ümumi sayı, onların xüsusi çəkisi
- İşçilərin yaşına görə qruplaşması təqaüd yaşlı işçilərin xüsusi çəkisi
- ✓ fəaliyyətin nəticəsini xarakterizə edən göstəricilər
- İşçilərin ümumi siyahı sayı əsas istehsalda çalışan işçilərin sayı , xüsusi çəkisi

323. Hansı göstəricilər istehsalın həcmi əks etdirir?

- ✓ ümumi və əmtəəlik məhsulun həcmi;
- ayrı-ayrı sexlərin istehsal etdikləri məhsulların miqdarı;
- istehsalata verilən xammal, enerji, yanacaq, əmək ödənişi və amortizasiya ayırmaları
- əmtəəlik və satılan məhsulun həcmi;
- ümumi məhsul, bitməmiş istehsal və istehsalın zay məhsulları;

324. Satışın həcmi, maya dəyəri və mənfəət göstəriciləri arasında qarşılıqlı əlaqə təhlilin hansı növünə aiddir.

- perspektiv təhlil
- operativ təhlil
- diaqnostik təhlil
- ✓ marjinal təhlil
- staxostik təhlil

325. İstehsalın ahəngdarlığı necə hesablanır?

- ✓ biznes plan səviyyəsində faktiki məhsul buraxılışının onun biznes plan həcminə nisbəti kimi;
- məhsul buraxılışının plan və faktiki həcmi arasında fərq kimi;
- plan üzrə məhsul buraxılışının onun faktiki həcminə nisbəti kimi;
- məhsul buraxılışının faktiki və plan həcmi arasında fərq kimi.
- faktiki məhsul buraxılışının onun plan həcminə nisbəti kimi;

326. İstehsal resurslarından istifadə səviyyəsinin amillə təhlili hansı göstəricilər vasitəsilə həyata keçirilir.

- İstehsalın həcmi dəyişməsi, artması, azalması

- ✓ Fondverimi, materialverimi, əmək haqqı verimi, dövrüyyə vəsaitinin dövr sürətinin dinamikası
- material məsrəflərinin 1 manatına düşən məsrəflər
- əsas fondların texniki vəziyyətini əks etdirən göstəricilər
- müstəqim və qeyri-müstəqim məsrəflər

327. Müəssisənin biznes planı hansı göstəricilər əsasında tərtib olunur

- İstehsal resurslarını əks etdirən göstəricilər
- mənfəətin formalaşmasını əks etdirən göstəricilər
- Keçən ilin maya dəyərini əks etdirən göstəricilər
- Keçən ilin plan göstəriciləri
- ✓ Keçən ilin uçot və hesabat göstəriciləri

328. İstehsalın təşkili səviyyəsinin əsas göstəricilərə aiddir :

- İşəgirmə və işdənçıxma əmsalları
- İş yerinin avtomatlaşması kompyuterləşməsi, istehsalın genişləndirilməsi
- ✓ Fasiləsizlik, axınlıq, istehsal tsiklinin uzunluğu, istehsalın ahəngdarlığı
- Mexanikləşmə və avtomatlaşma, yeni texnikanın tətbiqi
- Əməyin təşkili səviyyəsi, işçi axını göstəriciləri

329. Məhsulun keyfiyyəti hansı göstəricilərə təsir göstərir?

- məhsul satışından pul gəliri, heyətin sayı, avadanlıqların gücü.
- məhsul buraxılışı, əmək məhsuldarlığı, fondverimi;
- aktivlərin dövrünü, məhsul buraxılışı, məhsul satışından pul gəliri, məhsulların rentabelliği;
- aktivlərin rentabelliği, likvidlik, ödəmə qabiliyyəti;
- ✓ məhsul buraxılışı, məhsul satışından pul gəliri, mənfəət və rentabellik;

330. Məhsul buraxılışı, məsrəflər və mənfəətin qiymətləndirilməsi üçün təhlilin hansı növündən istifadə olunur?

- ekspres-təhlil
- proqnoz təhlil;
- qabaqcadan təhlil;
- operativ təhlil;
- ✓ marjinal təhlil;

331. əmtəə balansına daxildir:

- ilin əvvəlinə anbarlarda hazır məhsul qalığı, ümumi məhsul, müxtəlif daxilolmalar, satış, ilin sonuna hazır məhsul qalığı;
- ilin əvvəlinə anbarlarda hazır məhsul qalıqları, müxtəlif daxilolmalar, ilin sonuna hazır məhsul qalıqları.
- ilin əvvəlinə və sonuna anbarlarda hazır məhsul qalığı, əmtəəlik məhsul, müxtəlif daxilolmalar, satış;
- ✓ ilin əvvəlinə və sonuna anbarlarda hazır məhsul qalıqları, istehsaldan hazır məhsulun daxil olması, satış;
- satışdan sonra hazır məhsul qalıqları, müxtəlif daxilolmalar, ilin sonuna hazır məhsul qalıqları;

332. İstehsalın həcmiminin amilli təhlilində hansı üsuldən istifadə olunur?

- korrelyasiya;
- balans əlaqələndirmə;
- ✓ zəncirvari yerdəyişmə və fərq üsulu;
- qrafik;
- müqayisə;

333. Tələbat və təklif konyukturası, vergi mühiti aşağıdakılara aiddir :

- müəssisənin fəaliyyət göstəricilərinə təsir edən ikinci dərəcəli amillərə
- müəssisənin fəaliyyət göstəricilərinə təsir edən mənfə amillərə
- ✓ müəssisənin fəaliyyət göstəricilərinə təsir edən xarici amillərə
- müəssisənin fəaliyyət göstəricilərinə təsir edən daxili amillərə
- müəssisənin fəaliyyət göstəricilərinə təsir edən əsas amillərə

334. Çeşidlər üzrə planın dəyişməsi ən çox nəyə səbəb ola bilər ?

- √ İstehsal xərcləri və mənfəətin dəyişməsinə
- Məhsulun həcmnin dəyişməsinə
- Məhsula sərf olunan enerjinin dəyişməsinə
- Fondların səmərəlilik göstəricilərinə
- Qeyri istehsal xərclərinin dəyişməsinə

335. Məhsulun keyfiyyətinə qiymət vermək üçün hansı üsullardan istifadə olunur ?

- √ Balla qiymətləndirmə
- İstehlakçıların sorğusu
- Statistik uçot məlumatları
- Aylıq arayışlar
- Hesabat məlumatlarının müqayisəsi

336. Natural ifadədə məhsul satışının zərərsizlik nöqtəsinin dəyişilməsinə təsir edən amillər:

- Məhsul satışının həcmi, miqdarı
- Satışın həyata keçirilməsi üçün qeyri-istehsal xərcləri və tariflər
- √ Reallaşdırılan məhsulun qiyməti, dəyişən məsrəflərin səviyyəsi və şərti-sabit xərclər;
- Məhsul vahidində düşən qiymətlərin dəyişməsi
- Satışa çıxarılan məhsulun keyfiyyəti, növləri və sertifikatları

337. Məhsul istehsalı təhlilinin əsas informasiya mənbələri hansılardır?

- statistik məcmuələr;
- müəssisənin tabe olduğu nazirlik və ya şirkətin verdiyi sərəncam və göstərişlər;
- müəssisənin struktur bölmələrinin təchizatı üzrə materiallar
- dövrü nəşriyyat;
- √ məhsul istehsalı üzrə biznes-plan, mühasibat uçotu və hesabatı;

338. Məhsul növləri üzrə rəqabət qabiliyyəti göstəricisi necə hesablanır?

- √ məhsulun istismarından məcmu faydalı səmərənin onun əldə olunmasına çəkilən xərclərə nisbəti;
- orta bazar qiymətinin məhsulun planlaşdırılan qiymətinə nisbəti ;
- xalis mənfəətin xalis dövriyyə kapitalına nisbəti.
- məhsulun əldə olunmasına çəkilən məcmu xərclərin həmin məhsulun istismarından əldə edilənməcmu faydalı səmərəsinə nisbəti;
- məhsulun planlaşdırılan qiymətinin onun orta bazar qiymətinə nisbəti;

339. Müqavilə öhdəliklərinin pozulması müəssisədə hansı göstəriciyə birbaşa təsir edir.

- √ Mənfəət planının yerinə yetirilməsi
- Rentabellik göstəricilərinə
- İstehsalat planının yerinə yetirilməsi
- Maya dəyərinin dəyişməsi
- Satış planının yerinə yetirilməsi

340. Müqavilə öhdəliklərinin yerinə yetirilməsinin təhlili hansı göstəricilər əsasında aparılır.

- Ayrı-ayrı istehlakçıların gəliri
- Hər iki müəssisənin satış planı
- Hər iki müəssisənin istehsal planı
- Ayrı-ayrı istehlakçıların istehsal resurslarına əsasən
- √ Ayrı-ayrı məhsul növləri və göndərilmə müddətləri

341. Reallaşdırılan məhsul növlərinin satış qiymətinin dəyişməsinə təsir edir :

- Qeyri-istehsal xərclərinin dəyişməsi

- Materialların qiymətinin dəyişməsi
- Daşıma xərclərinin dəyişməsi
- ✓ Məhsulun strukturunda əmələ gələn dəyişikliklər
- Yanacaq və enerji xərclərinin dəyişməsi

342. Müəssisənin zərərsizlik zonası neçə qiymətləndirilir ?

- Dəyişən xərclərin miqdarının artması
- Maksimum mənfəəti təmin edən istehsalın həcmi artırsa
- Məhsul istehsalı və satışın həcmi son dərəcə artırsa
- ✓ Gəlirlərin son həddi ilə məsrəflərin son həddi arasındakı nisbət kimi
- Satışın həcmi və miqdarı artması kimi

343. Natural ifadədə məhsul satışının zərərsizlik nöqtəsinin dəyişməsinə təsir edən amillər:

- Məhsul satışının həcmi, miqdarı
- Satışın həyata keçirilməsi üçün qeyri-istehsal xərcləri və tariflər
- ✓ Reallaşdırılan məhsulun qiyməti, dəyişən məsrəflərin səviyyəsi və daimi məsrəflər
- Məhsul vahidinə düşən qiymətlərin dəyişməsi
- Satışa çıxarılan məhsulun keyfiyyəti, növləri və sertifikatları

344. İşgüzar fəallıq hansı göstəricilər hesabına müəyyən edilir ?

- İşçilərin sayının artması və iş gününün uzunluğu
- biznes planın əsas göstəriciləri
- əmək məhsuldarlığının artması
- fondla silahlanma və istehsalın mexanikləşmə səviyyəsinin artması göstəricisi
- ✓ məhsul istehsalı və satışı, məsrəf və mənfəətin nisbəti göstəricisi

345. Satışın həcmi istehsalın həcmindən artıq ola bilərmi ?

- Ola bilər
- Olmalıdır
- Müəyyən şərtlər daxilində mümkündür.
- Mütləqdir
- ✓ Ola bilməz

346. Satışın artırılması ehtiyatları hansılardır ?

- Satış planının artırılması
- ✓ İstehsal və bazarla əlaqədar amillər
- Mənfəətin artırılması
- Qiymətin aşağı salınması
- Daşıma xərclərinin azaldılması

347. Məhsul istehsalının artırılması amilləri hansılardır ?

- İşçilərin sayının artması amili
- Həcmə dəyişməsi amili
- ✓ əmək, əmək vəsaiti və əmək əşyası amilləri
- Fondverimi və fondtutumu amili
- Fondla silahlanma amili

348. Müəssisənin iqtisadi mənfəəti sıfıra bərabər olarsa

- Müəssisə mənfəət əldə etməz
- Müəssisə istehsal etmir
- Müəssisəyə gəlir daxil olmur
- Satış planı yerinə yetirilmir
- ✓ Müəssisə nə mənfəət, nə də zərər əldə etmir

349. Satışdan daxil olan pul gəlirinin təyin edilməsinin təhlili aparılır :

- Daxil olan pulun miqdarına görə
- Satışın həcminə görə]
- Məhsulun rentabelliyyəsinə görə
- Məhsulun maya dəyərinə görə
- ✓ Göndərilən məhsula və onun dəyərinin ödənilməsinə görə

350. Məhsulun keyfiyyətinin məhsul istehsalının həcminə təsiri :

- İstehsalın həcminin keyfiyyətli məhsula nisbəti kimi təyin edilir
- Əla növ , I növ, II növ və bütün növ məhsulların cəminin ümumi məhsul həcminə nisbəti kimi
- Keyfiyyətli məhsulun artan qiymətlə ümumi məhsula nisbəti kimi
- ✓ Keyfiyyəti dəyişənədək və dəyişildəndən sonra qiymətlərin fərqlənməsinin istehsal olunan məhsulun miqdarına vurmaqla təyin edilir.
- Keyfiyyətli məhsulun istehsalın həcminə nisbəti kimi təyin edilir

351. Qeyri istehsal xərcləri hansı göstəriciyə bilavasitə təsir edir ?

- İstehsalın həcminə
- ✓ mənfəətin həcminə
- material tutumunun dəyişməsinə
- əmək göstəricilərinə
- Satışın həcminə

352. Çeşid üzrə məhsul istehsalına hansı amillər təsir göstərir?

- əsas istehsalat fəhlələrinin digər işlərə cəlb edilməsi;
- ✓ istehsal resurslarının keyfiyyəti və onlardan istifadə səviyyəsi;
- malalanlarla bağlanmış müqavilələrə əməl olunmaması.
- əsas istehsal avadanlıqlarının boşdayanmaları;
- xammal-materialların ahəngdar daxil olmaması;

353. Satışın həcminə təsir edən I dərəcəli amillərə daxildir:

- məhsul göndərişi, ilin əvvəlinə və sonuna anbarlarda məhsul qalıqları, əmtəəlik məhsul istehsalı, ilin əvvəlinə və sonuna yüklənmiş mal qalıqları;
- anbarlarda hazır məhsul qalıqları, ümumi məhsul, ilin əvvəlinə və sonuna yüklənmiş mal qalıqları;
- ✓ məhsul göndərişi, ilin əvvəlinə və sonuna anbarda hazır məhsul qalıqları, müxtəlif daxilolmalar;
- məhsul göndərişi, ilin əvvəlinə və sonuna anbarda hazır məhsul qalıqları,
- ilin əvvəlinə anbarda məhsul qalığı, ilin əvvəlinə və sonuna yüklənmiş mallar;

354. Zay məhsulun aşağıdakı növləri fərqləndirilir

- satılmayan, kifayətedici, daxili və xarici;
- ✓ düzəldilə bilən, bixətləndirilə bilməyən;
- mümkün istifadə qiyməti üzrə düzəldilə bilən;
- daxili və xarici
- istehsal, qeyri-istehsal, daxili və xarici;

355. Məhsul buraxılışı həcminə təsir edən ümumi istehsal xarakterli amillərə aiddir:

- pul vəsaitləri, texniki silahlanma, fəhlələrin ixtisas səviyyəsi;
- ✓ əmək vasitələri, əmək əşyaları, əmək resursları;
- istehsalın idarə olunması səviyyəsi, texnologiyanın proqressivliyini;
- istehsalın elmi-texniki səviyyəsi, fondla silahlanma
- əməyin təşkili, məhsulun keyfiyyəti və qiyməti;

356. Hansı amillər istehsalın həcminə təsir göstərir?

- məhsul çeşidinin dəyişməsi, məhsulun keyfiyyətin dəyişməsi, məhsula tələbin dəyişməsi;
- √ hesabat dövrünün əvvəlinə və sonuna anbarda hazır məhsul qalıqlarının dəyişməsi;
- əmək məhsuldarlığının dəyişməsi, fəhlələrin sayının dəyişməsi fəhlələrin sayının dəyişməsi, məhsulun əməktutumun dəyişməsi;
- ayrı-ayrı məhsula tələbin dəyişməsi, bazarın konyunkturasının dəyişməsi, iqtisadi və siyasi şəraitin dəyişməsi
- məhsulun materialtutumunun dəyişməsi, məhsulun maya dəyərinin dəyişməsi, material xərclərin dəyişməsi;

357. Hansı göstərici istehsalın həcmi əks etdirir?

- ayrı-ayrı sexlərin istehsal etdikləri məhsulların miqdarı;
- ümumi məhsul, bitməmiş istehsal və istehsalın zay məhsulları;
- əmtəlik və satılan məhsulun həcmi;
- istehsalata verilən xammal, enerji, yanacaq, əmək ödənişi və amortizasiya ayırmaları
- √ ümumi və əmtəlik məhsulun həcmi;

358. Müəssisə vəsaitlərinin dövriyyəsinin son mərhələsi:

- məhsulun sortlaşdırılması;
- məhsulun yüklənməsi;
- √ məhsul satışı;
- məhsulun sertifikatlaşdırılması.
- məhsul buraxılışı

359. Keyfiyyətsiz məhsullara görə cərimələr, zay məhsulun həcmi xüsusi çəkisi hansı göstəricilərə aiddir?

- √ keyfiyyətin dolayı göstəricilərinə;
- keyfiyyətin axın göstəricilərinə;
- keyfiyyətin ümumi göstəricilərinə;
- keyfiyyətin fərdi göstəricilərinə
- keyfiyyətin birbaşa göstəricilərinə;

360. əmtəlik məhsul buraxılışı strukturuna hansı amillər təsir göstərir?

- məhsulların orta satış qiymətlərinin dəyişməsi;
- brakdan olan zay məhsulun həcmi xüsusi çəkisi;
- ayrı-ayrı məhsul çeşidlərinin qiymətləri, materialtutumu, əməktutumu və fondtutumu;
- √ çeşidlər üzrə istehsal planının icra səviyyəsinin dəyişməsi;
- işçilərin və fəhlələrin əmək haqlarının vaxtında verilməməsi;
- rentabellik səviyyəsi yüksək olan məhsulların xüsusi çəkisinin dəyişməsi;

361. Məhsul istehsalının həcminə təsir edən əsas amillər hansılardır?

- istehsal prosesinin təşkilinin vəziyyəti;
- istehsal texnologiyalarının təkmil olması;
- √ istehsal resurslarının mövcudluğu və onlardan istifadə səviyyəsi;
- məhsul satışı üzrə müqavilə öhdəliklərinin pozulması
- maliyyə resursları ilə təmin olunma;

362. Məhsul buraxılışı ahəngdarlığına hansı amillər təsir edir?

- məhsul buraxılışı və satışı arasında olan nisbətə pozulması;
- işçilərin və fəhlələrin əmək haqlarının vaxtında verilməməsi;
- məhsul satışından pul vəsaitlərinin vaxtında daxil olmaması;
- malalan və malsatanlarla müqavilə öhdəliklərinin pozulması;
- √ ehtiyatların vaxtında daxil olmaması və boşdayanmalar səbəbindən iş qrafikinə pozulması;

363. Məhsulun keyfiyyətinə hansı amillər təsir göstərir?

- texnoloji kadrların, ustaların, fəhlələrin iş davamiyyəti;
- √ istehsal resurslarının keyfiyyəti və onlardan istifadə səviyyəsi;
- zay məhsulların xüsusi çəkisinin artıb-azalması;

- əmtəəlik məhsulun strukturunun dəyişməsi
- yüksək biliyə və peşə hazırlığına malik olan idarəetmə kadrlarının mövcudluğu;

364. Variasiya əmsalı necə hesablanır?

- faktiki (plandan yuxarı olmamaqla) və plan üzrə məhsul buraxılışının nisbəti kimi;
- plan və faktiki məhsul buraxılışlarının fərqinin plan üzrə məhsul buraxılışına nisbəti kimi;
- orta günlük məhsul buraxılışının plandan orta kvadratik kənarlaşmaya nisbəti kimi;
- orta günlük məhsul buraxılışının orta aylıq məhsul buraxılışına nisbəti kimi.
- ✓ gün ərzində plandan ortakvadrat kənarlaşmanın plan üzrə orta günlük məhsul buraxılışına nisbəti kimi;

365. Məhsulların xüsusi çəkisi artdıqda dəyər ifadəsində məhsul buraxılışı həcmi:

- məhsulun material tutumu azalır;
- dəyişmir;
- azalır;
- ✓ artır;
- satışdan mənfəət azalır.

366. Məhsul satışı həcminə nə daxildir:

- bitməmiş istehsal daxil olmaqla istehsal olunmuş məhsulların, görülmüş işlərin və göstərilmiş xidmətlərin dəyəri;
- ✓ yüklənmiş və alıcılar tərəfindən haqqı ödənilmiş məhsulların dəyəri;
- təsərrüfatdaxili dövriyyəyə daxil olmaqla bitməmiş istehsalın dəyəri;
- ilin əvvəlinə mal qalıqları daxil olmaqla istehsal olunmuş məhsulların, görülmüş işlərin və göstərilmiş xidmətlərin dəyəri.
- bitməmiş istehsal istisna olmaqla istehsal olunmuş məhsulların, görülmüş işlərin və göstərilmiş xidmətlərin dəyəri;

367. Hansı amillər istehsalın həcmində dəyişməsinə təsir göstərir?

- ✓ məhsulun strukturu, keyfiyyəti, zay məhsul, qiymət, ahəngdarlıq;
- çeşid, tələb, variasiya, qeyri ahəngdarlıq, keyfiyyət, variasiya;
- satış dövrünün əvvəlinə və sonuna anbarda mal qalıqları;
- tələb, maya dəyəri, ilin əvvəlinə və sonuna yüklənmiş mal qalıqları.
- tələb, təklif, maya dəyəri, keyfiyyət, zay məhsul, struktur, qeyri ahəngdarlıq;

368. Hansı göstərici əmtəəlik məhsulu ümumi məhsuldan fərqləndirir?

- ✓ bitməmiş istehsal qalıqları;
- gələcək dövrlərin xərcləri;
- debitor borcları;
- dövrün əvvəlinə mal qalıqları.
- satılmamış hazır məhsul qalıqları;

369. Hansı göstəricinin dəyişməsi satılmış məhsulu əmtəəlik məhsuldan fərqləndirir:

- bitməmiş istehsal qalıqlarının dəyişməsi;
- cari xərclərin dəyərinin dəyişməsi.
- gələcək dövrlərin xərclərinin dəyişməsi;
- gələcək dövrlərin xərclərinin dəyişməsi;
- ✓ satılmamış hazır məhsul qalıqlarının dəyişməsi;

370. İstehsalın təşkili özündə hansı prosesləri birləşdirir :

- İxtisaslaşma , optimallaşma
- Kompleksləşmə, modernləşmə, planlaşma
- Avtomatlaşdırma
- Mexanikləşdirmə, elektriklişmə
- ✓ Təmərəkuzləşmə , kooperativləşmə, kombinələşmə və ixtisaslaşma

371. əməyin təşkilinin inkişaf səviyyəsini səciyyələndirən əsas göstəricilər :

- Hasilat normalalarının orta səviyyəsi, fəhlələrin ümumi siyahı sayı
- Boş dayanma vaxtlarının ləğvi, orta hasilat norması
- İş günlərinin sayı , əmək məhsuldarlığı
- İş vaxtının uzunluğu , iş günlərinin sayı
- √ Əmək bölgüsü əmsalı, iş yerlərinin təşkili, əməyin normalaşdırılması

372. İstehsalın texnoloji səviyyəsini əks etdirən əsas göstəricilərdən biri :

- İstehsalın effektivliyinin yüksəldilməsi
- Texnoloji proseslərin təzələnməsi
- √ Texnoloji əmək tutumunda maşın vaxtının xüsusi çəkisi
- Texnoloji proseslərin elektriklişməsi
- Məmulatların standart texnoloji proseslərlə əhatə olunması

373. əmək üsullarının səmərəliliyi əmsalı hansı məlumatlar əsasında müəyyən olunur.

- əmək bölgüsü əmsalı , fəhlələrin sayı , iş günü
- əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması səviyyəsi, əmək bölgüsü normaları
- Əmək məhsuldarlığı əmsalı, iş gününün uzunluğu, iş vaxtı norması
- Əmək tutumu , hasilat formaları, avtomatlaşma və mexanikləşmə səviyyəsi
- √ hasilat normalarını yerinə yetirən fəhlələrin sayı, hasilat normalarının yerinə yetirilməsinin orta səviyyəsi

374. İstehsalın elmi-texniki səviyyəsini əks etdirən göstəricilər

- Fondverimi, fondtutumu
- Fondların texniki vəziyyəti , köhnəlməsi və istehsaldan çıxması
- Fondların təzələnməsi, istehsala yararlığı və təmiri
- Uzunmüddətli istifadədə olan fondlar, texniki vəsaitlərin artması
- √ Fondlasilahlanma, enerji ilə silahlanma , elektron silahlanma

375. Satıxdan mənfəət hansı göstərici ilə tərs mütənasibdir?

- buraxılmış məhsulların miqdarı ilə;
- məhsulun qiyməti ilə;
- √ məhsulun maya dəyəri ilə;
- məhsulun keyfiyyəti ilə.
- satılmış məhsulun həcmi ilə;

376. Satılmış məhsulun həcmi artırmaq üçün ilin sonuna hazır məhsul qalıqları:

- azaldılır;
- dəyişdirilmir;
- ümumi məhsulun həcmindən asılıdır;
- ümumitəsərrüfat xərclərinin həcmindən asılıdır.
- √ artırılır;

377. Məhsul istehsalı təhlilinin nəticələri hansı formada reallaşdırılır?

- təhlilçinin yazılı təqdimatı əsasında ;
- √ istehsalat müşavirələrinin qərarları və müəssisə rəhbərinin sərəncamı əsasında;
- mərkəzi mühasibatlığın təqdimatı əsasında;
- idarəetmə orqanların göstərişləri əsasında
- təhlil aparən şəxsin şəxsi fikirləri əsasında ;

378. İstehsalın həcmi amilli təhlilində hansı üsuldən istifadə olunur?

- müqayisə;
- balans əlaqələndirmə;
- korrelyasiya;

- qrafik;
- √ zəncirvari yerdəyişmə;

379. Çeşid üzrə məhsul istehsalına hansı amillər təsir göstərir?

- əsas istehsal avadanlıqlarının boşdayanmaları;
- xammal-materialların ahəngdar daxil olmaması;
- √ istehsal resurslarının keyfiyyəti və onlardan istifadə səviyyəsi;
- malalanlarla bağlanmış müqavilələrə əməl olunmaması.
- əsas istehsalat fəhlələrinin digər işlərə cəlb edilməsi;

380. Satışın həcminə təsir edən I dərəcəli amillərə daxildir:

- məhsul göndərişi, ilin əvvəlinə və sonuna anbarlarda məhsul qalıqları, əmtəlik məhsul istehsalı, ilin əvvəlinə və sonuna yüklənmiş mal qalıqları;
- anbarlarda hazır məhsul qalıqları, ümumi məhsul, ilin əvvəlinə və sonuna yüklənmiş mal qalıqları;
- √ məhsul göndərişi, ilin əvvəlinə və sonuna anbarda hazır məhsul qalıqları, müxtəlif daxilolmalar;
- məhsul göndərişi, ilin əvvəlinə və sonuna anbarda hazır məhsul qalıqları, müxtəlif daxilolmalar.
- ilin əvvəlinə anbarda məhsul qalığı, ilin əvvəlinə və sonuna yüklənmiş mallar;

381. Zay məhsulun aşağıdakı növləri fərqləndirilir:

- satılmayan, kifayətedici, daxili və xarici;
- √ düzəldilə bilən, bizəldilə bilməyən;
- mümkün istifadə qiyməti üzrə düzəldilə bilən;
- daxili və xarici
- istehsal, qeyri-istehsal, daxili və xarici;

382. Məhsul buraxılışı həcminə təsir edən ümumistehsal xarakterli amillərə aiddir:

- pul vəsaitləri, texniki silahlanma, fəhlələrin ixtisas səviyyəsi;
- √ əmək vasitələri, əmək əşyaları, əmək resursları;
- istehsalın idarə olunması səviyyəsi, texnologiyanın proqressivliyini;
- istehsalın elmi-texniki səviyyəsi, fondla silahlanma
- əməyin təşkili, məhsulun keyfiyyəti və qiyməti;

383. Hansı amillər məhsul satışı həcminə təsir göstərir?

- məhsul çeşidinin dəyişməsi, məhsulun keyfiyyətin dəyişməsi, məhsula tələbin dəyişməsi;
- √ hesabat dövrünün əvvəlinə və sonuna anbarda hazır məhsul qalıqlarının dəyişməsi;
- əmək məhsuldarlığının dəyişməsi, fəhlələrin sayının dəyişməsi fəhlələrin sayının dəyişməsi, məhsulun əməktutumun dəyişməsi;
- ayrı-ayrı məhsula tələbin dəyişməsi, bazarın konyunkturasının dəyişməsi, iqtisadi və siyasi şəraitin dəyişməsi
- məhsulun materialtutumunun dəyişməsi, məhsulun maya dəyərinin dəyişməsi, material xərclərin dəyişməsi;

384. Məhsul istehsalı təhlilinin əsas informasiya mənbələri hansılardır?

- statistik məcmuələr;
- müəssisənin tabe olduğu nazirlik və ya şirkətin verdiyi sərəncam və göstərişlər;
- müəssisənin struktur bölmələrinin təchizatı üzrə materiallar
- dövrü nəşriyyat;
- √ məhsul istehsalı üzrə biznes-plan, mühasibat uçotu və hesabatı;

385. Hansı göstəricilər məhsulun keyfiyyətini səciyyələndirir?

- √ ümumi məhsulun həcmində yeni məhsulun, inkişaf etmiş ölkələrə ixrac olunan, sertifikatlı məhsulların xüsusi çəkisi;
- keyfiyyətsiz məhsullara görə cərimə, zay məhsulların həcmi və xüsusi çəkisi, zaydan itgi.
- etibarlılıq, zaydan itgi, inkişaf etmiş ölkələrə ixrac olunan məhsulların xüsusi çəkisi;
- estetiklik, yararlılıq, keyfiyyətsiz məhsullara görə cərimə.
- yararlılıq, etibarlılıq, uzunömürlük, məmulatını texnoloji estetikliyi;

386. Müəssisə vəsaitlərinin dövryyəsinin son mərhələsi:

- məhsulun sortlaşdırılması;
- məhsulun yüklənməsi;
- ✓ məhsul satışı;
- məhsulun sertifikatı.
- məhsul buraxılışı;

387. Keyfiyyətsiz məhsullara görə cərimələr, zay məhsulun həcmində xüsusi çəkisi hansı göstəricilərə aiddir?

- ✓ keyfiyyətin dolayı göstəricilərinə;
- keyfiyyətin axın göstəricilərinə;
- keyfiyyətin ümumi göstəricilərinə;
- keyfiyyətin fərdi göstəricilərinə
- keyfiyyətin birbaşa göstəricilərinə;

388. Məhsul satışını səciyyələndirir:

- ✓ müqaviləyə uyğun miqdarda, müddətdə, çeşiddə yüklənmiş və alıcı tərəfindən ödənilmiş məhsulun dəyəri;
- öz tələbatı üçün malların və yarımfabrikatların dəyəri;
- təsərrüfatdaxili dövryyə də daxil olmaqla bütün məhsulların dəyəri;
- təsərrüfatdaxili dövryyə, məsul saxlanmada olan malların dəyəri;
- bitməmiş istehsal da daxil olmaqla istehsal olunmuş məhsulların dəyəri.

389. əmtəlik məhsul kimi qəbul edilir:

- bitməmiş istehsal istisna olmaqla istehsal olunmuş bütün məhsulun (işin xidmətin) dəyəri;
- yüklənmiş və ödənmə vaxtı çatmamış malların dəyəri.
- öz istehlakı üçün yarımfabrikatların və məsul saxlanmada olan mal qalıqlarının dəyəri;
- təsərrüfatdaxili dövryyə daxil olmaqla istehsal olunmuş bütün məhsulların dəyəri;
- ✓ bitməmiş istehsal və təsərrüfatdaxili dövryyə istisna olmaqla istehsal olunmuş bütün məhsulun dəyəri;

390. Ümumi məhsul dedikdə nə başa düşülür:

- yüklənmiş və bağlanmış müqaviləyə uyğun ödənilmiş məhsulların dəyəri;
- hesabat dövründə hazırlanmış, yüklənmiş və dəyər ödənilmiş yarımfabrikatların dəyəri.
- ✓ bitməmiş istehsal da daxil olmaqla istehsal olunmuş bütün məhsulların dəyəri;
- satılmış məhsulların, yüklənmiş və dövrün əvvəlinə və sonuna məhsul saxlanmada olan mal qalığının dəyəri;
- satış üçün hazır məmulatın, yarımfabrikatın və öz ehtiyacı üçün məhsul və yarımfabrikatların dəyəri;

391. Zay (brak) məhsulun həcmində dəyişməsi məhsul istehsalına necə təsir edir?

- ✓ zay məhsulun azalması istehsalın həcmində müsbət, artması isə mənfi təsir göstərir;
- zay məhsulun artması istehsal xərclərinin və məhsul istehsalının artmasına təsir göstərir;
- müsbət təsir göstərir;
- məhsul istehsalı həcmində təsir göstərmir;
- anbara daxil olan malın artmasına şərait yaradır;

392. Məhsul istehsalının həcmində bitməmiş istehsalın dəyişməsinin təsiri necə hesablanır?

- Bitməmiş istehsal qalığının artması debitor borclarının artmasına şərait yaradır;
- Bitməmiş istehsal qalığının dəyişməsi anbara mal daxil olmasına təsir göstərmir
- Bitməmiş istehsal ümumi məhsulun tərkibinə daxil olduqda məhsulun həcmində artırır və ya azaldır
- ✓ Bitməmiş istehsal qalığının artması istehsalın həcmində mənfi, azalması isə müsbət təsir göstərir
- Məhsul satışının həcmində müsbət təsir göstərir;

393. Bitməmiş istehsalın həcmində dəyişməsi məhsul istehsalına necə təsir edir?

- satışın həcmində müsbət təsir göstərir
- məhsul satışının həcmində mənfi təsir göstərir

- bitməmiş istehsal qalığının artması debitor borclarının artmasına şərait yaradır;
- √ bitməmiş istehsal qalığının artması istehsalın həcmində mənfi, azalması isə müsbət təsir göstərir
- bitməmiş istehsal qalığı ümumi məhsulun tərkibinə daxil edildikdə məhsulun həcmi artırır;

394. Material sərfi normasının dəyişməsinin məhsulun həcmində təsiri necə hesablanır?

- məhsul vahidində material sərfinin faktiki və plan həcmi arasındakı fərqin məhsul istehsalının plan həcmində nisbəti kimi;
- məhsul vahidində material sərfinin faktiki və plan həcmi arasındakı fərqin məhsul istehsalının faktiki həcmində nisbəti kimi;
- √ məhsul vahidində material sərfinin faktiki və plan həcmi arasındakı fərqin məhsul istehsalının faktiki həcmində hasili kimi;
- cəmi istehsalda sərf olunan materialın dəyərinin plan üzrə material sərfi normasına nisbəti kimi.
- məhsul vahidində material sərfinin faktiki və plan həcmi arasındakı fərqin məhsul istehsalının plan həcmində hasili kimi;

395. İstehsal avadanlıqlarının məhsuldarlığının məhsul istehsalı həcmində təsiri necə hesablanır?

- istehsal avadanlıqlarının faktiki məhsuldarlığı 100-ə vurularaq onun plan məhsuldarlığına bölünür
- avadanlıqların plan məhsuldarlığı faktiki məhsuldarlığa bölünür;
- √ avadanlıqların faktiki və plan məhsuldarlığı arasındakı fərq avadanlıqların faktiki sayına vurulur;
- avadanlıqların faktiki məhsuldarlığı plan məhsuldarlığına bölünür;
- avadanlıqların plan məhsuldarlığı 100-ə vurularaq onun faktiki məhsuldarlığına bölünür;

396. İstehsal avadanlıqlarının sayının dəyişməsinin məhsul istehsalına təsiri necə hesablanır?

- istehsal avadanlıqlarının faktiki sayı 100-ə vurularaq plan sayına bölünür;
- istehsal avadanlıqlarının plan üzrə sayı 100-ə vurularaq onların faktiki sayına bölünür;
- istehsal avadanlıqlarının plan məhsuldarlığı ilə faktiki məhsuldarlığı arasındakı fərq 100-ə vurularaq plan məhsuldarlığına bölünür.
- istehsal avadanlıqlarının faktiki və plan sayı arasındakı fərq avadanlığın faktiki məhsuldarlığına vurulur;
- √ istehsal avadanlıqlarının faktiki və plan sayı arasındakı fərq avadanlığın plan məhsuldarlığına vurulur;

397. Fondveriminin dəyişməsinin məhsul istehsalına təsiri necə hesablanır?

- fondveriminin faktiki və plan həcmi arasındakı fərq əsas fondların ilin əvvəlinə olan dəyərində vurulur;
- fondveriminin plan həcmi 100-ə vurularaq faktiki fondveriminə bölünür
- fondveriminin faktiki həcmi ilə plan həcmi arasındakı fərq 100-ə vurulur;
- faktiki fondveriminin plan üzrə fondveriminə nisbəti 100-ə vurulur;
- √ fondveriminin faktiki və plan həcmi arasındakı fərq əsas fondların ilin sonuna olan dəyərində vurulur

398. Məhsul istehsalının həcmində əsas istehsal fondları ilə təmin olunmanın təsiri necə hesablanır?

- √ əsas istehsal fondlarının ilin əvvəlinə və sonuna olan dəyəri arasındakı fərq plan üzrə fondveriminə vurulur;
- əsas fondların orta illik dəyəri faktiki fondveriminə vurulur;
- əsas fondların faktiki dəyəri onun plan dəyərində bölünərək 100-ə vurulur;
- əsas istehsal fondlarının ilin əvvəlinə və sonuna olan dəyəri arasındakı fərq 100-ə vurulur
- əsas istehsal fondlarının ilin əvvəlinə və sonuna olan dəyəri arasındakı fərq faktiki fondveriminə vurulur;

399. Müəssisədə satışdan pul gəlirin artımı 106.18 faiz, işçilərin orta siyahı sayının artımı tempi 104,18 % olmuşdur. İşləyənlərin sayının dəyişməsi hesabına məhsul istehsalı necə dəyişmişdir?

- azalmışdır;
- artma gözlənilmir;
- azalma gözlənilmir.
- dəyişməz qalmışdır;
- √ artmışdır;

400. Müəssisədə fəhlələrin orta siyahı sayı 30 nəfərdən 33 nəfərədək, məhsul buraxılışının həcmi isə 4500 min manatdan 5800 min manatadək artmışdır. Bu halda fəhlələrin sayının artması hesabına məhsul buraxılışı həcmi nə qədər artmışdır?

- √ 450 min manat;
- 550 min manat;
- 950 min manat;
- 740 min manat.

- 840 min manat;
- 401.** əmtəlik məhsulun həcmi plan üzrə 15000 man, faktiki – 15150 man, ahəngdarlıq dərəcəsi nəzərə alınmaqla – 14343 man təşkil etmişdir. Ahəngdarlıq əmsalını hesablayın:
- 1,05;
  - 1
  - 0,87;
  - ✓ 0,95;
  - 0,99;
- 402.** Plan üzrə əmtəlik məhsulun həcmi 96000 man, faktiki 100800 manat təşkil etmişdir. Çəşid üzrə satış planının həcmi 92064 min manat təşkil edirsə orta faiz üsulundan istifadə etməklə çəşid üzrə satış planının icra səviyyəsi təşkil edir:
- 109%;
  - 104%;
  - ✓ 95,9%.
  - 87,5%;
  - 105%;
- 403.** Məhsul istehsalı biznes plan üzrə 100 min man, faktiki – 90 min man. olmuşdur. Biznes planın icra səviyyəsini tapın.
- ✓ 90%;
  - 100%.
  - 80 %;
  - 105%;
  - 111%;
- 404.** Zaydan itginin nisbi həcmi necə hesablanır?
- zaydan itginin ümumi məhsulun dəyərinə nisbəti;
  - zayın düzəldilməsinə bütün xərc-lərin zaydan itginin ümumi məbləğinə nisbəti.
  - zaydan itginin satılmış məhsulun dəyərinə nisbəti;
  - zaydan itginin əmtəlik məhsulun dəyərinə nisbəti;
  - ✓ mütləq zay məhsulun dəyərinin istehsal maya dəyərinə nisbəti;
- 405.** İstehsal prosesində iştirak xarakterinə görə fəhlələr aşağıdakı qrupa bölünür:
- ✓ əsas və köməkçi;
  - aktiv və passiv;
  - daxil olan və işdən çıxan.
  - yüksək və aşağı ixtisaslı;
  - fəhlə və qulluqçu;
- 406.** Əməyin məhsuldarlığı aşağıdakılara aiddir :
- iqtisadi təhlil ehtiyatlarına
  - iqtisadi təhlil subyektlərinə
  - iqtisadi təhlil üsullarına
  - ✓ iqtisadi təhlil obyektlərinə
  - iqtisadi təhlil amillərinə
- 407.** Məhsulun əmək tutumu ilə istehsal arasındakı asılılıq neçə qiymətləndirilir
- İstehsal artdıqca, əmək tutumu da artır
  - ✓ İstehsalda əmək tutumu azaldıqca, istehsal artır, əmək tutumu azaldıqca istehsal artır
  - Əmək tutumu artdıqca istehsal azalır
  - Əmək tutumu ilə istehsal bir birinə bərabərdir
  - İstehsal azaldıqca , əmək tutumu azalır

408. əmək tutumu nəyi xarakterizə edir
- Əməyin silahlanmasını
  - Məhsulun keyfiyyətini
  - əməyin ödənilməsi səviyyəsini
  - ✓ Məhsul istehsalına iş vaxtı sərfini
  - Əməyin təşkilini
409. Müəssisədə işdən çıxan işçilərin sayının, həmin dövrdə işçilərin orta siyahı sayına olan nisbəti hansı əmsalı hesablamağa kömək edir ?
- İşçilərin hesabat dövründə sayını
  - İşçilərin hərəkəti əmsalını
  - İşçilərin azalması əmsalını
  - İşçilərin tərkibini]
  - ✓ İşçilərin işdən çıxma əmsalını
410. İşçilərin ümumi siyahı sayının hesabat dövründə işçilərin siyahı sayına nisbəti hansı əmsalı verir :
- İşçilərin ümumi sayı
  - İşçilərin işdən çıxma əmsalı
  - ✓ İşçilərin sabitliyi əmsalı
  - İşçilərin axını əmsalı
  - İşçilərin işə qəbulu əmsalı
411. əmək məhsuldarlığını xarakterizə edən göstəricilər hansılardır
- ✓ İşçilərin orta illik orta saatlıq və orta günlük istehsalı
  - İşçilərin ixtisası, təhsili və dərəcələri
  - İşçilərin işə qəbulu, çıxması
  - İşçilərin boş dayanmaması və zay məhsul istehsal etməsi
  - İşçilərin hasilat normaları
412. Məhsulun satış qiyməti ilə ümumi həcmnin işçilərin orta siyahı sayına olan nisbəti hansı göstəricini verir :
- Satışın ümumi həcmi
  - əmək tutumunu
  - əməyin ödənilməsi
  - ✓ əmək məhsuldarlığını
  - İşçilərin orta siyahı sayını
413. İş qüvvəsinin hərəkətinin nisbi göstəriciləri hansılardır ?
- İş vaxtının azaldılması
  - İş yerlərinin artırılması
  - İşçilərin məzuniyyətə buraxılması
  - ✓ İşçilərin qəbulu, azad edilməsi və sabitliyi
  - İş günlərinin sayı
414. Müəssisənin işçi qüvvəsindən potensial və kinetik xarakteristikası dedikdə nə başa düşülür ?
- İşçilərin sayı
  - İşçilərin ixtisas səviyyəsi
  - ✓ İşçilərin hərəkəti və axını
  - İşçilərin yaş fərqi
  - İşçilərin tərkibi, quruluşu
415. Müəssisənin işçi heyəti hansı qruplara bölünür .
- Müəssisənin müdiri

- Köməkçi təsərrüfatın işçiləri
- Mühasibatlığın işçiləri
- ✓ əsas istehsal heyəti qeyri əsas istehsal heyəti
- Kadrlar şöbəsinin müdiri

416. əmək resurslarının artırılması hesabına məhsul istehsalının həcmində artırılmasına təsir edən amillər

- İşçilərin sayı
- ✓ əlavə iş yerləri və orta illik hasilat
- məhsuldarlıq
- əmək haqqının artırılması
- İş vaxtının uzunluğu

417. Müəssisədə qulluqçuların sayı neçə təyin edilir ?

- Ümumi işçilərin tərkibində qulluqçuların sayı ilə müəyyən olunur
- ✓ Müəssisənin təşkilat strukturuna və idarəetmə funksiyalarını təmin etmək üçün tələb olunan səmərəli sayına görə
- Ali təhsilli mütəxəssislərin sayı ilə müəyyən olunur
- Köməkçi istehsalda və təsərrüfatda çalışan qulluqçuların sayına görə
- İdarəedici heyətdəki işçilərin sayı ilə

418. Müəssisənin işçi qüvvəsindən istifadənin təhlili hansı göstəricidən başlar ?

- əsas təhsildə çalışan işçilərin sayı
- işçi axını və hərəkəti
- işçilərin fondla silahlanması
- işçilərin tərkibi və sayı
- ✓ müəssisənin əmək resursları ilə təmin olunması

419. əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsinə təsir edən amillər :

- Fəhlələrin və qulluqçuların sayının dəyişdirilməsi
- işçilərin ixtisas səviyyəsinin artırılması
- İşçilərin azaldılması
- ✓ İstehsalın yeni texnika, texnologiya və mexanikləşmə səviyyəsinin artırılması
- İdarəedici heyətin artırılması

420. Qeyri-sənaye heyətinə hansı işçilər aiddir ?

- Sənaye işçiləri mühəndislər
- Texniklər, elektrikçilər
- dözgün cavab yoxdur
- Müəssisənin əsas istehsalında çalışan fəhlələr
- Köməkçilər, qulluqçular

421. Texnologiyanın və əməyin təşkilinin yaxşılaşdırılması hesabına istehsalın həcmində artmasına kömək edən amillər :

- əməyin təşkilinin yaxşılaşdırılması
- yeni texnologiyanın tətbiqi
- işçilərin fondla silahlanması
- iş yerlərinin mexanikləşdirilməsi
- ✓ texnologiya, əməyin və istehsalın yaxşılaşdırılması

422. İş qüvvəsinin hərəkətini əks etdirən mütləq göstəricilər hansılardır?

- ✓ Qəbul edilən işçilərin sayı , bir kateqoriyadan digərinə keçən işçilərin sayı, işdən azad edilmiş işçilərin sayı
- Bir sahədən digərinə keçən işçilərin sayı
- Məzuniyyətə gedən işçilərin sayı
- Təhsilə ezam olunmuş işçilərin sayı
- Bir qrupdan digərinə keçən işçilərin sayı

423. İşçi qüvvəsinin daxili dövriyyəsi nədir ?

- İstehsalda çalışan işçilərin işdən çıxması
- Mühafizə işçilərinin işə qəbulu və çıxması
- √ İşçilərin sənaye istehsal heyətinin bir qrupundan digərinə keçirilməsi
- İşçilərin bir şöbə daxilində yerdəyişməsi
- Köməkçi istehsalda çalışan işçilərin işdən çıxması

424. İşçilərin xarici dövriyyəsi əmsalı nə zaman hesablanır ?

- İşçilərin xarici ölkələrə ezamiyyəti zamanı
- İş vaxtının uzunluğu hesablananda
- İşdən əlavə əmək haqqı ödənildikdə
- Statdankənar işçilərə əlavə əmək haqqı ödənildikdə
- √ İşçinin işə qəbulu və işdən azad edilməsi zamanı

425. Orta tərif dərəcəsi göstəricisi nə zaman istifadə olunur.

- İş vaxtının miqdarı müəyyən olunanda
- √ Fəhlələrin ixtisas dərəcəsi ümumi qiymətləndiriləndə
- Məzuniyyətə gedərkən məzuniyyət haqqı hesablananda
- İş günlərinin sayı hesablananda
- Hasilat norması yerinə yetiriləndə

426. İşçi qüvvəsindən istifadənin intensivliyini səciyyələndirən köməkçi göstəricilər hansılardır?

- il ərzində satılmış məhsulun həcmi;
- il ərzində istehsal olunmuş əmtəlik məhsulun həcmi;
- √ vaxt vahidi ərzində yerinə yetirilmiş işlərin həcmi;
- il ərzində istehsal olunmuş ümumi məhsulun həcmi;
- il ərzində ayrı-ayrı növ məhsul buraxılışı.

427. Müəssisənin işçi heyəti necə qruplaşdırılır?

- √ sənaye-istehsal və qeyri sənaye;
- fəhlə, mühafizə xidməti işçiləri, qeyri sənaye-istehsal;
- fəhlə, mühəndis-texniki, qeyri-sənaye;
- fəhlə, mühəndis-texniki, sənaye-istehsal.
- fəhlə, qulluqçu, sənaye-istehsal;

428. İşdən çıxma əmsalı necə hesablanır?

- işdən çıxan işçilərin sayının onların orta siyahı sayına nisbəti kimi;
- işdən çıxan işçilərin sayının dövrün sonuna işçilərin sayına nisbəti kimi;
- √ işdən çıxan işçilərin sayının dövrün əvvəlinə işçilərin sayına nisbəti kimi;
- işdən çıxan işçilərin sayının işə işdən çıxan fəhlələrin sayına nisbəti kimi.
- işdən çıxan işçilərin sayının işə qəbul olunmuş işçilərin sayına nisbəti kimi;

429. Qulluqçular üzrə iş yerlərindən istifadə əmsalı necə hesablanır?

- qulluqçuların ilin əvvəlinə sayının onların ilin sonuna sayına nisbəti kimi;
- √ qulluqçuların ortailik sayının onların orta illik iş yerlərinin sayına nisbəti kimi;
- heyətin sayının ümumi iş yerlərinin sayına nisbəti kimi;
- ilin sonuna qulluqçuların sayının dövrün əvvəlinə iş yerlərinin sayına nisbəti kimi.
- qulluqçular üzrə iş yerlərinin sayının onların sayına nisbəti kimi;

430. Fəhlə qrupu üzrə iş yerlərindən istifadə əmsalı necə hesablanır?

- heyətin sayının orta illik iş yerlərinin sayına nisbəti kimi;

- fəhlələrin ilin əvvəlinə sayının onların ilin sonuna sayına nisbəti kimi;
- orta illik iş yerlərinin sayının heyətin sayına nisbəti kimi;
- ilin sonuna fəhlələrin sayının dövrün əvvəlinə iş yerlərinin sayına nisbəti kimi.
- ✓ fəhlələrin ortaillik sayının onların orta illik iş yerlərinin sayına nisbəti kimi;

431. İşçi qüvvəsindən istifadənin intensivliyini səciyyələndirən ümumi göstəricilər hansılardır?

- il ərzində dəyər ifadəsində ayrı-ayrı növ məhsul buraxılışı;
- il ərzində dəyər ifadəsində məcmu məhsul buraxılışı;
- ✓ 1 adam-saat hesabı ilə natural ifadədə məhsul buraxılışı;
- il ərzində məhsul satışının həcmi;
- il ərzində natural ifadədə ayrı-ayrı növ məhsul buraxılışı;

432. Hansı göstərici işçi qüvvəsindən istifadənin intensivliyini səciyyələndirir?

- işlənmiş adam-saatların miqdarı, məcmu məhsul istehsalı, əməktutumu;
- bir işçi hesabı ilə ortaillik məhsul istehsalı, işçilərin sayı;
- fəhlələrin sayı, bir işçi hesabı ilə ortagünlük məhsul istehsalı;
- işçilərin sayı, bir işçi hesabı ilə ortasaatlıq məhsul istehsalı.
- ✓ bir fəhlə hesabı ilə ortaillik, ortagünlük, orta saatlıq hasilat;

433. İş vaxtından istifadə səviyyəsinə hansı amillər təsir edir?

- işlənmiş günlərin miqdarı, işçilər tərəfindən işlənmiş adam-günlərin miqdarı, rejim iş vaxtı fondu;
- işçilər tərəfindən işlənmiş adam-günlərin miqdarı, bir fəhlə tərəfindən işlənmiş saatların miqdarı;
- işçilərin sayı, işlənmiş günlərin miqdarı, iş gününün uzunluğu;
- işçilərin sayı, işlənmiş adam-günlərin miqdarı, təqvim iş vaxtı fondu.
- ✓ bir fəhlə hesabı ilə işlənmiş günlərin, adam-günlərin, işlənmiş saatların miqdarı, iş gününün uzunluğu;

434. İşçilərin kəmiyyət tərkibi nə ilə səciyyələnir?

- ✓ əsas fəhlələrin, qulluqçuların və köməkçi fəhlələrin sayı ilə;
- ümumtəhsil, peşə-ixtisas dərəcəsi, staj, yaş;
- əmək haqqının məbləği, ixtisas, milliyyəti, mühəndislərin sayı.
- əmək məhsuldarlığı, yaşı və köməkçi fəhlələrin sayı ilə;
- heyətin sayı, ixtisas səviyyəsi, yaşı və cinsi ilə;

435. Fəhlələrin keyfiyyət tərkibi nə ilə səciyyələnir?

- əsas fəhlələrin, qulluqçuların və köməkçi fəhlələrin sayı ilə;
- əmək haqqının məbləği, ixtisas, milliyyəti, mühəndislərin sayı.
- ✓ ümumtəhsil, peşə-ixtisas dərəcəsi, staj, yaş;
- əmək məhsuldarlığı, yaşı və köməkçi fəhlələrin sayı ilə;
- heyətin sayı, ixtisas səviyyəsi, yaşı və cinsi ilə;

436. İstehsal prosesində iştirak xarakterinə görə fəhlələr aşağıdakı qrupa bölünür:

- ✓ əsas və köməkçi;
- aktiv və passiv;
- yüksək və aşağı ixtisaslı;
- fəhlə və qulluqçu;
- daxil olan və işdən çıxan.

437. Əmək amillərinin təsirini hesablamaq üçün istifadə olunan əsas göstəricilər hansılardır?

- işçilərin sayı, strukturu, ümumi məhsulun həcmi, iş günlərinin sayı, əmək haqqı fondu;
- ✓ məhsulun həcmi, istehsalat fəhlələrinin sayı, onların işlədiyi günlərin sayı, iş gününün uzunluğu, saatlıq hasilat.
- əmtəəlik məhsulun həcmi, mühəndis texniki işçilərin sayı, onların iş günlərinin miqdarı;
- ümumi məhsulun həcmi, əsas və köməkçi istehsalat fəhlələrinin sayı, yaş qrupu, ixtisas dərəcəsi;
- ümumi məhsulun həcmi, inzibati idarə heyətinin, gözətçilərin, sürücülərin sayı, onların işlədiyi günlərinin miqdarı;

438. Məhsulun əmək tutumu necə hesablanır?

- hər min manatlıq məhsula düşən işçilərin sayı kimi;
- məhsul vahidinin və ya hər min manatlıq məhsula düşən əmək haqqı məbləği kimi.
- əmək haqqı xərclərinin istehsal olunmuş məhsulun həcmisinə nisbəti kimi;
- İşlənmiş adam günlərin (saatların) miqdarının istehsal olunan məhsulun dəyərinə nisbəti kimi;
- ✓ İşlənmiş adam günlərin (saatların) miqdarının istehsal olunan məhsulun miqdarına nisbəti kimi;

439. əmək məhsuldarlığı necə hesablanır?

- ✓ məhsulun həcmnin fəhlələrin sayına nisbəti kimi.
- məhsul istehsalın faktiki və plan həcmnin nisbəti kimi;
- məhsulun həcmnin mühəndis işçilərin sayına nisbəti kimi;
- məhsulun həcmnin inzibati idarə və köməkçi istehsal heyətinin sayına nisbəti kimi;
- məhsulun həcmnin inzibati işçilərin sayına nisbəti kimi;

440. Günlük boşdayanmaların məhsul istehsalına təsiri necə hesablanır?

- istehsalatda qəzaların baş verməsi ilə bağlı boşdayanılan günlərin miqdarının günlük məhsul istehsalına hasili kimi;
- elektrik xəttində nasazlıqla bağlı boşdayanılan günlərin miqdarının günlük məhsul həcminə hasili kimi.
- müdiriyyətin göstərişi ilə müəyyən yığınaq və tədbirlərin keçirilməsi ilə əlaqədar boşdayanılan saatların miqdarının saatlıq məhsul istehsalına hasili kimi;
- ✓ gün hesabı ilə boş dayanmaların günlük məhsul istehsalının plan həcminə hasili kimi;
- bayram və istirahət günlərinin sayının günlük məhsulun miqdarına hasili kimi;

441. İş vaxtı fondundan istifadə necə müəyyən olunur?

- işçilərin işə çıxdığı günlərin sayına görə;
- ✓ hər iş gününə, iş saatına düşən məhsulun həcminə görə;
- hər iş gününə, iş saatına düşən mənfəətin həcminə görə;
- hər iş gününə, iş saatına düşən əmək haqqına görə;
- hər iş gününə, iş saatına düşən məhsul satışının həcminə görə;

442. əsas və köməkçi fəhlələr arasındakı nisbətin dəyişməsinin məhsul istehsalına necə təsir göstərir?

- ✓ əsas və köməkçi istehsal fəhlələrinin nisbəti 70%-30% olduqda müsbət;
- əsas və köməkçi fəhlələr arasında nisbət 50% olduqda müsbət;
- əsas istehsal fəhlələrinin xüsusi çəkisi 55% olduqda müsbət;
- əsas istehsal fəhlələrinin xüsusi çəkisi 60%, köməkçi fəhlələrin xüsusi çəkisi 40% olduqda müsbət;
- əsas və köməkçi istehsal fəhlələrinin nisbəti 45%-55% olduqda müsbət;

443. Müəssisənin işçi qüvvəsilə təmin olunması necə müəyyən olunur?

- ✓ ayrı-ayrı peşə və ixtisas dərəcələri üzrə işçilərin faktiki və tələb olunan sayını müqayisə etməklə;
- əsas və köməkçi istehsalat işçilərinin sayını cəmi işçilərin sayı ilə müqayisə etməklə.
- faiz ifadəsində bütün kateqoriya işçilərin məcmu sayını onların plan sayına bölməklə;
- inzibati idarəetmə və köməkçi istehsal heyətinin sayının cəmi işçilərin sayına nisbəti kimi;
- əsas istehsal fəhlələrinin faktiki və plan sayını müqayisə etməklə;

444. əmək ehtiyatlarından istifadənin təhlilinin əsas informasiya mənbələri hansılardır?

- əmək ehtiyatları ilə əlaqədar iqtisadi ədəbiyyatlar
- istehsal və idarəetmə heyəti arasında keçirilən sorğu məlumatları;
- kütləvi informasiya materialları;
- əsas və köməkçi istehsal heyətinin şikayət ərizələri və raportları;
- ✓ mühasibat, operativ və statistik uçot məlumatları, kadrlar şöbəsinin məlumatları;

445. əmək ehtiyatlarından istifadənin təhlilinin əsas vəzifələri hansılardır?

- məhsulların saxlanması, qablaşdırılması və satışı ilə əlaqədar əmək məsrəflərinin azaldılmasını təmin etmək;
- √ müəssisənin işçi qüvvəsi ilə təmin orlunmasının, iş vaxtından istifadənin və əmək məhsuldarlığının qiymətləndirilməsi;
- məhsul istehsalını artırmaq məqsədilə əmək ehtiyatları ilə təmin olunmanı yaxşılaşdırmaq
- işçilərin ixtisas dərəcələrinin artırılması üzrə tədbirlər hazırlamaq;
- məhsulun maya dəyəri tərkibində əmək ehtiyatları ilə əlaqədar xərcləri azaltmaq üçün tədbirlər görmək;

446. İşçilərin orta əmək haqqı indeksi necə hesablanır?

- √ hesabat və bazis dövrünün orta əmək haqqının nisbəti kimi;
- bir işçi hesabı ilə orta əmək haqqı ilə əmək məhsuldarlığının hasili kimi.
- bazis və hesabat dövrünün orta əmək məhsuldarlığının nisbəti kimi;
- hesabat və bazis dövrünün orta əmək məhsuldarlığının nisbəti kimi;
- bazis və hesabat dövrünün orta əmək haqqının nisbəti kimi;

447. Hansı amillər əmək haqqının dəyişən hissəsinə təsir göstərir?

- il ərzində işlənmiş günlərin miqdarı, bir işçi hesabı ilə ortaillik məhsul istehsalı;
- işçilərin orta siyahı sayı, onların orta əmək haqqı;
- √ məhsulun həcmi, strukturu, məhsul vahidinin əmək tutumu, orta saatlıq əmək haqqı;
- məhsulun həcmi, fəhlələrin orta siyahı sayı.
- bir işçi hesabı ilə ortaillik məhsul istehsalı, əsas fəhlələrin xüsusi çəkisi;

448. Hansı amillər əmək haqqının daimi hissəsinə təsir göstərir?

- il ərzində işlənmiş günlərin miqdarı, bir işçi hesabı ilə ortaillik məhsul istehsalı;
- √ işçilərin orta siyahı sayı, onların orta əmək haqqı;
- məhsulun həcmi, onun strukturu, məmulatın udul əmək tutumu, orta saatlıq əmək haqqı;
- məhsulun həcmi, fəhlələrin orta siyahı sayı.
- bir işçi hesabı ilə ortaillik məhsul istehsalı, əsas fəhlələrin xüsusi çəkisi;

449. əmək haqqının daimi hissəsinə aiddir;

- idarəetmə heyyyətinin əmək haqqı, sanatoriya işçilərinin əmək haqqı;
- götürə iş qaydasında fəhlələrin əmək haqqı, fəhlələrin mükafatlandırılması;
- √ vaxta görə fəhlələrin, qulluqçuların əmək haqqı;
- bütün növ əlavələr, əsas fəhlələrin əmək haqqı, onlara verilən mükafat;
- məzuniyyət xərcləri, fəhlə və qulluqçulara verilən mükafat, bütün növ əlavələr.

450. əmək haqqının dəyişən hissəsinə aiddir;

- √ götürə iş qaydasında fəhlələrin əmək haqqı, fəhlələrin mükafatlandırılması;
- bütün növ əlavələr, əsas fəhlələrin əmək haqqı, onlara verilən mükafat;
- idarəetmə heyyyətinin əmək haqqı, sanatoriya işçilərinin əmək haqqı;
- məzuniyyət xərcləri, fəhlə və qulluqçulara verilən mükafat, bütün növ əlavələr.
- vaxta görə fəhlələrin, qulluqçuların əmək haqqı;

451. əmək haqqı fonduna daxildir:

- müstəqim və qeyri müstəqim əmək haqqı;
- √ daimi və dəyişən əmək haqqı;
- müstəqim və dəyişən əmək haqqı;
- əmək haqqının əsas və dəyişən hissəsi.
- əsas və əlavə əmək haqqı;

452. Dəyişən xərc əmsalı əks etdirir:

- plan və faktiki əmək haqqı fondları arasında fərqi;
- faktiki və mümkün əmək haqqı fondları arasında fərqi;
- mümkün və faktiki əmək haqqı fondları arasında fərqi;
- plan və ötən ilin əmək haqqı fondları arasında fərqi.

✓ faktiki və plan əmək haqqı fondları arasında fərqi;

453. Bir işçi hesabı ilə orta illik hasilata təsir edən intensiv amillər hansılardır?

- işlənmiş günlərin miqdarı, işçilərin ixtisas səviyyəsi, texnikanın progressivliyi, iş stajı;
  - bir fəhlə hesabı ilə işlənmiş günlərin miqdarı, iş günü-nün uzunluğu, növbədaxili vaxtdan istifadə;
  - bir fəhlə hesabı ilə işlənmiş günlərin miqdarı, iş günü-nün uzunluğu, işçilərin ixtisas səviyyəsi, texnika və texnologiyanın progressivliyi;
  - il ərzində işlənmiş saatların miqdarı, iş stajı, işçilərin ixtisas səviyyəsi, qeyri məhsuldar vaxt sərfi.
- ✓ işçilərin ixtisas səviyyəsi, texnika və texnologiyanın progressivliyi, istehsalın təşkilati səviyyəsi, idarəetmənin səviyyəsi;

454. Bir işçi hesabı ilə orta illik hasilata təsir edən ekstensiv amillər hansılardır?

- işçilərin ixtisas səviyyəsi, texnika və texnologiyanın progressivliyi, istehsalın təşkilati səviyyəsi, idarəetmənin səviyyəsi;
  - bir fəhlə hesabı ilə işlənmiş günlərin miqdarı, iş günü-nün uzunluğu, işçilərin ixtisas səviyyəsi, texnika və texnologiyanın progressivliyi;
  - il ərzində işlənmiş saatların miqdarı, iş stajı, işçilərin ixtisas səviyyəsi, qeyri məhsuldar vaxt sərfi.
  - işlənmiş günlərin miqdarı, işçilərin ixtisas səviyyəsi, texnikanın progressivliyi, iş stajı;
- ✓ bir fəhlə hesabı ilə işlənmiş günlərin miqdarı, iş günü-nün uzunluğu, növbədaxili vaxtdan istifadə;

455. Hansı fərdi göstərici əmək məhsuldarlığını əks etdirir?

- ✓ müəyyən növ məhsul vahidinin istehsalına vaxt sərfi;
- əməyin fondla silahlanması;
  - əməyin texniki silahlanması;
  - bir işçi hesabı ilə orta illik məhsul istehsalı.
  - müəyyən növ işin yerinə yetirilməsinə vaxt sərfi;

456. Hansı göstərici əmək məhsuldarlığını əks etdirir?

- müəyyən növ məhsul vahidinin istehsalına vaxt sərfi;
  - əməyin fondla silahlanması;
  - əməyin texniki silahlanması;
- ✓ bir işçi hesabı ilə orta illik məhsul istehsalı.
- müəyyən növ işin yerinə yetirilməsinə vaxt sərfi;

457. Hansı amillər iş vaxtı fonduna təsir göstərir?

- fəhlələrin sayı, qulluqçuların sayı, bir işçi hesabı ilə hasilatın həcmi;
- ✓ fəhlələrin sayı, bir fəhlə hesabı ilə işlənmiş günlərin miqdarı, iş gününün uzunluğu;
- fəhlələrin sayı, əsas və köməkçi fəhlələr arasında nisbət, iş gününün uzunluğu;
  - fəhlələrin sayı, köməkçi fəhlələrin sayı, orta əmək haqqı, işçilərin əmək məhsuldarlığı.
  - fəhlələrin sayı, onların orta əmək haqqı, işçilərin əmək məhsuldarlığı;

458. Orta əmək haqqının və əmək məhsuldarlığının artım tempi arasında nisbət necə olmalıdır?

- əmək haqqının artım tempi əmək məhsuldarlığının artım tempindən üstün olmalıdır;
  - əmək haqqının artım tempi əmək məhsuldarlığının artım tempinə bərabər olmalıdır;
  - əmək haqqının artım tempi məhsul istehsalının artım tempindən üstün olmalıdır;
  - məhsul istehsalının artım tempi əmək haqqının artım tempindən üstün olmalıdır.
- ✓ əmək məhsuldarlığının artım tempi əmək haqqının artım tempindən üstün olmalıdır;

459. Hansı amillər əmək haqqı fondunun dəyişən hissəsinə təsir göstərir?

- iş vaxtının uzunluğu, işçilərin sayı, əmək haqqı səviyyəsi, görülmüş işlərin həcmi;
  - fəhlələrin xüsusi çəkisi, işlənmiş günlərin miqdarı, günlük hasilat, məhsulun strukturu;
  - istehsalın təşkili, texniki səviyyənin yüksəlməsi, udel əmək tutumu, əmək haqqı səviyyəsi;
  - fəhlələrin sayı, işlənmiş günlərin miqdarı, bir işçi hesabı ilə hasilatın həcmi, məhsulun həcmi, strukturu.
- ✓ məhsulun həcmi, strukturu, udel əmək tutumu, əmək haqqı səviyyəsi;

460. Hansı amillər məhsulun əmək tutumuna təsir göstərir?

- istehsalın təşkili, fəhlələrin sayı, innovasiya tədbirləri, məhsul buraxılışı üzrə iş vaxtının davamiyyəti;
- ✓ əməyin intensivliyi, innovasiya tədbirləri, məhsulun çeşidi, qeyri məhsuldar vaxt sərfi.
- bir işçi hesabı ilə görülən işlərin həcmi, işlənmiş günlərin miqdarı, işçilərin sayı, əməyin intensivliyi, innovasiya tədbirləri;
- fəhlələrin xüsusi çəkisi, bir fəhlə tərəfindən işlənmiş günlərin miqdarı, məhsul istehsalı, saatlıq hasilatın həcmi;
- rejim iş vaxtı fondundan istifadə, məhsulun çeşidi, qeyri məhsuldar vaxt sərfi, əsas vəsaitlərdən istifadə səviyyəsi;

461. əmək məhsuldarlığı göstəricisinə təsir edən üçüncü səviyyə amillərinə aiddir:

- işlərin təşkili, bir işçi hesabı ilə görülmüş işlərin həcmi, işlənmiş adam-saatların miqdarı, istehsalın strukturu;
- işçilərin sayı, işlənmiş günlərin miqdarı, qeyri məhsuldar iş vaxtı sərfi, avadanlıqlardan istifadə səviyyəsi.
- idarəetmənin təşkili, maşın və avadanlıqların miqdarı, işçilərin sayı, iş gününün uzunluğu;
- müəssisənin təşkilatı strukturu, əmək məhsuldarlığı, fəhlələrin xüsusi çəkisi, işlənmiş günlərin miqdarı;
- ✓ istehsalın təşkili, strukturu, texniki səviyyəsi;

462. əmək məhsuldarlığı göstəricisinə təsir edən ikinci səviyyə amillərinə aiddir:

- ✓ fəhlələrin xüsusi çəkisi, bir fəhlə hesabı ilə işlənmiş günlərin miqdarı, saatlıq hasilat, iş gününün uzunluğu;
- işçilərin sayı, vaxt fondu, istehsal olunmuş məhsulun həcmi, iş gününün uzunluğu;
- istehsal fəhlələrinin sayı, işlənmiş günlərin miqdarı, əmtəlik məhsulun həcmi.
- fəhlələrin sayı, işlənmiş cəmi adam-gün və adam-saatların miqdarı, bir işçi hesabı ilə ortaqünlük və ortailik hasilat;
- işçilərin sayı, ümumi məhsulun həcmi, işlənmiş günlərin miqdarı, bir işçi hesabı ilə görülən işlərin həcmi;

463. Kadr axıcılığı əmsalı necə hesablanır?

- işdən çıxan işçilərin sayının dövrün əvvəlinə işçilərin sayına nisbəti kimi;
- ✓ öz arzusuna və əmək intizamının pozulmasına görə işdən çıxan işçilərin sayının işçilərin ortailik sayına nisbəti kimi.
- işdən çıxan işçilərin sayının işə qəbul olunmuş işçilərin sayına nisbəti kimi;
- işdən çıxan işçilərin sayının onların orta siyahı sayına nisbəti kimi;
- işdən çıxan işçilərin sayının dövrün sonuna işçilərin sayına nisbəti kimi;

464. Ümumi əmək haqqı fondunun tərkibi nədən ibarətdir?

- əsas və köməkçi istehsal fəhlələrinin əmək haqqından;
- ümumi sex heyətinin əmək haqqından
- inzibati idarəetmə işçilərin əmək haqqından;
- ✓ müəssisədə işləyən işçilərin əmək haqqından;
- mühəndis-texniki işçilərin əmək haqqından;

465. Məhsulun əməktutumu ilə əmək məhsuldarlığı göstəriciləri arasında funksional əlaqə varmı?

- əmək məhsuldarlığı artdıqca məhsulun əməktutumu artır;
- məhsulun əməktutumu ilə əmək məhsuldarlığı düz mütənasibdir;
- əmək məhsuldarlığı ilə məhsulun əməktutumu arasında əlaqə yoxdur;
- məhsulun əməktutumu azaldıqca əmək məhsuldarlığı yüksəlir;
- ✓ əmək məhsuldarlığı yüksəldikcə məhsulun əməktutumu azalır və tərsinə;

466. Məhsulun əməktutumuna təsir göstərən əsas amillər hansılardır?

- məhsulun maya dəyəri, quruluşu, qiyməti, əmək sərfi;
- məhsulun quruluşu, maya dəyəri, qiyməti, əmək sərfi.
- ✓ məhsulun həcmi, quruluşu, qiyməti, əmək sərfi;
- məhsulun həcmi, maya dəyəri, qiyməti, əmək sərfi;
- məhsulun həcmi, quruluşu, maya dəyəri, qiyməti;

467. Məhsulun əməktutumunun dəyişməsinin iqtisadi mahiyyəti nədir?

- məhsulun əməktutumunun dəyişməsilə maya dəyərinin dəyişməsi tərs mütənasibdir;
- məhsulun əməktutumunun artması istehsalın iqtisadi səmərəliliyinin yüksəldilməsi amilidir;

- ✓ məhsulun əməktutumunun azalması məhsulun maya dəyərini azalmasına, satışdan mənfəətin artmasına şərait yaradır;
- məhsulun əməktutumunun artması iqtisadi cəhətdən səmərəlidir və mənfəətin artmasına müsbət təsir göstərir;
- məhsulun əməktutumunun azalması məhsul satışından mənfəətin azalmasına bir başa təsir göstərir;

468. Bir fəhləyə düşən hasilatın dəyişməsi bir işçiyə düşən orta hasilatın dəyişməsinə təsir göstərirmi?

- bir fəhləyə düşən hasilatın dəyişməsi bir işçiyə düşən orta hasilatın dəyişməsinə təsir etmir;
- müqayisə səhvdir
- bir fəhləyə düşən hasilat azaldıqca bir işçiyə düşən hasilat artır;
- bir fəhləyə düşən hasilat artdıqca bir işçiyə düşən hasilat azalır;
- ✓ bir fəhləyə düşən hasilat artdıqca bir işçiyə düşən hasilat artır;

469. əmək məhsuldarlığı ilə orta əmək ödənişinin artım templəri arasındakı nisbət necə olmalıdır?

- konkret şəraitdən asılı olaraq müxtəlif ola bilər.
- əmək ödənişi ilə əmək məhsuldarlığının artım templəri bərabər olmalıdır;
- əmək ödənişinin artım tempi əmək məhsuldarlığının artım tempindən yüksək olmalıdır;
- ✓ əmək məhsuldarlığının artım tempi əmək ödənişinin artım tempindən yüksək olmalıdır;
- əmək məhsuldarlığının planlaşdırılan artım tempi reallığa çevrilmədikdə əmək ödənişi iki dəfə azaldılmalıdır;

470. əmək məhsuldarlığı indeksi necə hesablanır?

- bir işçinin orta əmək haqqının orta əmək məhsuldarlığına hasili kimi.
- hesabat və bazis dövrü üzrə orta əmək haqqının nisbəti kimi;
- bazis dövrü və hesabat üzrə orta əmək məhsuldarlığının nisbəti kimi;
- ✓ hesabat və bazis dövrü üzrə orta əmək məhsuldarlığının nisbəti kimi;
- bazis dövrü və hesabat üzrə orta əmək haqqının nisbəti kimi;

471. Bir fəhlə hesabı ilə orta illik hasilat necə müəyyən olunur?

- əmtəlik məhsulun həcmnin faktiki iş vaxtı fonduna nisbəti kimi;
- ✓ əmtəlik məhsulun həcmnin ən böyük növbədə işləyən fəhlələrin sayına nisbəti kimi;
- əmtəlik məhsulun həcmnin təqvim iş vaxtı fonduna nisbəti kimi;
- əmtəlik məhsulun həcmnin işçilərin sayına nisbəti kimi;
- əmtəlik məhsulun həcmnin fəhlələrin sayına nisbəti kimi;

472. əmək məhsuldarlığının dəyişməsinin məhsul istehsalına təsiri necə hesablanır?

- bir işçinin faktiki və plan əmək məhsuldarlığı arasındakı fərqin işçilərin plan sayına hasili kimi;
- bir işçinin faktiki və plan əmək məhsuldarlığı arasındakı fərqin plan üzrə əmək məhsuldarlığına bölünür;
- bir işçinin faktiki və plan əmək məhsuldarlığı arasındakı fərqin inzibati işçilərin sayına hasili kimi;
- bir işçinin faktiki və plan əmək məhsuldarlığı arasındakı fərqin texniki işçilərin sayına hasili kimi;
- ✓ bir işçinin faktiki və plan əmək məhsuldarlığı arasındakı fərqin işçilərin faktiki sayına hasili kimi;

473. əsas istehsalat işçilərinin sayının dəyişməsinin məhsul istehsalına təsiri necə hesablanır?

- işçilərin faktiki və plan miqdarı arasındakı fərqin 100-ə vurularaq işçilərin plan sayına bölünür;
- ✓ əsas istehsalat işçilərinin faktiki və plan miqdarı arasındakı fərqin plan üzrə bir işçinin əmək məhsuldarlığına hasili kimi;
- işçilərin faktiki və plan miqdarı arasındakı fərqin bir işçinin faktiki əmək məhsuldarlığına hasili kimi;
- işçilərin plan sayı ilə faktiki sayı arasındakı fərq bir işçiyə düşən məhsul satışından əldə edilən məbləğə vurulur
- işçilərin plan sayı ilə faktiki sayı arasındakı fərq bir işçiyə düşən mənfəət məbləğinə vurulur;

474. Bir fəhlə hesabı ilə işlənmiş adam-saatların miqdarı necə hesablanır?

- işlənmiş adam-günlərin miqdarının işlənmiş adam-saatların miqdarına nisbəti kimi;
- fəhlələrin sayının bir fəhlə hesabı ilə işlənmiş saatların miqdarına hasili kimi.
- işlənmiş adam-saatların miqdarının işlənmiş adam-günlərin miqdarına nisbəti kimi;
- işlənmiş adam-günlərin miqdarının fəhlələrin orta siyahı sayına nisbəti kimi;
- ✓ işlənmiş adam-saatların miqdarının fəhlələrin orta siyahı sayına nisbəti kimi;

475. Xidmət əmsalı necə hesablanır?

- əməyi normalaşdırılmış fəhlələrin sayının fəhlələrin ümumi sayına nisbəti kimi.
- adam-saat hesabı ilə iş vaxtı itgisinin işlənmiş bütün adam- saatların miqdarına nisbəti kimi;
- √ iş yerlərinin materiallarla təmin olunmaması ilə bağlı iş vaxtı itgisinin fəhlələr tərəfindən işlənmiş adam-saatlara nisbəti kimi;
- ümumi iş vaxtının qeyri məhsuldar iş vaxtına nisbəti kimi;
- bütün iş yerlərinin miqdarının layihə üzrə iş yerlərinin miqdarına nisbəti kimi;

476. əməyin ödənişi fondunun həcminə hansı əsas amillər təsir göstərir?

- əmək məhsuldarlığının və fondveriminin dəyişməsi;
- √ işçilərin sayının və bir işçi hesabı ilə əmək haqqı məbləğinin dəyişməsi;
- məhsul istehsalı və satışı həcmının dəyişməsi;
- işçilərin ixtisas dərəcələrinin dəyişməsi;
- məhsul vahidinə veriləcək əmək haqqının dəyişməsi;

477. Müstəqim əmək haqqı xərclərinə hansı əsas amillər təsir göstərir?

- idarəetmə işçilərinin sayının dəyişməsi;
- müxtəlif səbəblərdən istehsalatda boşdayanmaların artması;
- √ məhsul istehsalının həcmi və strukturunun dəyişməsi, əməyin ödənişi səviyyəsinin dəyişməsi;
- məhsul satışının həcmının dəyişməsi;
- əmək haqqı tariflərinin dəyişdirilməsi;

478. əmək haqqı fondu üzrə nisbi kənarlaşma hesablanır:

- mümkün və faktiki əmək haqqı fondları arasında fərq kimi;
- plan və ötən ilin əmək haqqı fondları arasında fərq kimi.
- √ faktiki və korrekt edilmiş plan əmək haqqı fondları arasında fərq kimi;
- plan və faktiki əmək haqqı fondları arasında fərq kimi;
- faktiki və plan əmək haqqı fondları arasında fərq kimi;

479. əmək haqqı fondu üzrə mütləq kənarlaşma necə hesablanır:

- plan üzrə və ötən ilin əmək haqqı fondları arasında fərq kimi.
- plan və faktiki əmək haqqı fondları arasında fərq kimi;
- √ faktiki və plan əmək haqqı fondları arasında fərq kimi;
- mümkün və faktiki əmək haqqı fondları arasında fərq kimi;
- faktiki və mümkün əmək haqqı fondları arasında fərq kimi;

480. Məhsul vahidinin əmək tutumu necə hesablanır?

- fəhlələrin orta illik əmək haqqı məbləğinin məhsulun həcminə nisbəti kimi;
- məhsulun həcminin onun istehsalına sərf olunmuş ümumi iş vaxtı fonduna nisbəti kimi;
- √ məhsul istehsalına sərf olunmuş ümumi iş vaxtı fondunun onun həcminə nisbəti kimi;
- ümumi iş vaxtı fondunun fəhlələrin orta illik əmək haqqı məbləğinə nisbəti kimi;
- məhsulun həcminin iş vaxtı fonduna hasili kimi.

481. Maksimum mümkün iş vaxtı fondu necə hesablanır?

- bütün işçilər tərəfindən işlənmiş adam-günlərin miqdarı+günlük boşdayanmalar+işə çıxmamalar+bayram və istirahət günləri;
- bütün işçilər tərəfindən işlənmiş adam-günlərin miqdarı+günlük boşdayanmalar - bayram və istirahət günləri.
- bütün işçilər tərəfindən işlənmiş adam-günlərin miqdarı+günlük boşdayanmalar+işə çıxmamalar-bayram və istirahət günləri;
- bütün işçilər tərəfindən işlənmiş adam-günlərin miqdarı - günlük boşdayanmalar- işə çıxmamalar;
- √ bütün işçilər tərəfindən işlənmiş adam - günlərin miqdarı+günlük boşdayanmalar- işə çıxmamalar-bayram və istirahət günləri;

482. Tabel iş vaxtı fondu necə hesablanır?

- bütün işçilər tərəfindən işlənmiş adam-günlərin miqdarı+günlük boşdayanmalar - bayram və istirahət günləri.
- bütün işçilər tərəfindən işlənmiş adam-günlərin miqdarı+günlük boşdayanmalar+işə çıxmamalar+bayram və istirahət günləri;

- √ bütün işçilər tərəfindən işlənmiş adam-günlərin miqdarı+günlük boşdayanmalar+işə çıxmamalar-bayram və istirahət günləri;
- bütün işçilər tərəfindən işlənmiş adam - günlərin miqdarı+günlük boşdayanmalar- işə çıxmamalar-bayram və istirahət günləri;
- bütün işçilər tərəfindən işlənmiş adam-günlərin miqdarı - günlük boşdayanmalar- işə çıxmamalar;

483. Təqvim iş vaxtı fondu necə hesablanır?

- bütün işçilər tərəfindən işlənmiş adam-günlərin miqdarı+günlük boşdayanmalar+işə çıxmamalar-bayram və istirahət günləri;
- bütün işçilər tərəfindən işlənmiş adam-günlərin miqdarı - günlük boşdayanmalar- işə çıxmamalar;
- √ bütün işçilər tərəfindən işlənmiş adam-günlərin miqdarı+günlük boşdayanmalar+işə çıxmamalar+bayram və istirahət günləri;
- bütün işçilər tərəfindən işlənmiş adam-günlərin miqdarı+günlük boşdayanmalar - bayram və istirahət günləri.
- bütün işçilər tərəfindən işlənmiş adam - günlərin miqdarı+günlük boşdayanmalar- işə çıxmamalar-bayram və istirahət günləri;

484. Hansı əmsal işdən çıxmış işçilərin sayının dövrün əvvəlinə bütün işçilərin sayına nisbəti kimi hesablanır?

- heyətin daimliliyi əmsalı;
- işçilərin daxil olması əmsalı.
- √ işçilərin işdən çıxma əmsalı;
- kadr axıcılığı əmsalı;
- növbəlik əmsalı;

485. Hansı əmsal işə qəbul olunmuş işçilərin sayının dövrün sonuna bütün işçilərin ümumi sayına nisbəti kimi hesablanır?

- √ işçilərin daxil olması əmsalı.
- heyətin daimliliyi əmsalı;
- növbəlik əmsalı;
- kadr axıcılığı əmsalı;
- işçilərin işdən çıxma əmsalı;

486. Müəssisədə işləyənlərin sayı 80 nəfərdən 120 nəfərədək artması, nəticəsində istehsalın həcmi 1500 ədəddən 2000 ədədədək artmışdır. Bu halda əmək məhsuldarlığı necə dəyişmişdir?

- 10 faiz azalmışdır;
- dəyişilməz qalmışdır.
- 40 faiz yüksəlmişdir;
- 36 faiz yüksəlmişdir;
- √ 20 faiz yüksəlmişdir;

487. İntestisiya layihəsinin səmərəliliyini qiymətləndirmək üçün əsas informasiya mənbəyi hansıdır?

- operativ uçot məlumatları;
- √ biznes- planın uçot məlumatları;
- analitik uçot məlumatları;
- statistik uçot məlumatları;
- maliyyə uçot məlumatları;

488. Müəssisənin təsərrüfat fəaliyyətinin nəticələrini müəyyən edən əmsallar hansılardır?

- Növbəlik əmsalı, fondla silahlanma əmsalı, orta növlük əmsalı
- √ Ümumi mənfəətin payı, xalis mənfəətin payı, məsrəflərin payı
- İşdən çıxma əmsalı, işə daxil olma əmsalı
- Orta əmək haqqı məbləği, orta saatlıq məhsuldarlıq
- Satışın ümumi həcmi, qiyməti, çeşidləri

489. İfadə edilmə üsulu üzrə göstəricilər bölünür?

- sadə və mürəkkəb;
- daxili və xarici;
- √ mütləq və nisbi;
- kəmiyyət və keyfiyyət;
- kompleks və tematik;

490. Vaxt əlamətinə görə iqtisadi təhlilin hansı növləri vardır?

- təsərrüfatdaxili təhlil, təsərrüfatlararası təhlil;
- illik, rüblük, aylıq, maliyyə;
- daxili təhlil, xarici təhlil;
- ✓ cari təhlil, perspektiv təhlil;
- cari təhlil, idarəetmə təhlili, marketinq təhlili;

491. Keyfiyyət göstəricisi hansıdır?

- heyətin sayı;
- ✓ fondverimi;
- məhsulun həcmi;
- dövrüyyə aktivlərinin həcmi
- maşınların ortaillik dəyəri;

492. Nisbi göstəricilərə aiddir:

- ✓ fondverimi
- dövrüyyə aktivlərinin həcmi
- məhsulun həcmi;
- maşınların ortaillik dəyəri;
- heyətin sayı;

493. Mütləq göstəricilərə aiddir:

- material tutumu;
- fondverimi;
- ✓ işçilərin sayı
- rentabellik;
- fondtutumu;

494. Baş vermiş təsərrüfat prosesi məlumatları əsasında biznes-planın icrasına nəzarət məqsədi ilə aparılan təhlil necə adlanır?

- marjinal;
- keyfiyyət.
- operativ;
- qabaqcadan;
- ✓ sonradan;

495. Biznes planın hazırlanması üçün istifadə olunan informasiya mənbələri .

- Aylıq statistik hesabatlar
- Monitorinqin nəticələri
- ✓ Müəssisənin maliyyə hesabat formaları
- Müəssisənin bağlanmış olduğu müqavilə kontraktlar .
- İllik hesabatlara əlavə olunan arayışlar

496. Amilli təhlilin çoxamilli modeli üçün hansı metoddan istifadə məqbul hesab olunur?

- müqayisə;
- balans.
- indeks;
- mütləq fərq;
- ✓ zəncirvari yerdəyişmə;

497. Nisbi göstəricilərin təhlili nəyi xarakterizə edir?

- hesabatın öyrənilən maddəsinin ötən dövrün eyni göstəricisi ilə müqayisəsini;
- doğru cavab yoxdur.
- sahə üzrə şirkətlərin göstəricilərin müqayisəsini;
- hesabatın ayrı-ayrı maddələrinin ümumi nəticəyə təsirini;
- √ hesabatın ayrı-ayrı maddələri arasında nisbəti;

498. Ekstensiv amillərə aid edilmir:

- əmək predmetlərinin miqdarının artması;
- istifadə olunan materialların həcmnin artması.
- avadanlıqların miqdarının artması;
- işçilərin sayının artması;
- √ aktivlərin dövr sürətinin artması;

499. Amilli təhlil vasitəsi ilə nəyin təsiri müəyyən edilir?

- rəqibin iqtisadi göstəricilərinin keyfiyyət dəyişiklikləri;
- təşkilatın məcmu xərcləri.
- təşkilatın mənfəətinin (zərərərinin) strukturu;
- təşkilatın kommersiya sirri;
- √ ayrı-ayrı amillərin nəticə göstəricisinə təsiri;

500. Evristik üsullar aid edilir:

- determinləşdirilmiş amilli təhlil metodlarına;
- stoxastik amilli təhlil üsullarına;
- iqtisadi qərarların optimal həlli metodlarına
- √ informasiyanın məntiqi işlənməsi metodlarına;
- iqtisadi riyazi metoduna.